

Registratienummer:

873487

**Notulen van de openbare vergadering van Provinciale Staten van Flevoland
gehouden op donderdag 18 juni 2009 om 9.00 uur in het Provinciehuis te Lelystad.**

Aanwezig zijn:

Mevrouw A.E. Bliëk-de Jong (VVD), de heren J.M. Bos (PvdA), H. Dijkzma (VVD), A.L. Greiner (CDA), leden van het college van Gedeputeerde Staten.

De heren A. van Amerongen (VVD), J.N.J. Appelman (CDA), R. TH. van der Avoort (VVD), mevrouw M.C. Bax (PvdD), de heren N. Benedictus (VVD), M. Bogerd (SGP, afwezig van 10.00 uur tot 12.20 uur), mevrouw F.J.E. Boode-Groot Nibbelink (PvdA), de heren R.P.G. Bosma (VVD), W.R. Bouma (CDA), N. Demirbilek (SP), B.G. van het Erve (CDA), J.E. Geersing (CU), de dames N. van Herwaarde-van Ravenzwaaij (SP), M. Jonker-Waterlander (VVD), de heer J. Kramer (VVD), de dames M.M.J.E. Kuijken (PvdA), N. de Lange (SP), M. Luyer (CDA), de heren C. Meijer (GL), W.C. Noordegraaf (VVD), mevrouw H.H. Nijhuis-Ovinge (CDA), de heren R.T. Oost (CDA), J.J. Posthumus (CDA), H. van Ravenzwaaij (SP), mevrouw A.S.M. Roda (GL), de heren A.A. Rijsdorp (PvdA), R.J. Siepel (CU), A.J. Steendijk (VVD), mevrouw A. van Stenus-van Basten (VVD, vanaf 12.00 uur), de heren D.G. Schutte (CU), A. Stuivenberg (SP), K. Tadema (CU), E. Taskin (PvdA), J. van Wieren (CDA).

Afwezig zijn:

Mevrouw T. Zeilstra-van der Meulen (PvdA), de heren F. Brouwer (CU), W.R. Ruifrok (PvdA), P.T.J. Pels (PvdA), T.H. van der Wal (SP).

Voorzitter:

De heer L. Verbeek (CdK)

Griffier:

De heer S. Jokhan (adjunct griffier)

1. Opening.

De voorzitter: "Hartelijk welkom allen bij deze bijzondere Statenvergadering. Ik heb afmeldingen ontvangen van de heren Brouwer en Ruifrok. De dames van Stenus en de Lange en de heer Van Ravenzwaaij hebben aangekondigd dat zij later komen."

Mevrouw Boode: "Ik moet helaas nog twee mensen afmelden. Het zijn Mevrouw Zeilstra en de heer Pels."

De voorzitter: "Verder kan ik u nog mededelen dat mevrouw Anne Bliëk vandaag jarig is. U kunt haar tijdens de schorsingen feliciteren, als u dat wilt."

2. Vaststellen agenda

De voorzitter: "Over de vaststelling van de agenda hebben wij een e-mail gestuurd omdat er verwarring bleek te zijn ontstaan over de behandeling van de agendapunten 7 en 8, de vaststelling van het rapport Tussenbalans 2009 en de Voorjaarsnota. Zij zullen in één keer worden behandeld. Zij zijn zo met elkaar verweven dat het tot 'dubbelingen' zou leiden als zij apart behandeld zouden worden."

De heer Stuivenberg: "Betekent dit ook dat de tijd hierop wordt aangepast?"

De voorzitter: "Ik kan mij voorstellen dat u dat vraagt. We hebben daar in het presidium niet over gesproken. Vooralsnog ga ik er niet vanuit. U moet toch proberen het in 10 minuten te doen. U kennende, had u het al voorbereid. Het zal dus wel goed gaan. Mocht u het binnen de gestelde tijd niet halen, dan kunt u wat u op schrift heeft staan ronddelen zodat iedereen kan lezen wat u had willen zeggen. De agenda wordt aldus vastgesteld."

3. Notulen van de openbare vergadering van 11 mei 2009

De voorzitter: "Er zijn geen voorstellen tot tekstwijzigingen binnengekomen. Dan zijn de notulen vastgesteld."

4. Notulen van de openbare vergadering van 28 mei 2009

De voorzitter: "Er is een tekstwijziging ontvangen van gedeputeerde Greiner. Op pagina 17 staat 'projectenprogramma' dit moet vervangen worden door 'Europees programma'. Het is geen inhoudelijke verandering maar een meer correcte weergave van waar het over ging."

5. Mededelingen

De voorzitter: "Misschien is het goed om hier stil te staan bij het verschijnsel dat u hier voor u ziet: de vier interruptiemicrofoons. Ik vermoed dat het een grapje van de bodes is dat hier ook een kalf staat. Ik begrijp dat het en grapje is van de ChristenUnie. Er is een oor af maar voor de rest is het een kalfje. De vier microfoons zijn zo ingesteld dat er nooit meer dan drie tegelijkertijd gebruikt kunnen worden. U moet op elkaar wachten. Het betekent dat u straks, tijdens discussie in de tweede termijn, verzocht wordt uitsluitend via de interruptiemicrofoons de discussie aan te gaan en niet vanachter uw stoel. Dan zal ik ingrijpen. Als het gaat om de volgorde van de sprekers; die wordt in principe door de voorzitter bepaald. Het kan zijn dat het debat zich op een moment zo ontwikkelt dat u direct op elkaar reageert. Daar zal ik niet te strikt in zijn. U moet zich wel kwetsbaar opstellen achter de interruptiemicrofoons in de arena. Er is van te voren afgesproken dat de fractiebijdragen die vooraf worden uitgesproken, vanaf het spreekgestoelte worden uitgesproken. De eerst termijn is maximaal 10 minuten per fractie. Ik heb met de griffier afgesproken dat hij de tijd bijhoudt. Zijn administratie, in deze, is bepalend. U hoeft het niet zelf bij te houden en kunt ook geen discussie beginnen over het feit dat u nog 20 seconden over heeft. De griffier is, in deze, de baas. Anders werkt het niet. Wij hebben met elkaar afgesproken dat we in de eerste termijn iedereen in de gelegenheid stellen om zijn Algemene Beschouwingen voluit uit te spreken. Daarin interrumperen we niet. Als de Algemene Beschouwingen geweest zijn, krijgen de leden van GS de gelegenheid om te reageren op de onderdelen waarvan zij het idee hebben dat er iets verkeerd begrepen is of waarvan informatie gegeven is die niet juist is. GS kunnen aangeven waar, naar hun oordeel, iets niet helemaal klopt. Het is niet bedoeld om het debat aan te gaan maar uitsluitend bedoeld om hen de gelegenheid te geven iets te corrigeren. Het is voor hen geen verplichting om iets te zeggen. Alleen als het aan de orde is. In de tweede termijn gaat u het debat aan. Het is primair de bedoeling dat u het debat met elkaar aangaat en niet met de gedeputeerden. Het kan wel gaan over de gedeputeerden of hun werk. U debatteert als fracties met elkaar over de voorstellen die er liggen. Er zullen ongetwijfeld de nodige amendementen of moties aan de orde komen. Het is natuurlijk niet zo dat de gedeputeerden daar niet over kunnen spreken maar zij krijgen daarvoor een eigen ronde na de tweede termijn. Zij kunnen dan reageren en u kunt dan eventueel interrumperen als u dat wilt. Is dit voor iedereen duidelijk? Het is min of meer overeenkomstig hetgeen van te voren is besproken en ik hoop dat ik u daarmee niet overval. Tot slot komen we natuurlijk aan besluitvorming toe. Daar kom ik tegen die tijd nog op terug. Roept dit vragen op, of is het voor iedereen duidelijk?"

De heer Van Amerongen: "Voorzitter, ik heb een technische vraag. Moeten de moties in de tweede termijn worden ingediend of in de eerste termijn?"

De voorzitter: "Ik denk dat het, het beste in de tweede termijn kan. Maar als het in uw Algemene Beschouwingen is ingebouwd, heb ik daar geen bezwaar tegen."

De heer Siepel: "Voorzitter, ik heb een praktische vraag. Ik zie op mijn desk de bijdrage van de VVD al liggen. Wij hebben onze bijdrage ook op papier meegenomen maar nog niet gekopieerd."

Is het mogelijk dat we na het einde van de eerste termijn alle bijdragen, voor zover ze meegenomen zijn, in een set krijgen zodat we tijdens de beraadslagingen, in de schorsing, nog het een en ander terug kunnen lezen?"

De voorzitter: "Ja, de organisatie is erop ingericht om te kopiëren wat er wordt ingeleverd. Het begint echter bij u zelf. U moet wel een kant en klare tekst inleveren. Het is aan de fracties zelf of zij dat beschikbaar hebben."

6. Lijst ingekomen stukken

De voorzitter: "Is er iemand die bij de lijst van ingekomen stukken het woord wenst te voeren? Dat is niet het geval. Dan zijn zij vastgesteld."

7. Vaststelling rapport Tussenbalans 2009 Flevoland, dynamiek in balans.

8. Voorjaarsnota 2009 en Kadernota 2010-2013

De voorzitter: "Met agendapunt 7 en 8 beginnen wij de Algemene Beschouwingen. De eerste spreker is de fractievoorzitter van de SGP. De heer Bogerd. Hij heeft van plaats geruild met de SP omdat hij om 11.00 uur een huwelijk moet voltrekken van een familielid. Van harte gefeliciteerd daarmee. Uw 10 minuten gaan nu in."

De heer Bogerd: "Het is inderdaad zo dat ik een huwelijk moet voltrekken. Ik had het toegezegd, niet beseffend dat we op dat moment ook hier zouden staan. Ik ben de SP fractie uiteraard heel dankbaar dat ik met hen kon ruilen. Voorzitter, ik heb boven mijn Beschouwing staan: 'een paraplu'. We weten allemaal wel wat dat is. Je zou denken dat de paraplu een Britse uitvinding is. Samen met de bolhoed en het geruite jasje hoort de paraplu al twee eeuwen tot de karakteristieke uitrusting van een Engelsman. Maar de paraplu is een Chinese uitvinding van 4000 jaar geleden. Ik kwam erop omdat de start van dit college, een zonnige start was. Het zag er allemaal heel goed uit. De Chinezen gebruikten de paraplu om de zon tegen te houden. De Kadernota die de eerste keer verscheen, was echt een zonnige Kadernota. Maar nu zitten we in een financiële crisis. Nu moet de paraplu - de Kadernota en de Tussenbalans- dienen om te beschermen tegen de regen. Tegen datgene wat op ons afkomt. Want voorzitter, we moeten toch bekennen dat, als je kijkt naar de financiële economische crisis, dat ook in onze provincie merkbaar is. Ik vind het wel laakbaar dat onder het mom van een financiële economische crisis, afspraken zomaar verbroken kunnen worden. Er waren afspraken met de provincies en het Ministerie, dat het provinciefonds gelijk op zou gaan en gelijk de trap af. Die afspraak wordt van Rijkswegen eenzijdig verbroken. Kwalijk is het ook, voorzitter als we beseffen dat die trap af- het korten op het provinciefonds - een gevolg is van een advies dat niet deugdelijk is. Want de contra-expertise van prof. dr. Boorsma plaatst terecht grote vraagtekens bij de onderbouwing en de berekeningsmethode van de Raad voor de financiële verhoudingen. Hoe dan ook, in de tweede helft van deze zittingsperiode zal het college echt moeten bewijzen wat ze waard is. Zij heeft de wind mee gehad en nu komen we in een periode van een financieel economische crisis. Dan zal blijken wat het college waard is en of zij in staat is om daar het hoofd aan te bieden. Zeker waar het gaat over werkgelegenheid is het van belang daar hard op in te zetten.

Voorzitter, de jeugd. Jeugd en jeugdzorg zijn punten die vaak in de Staten aan de orde komen. Tijdens het VNG congres vorige week heb ik, in een deelcongres, over de andere jeugd van Flevoland mogen vertellen. Die grote groep jeugd, die heel goed presteert. Ik denk op deze dag ook aan die jeugd die gisteren of vandaag de uitslag krijgt van het examen. We zien dat een groot deel van onze jeugd positief in het leven staat. Laten we dat alstublieft niet vergeten. Ik feliciteer alle jongeren die gisteren of vandaag hun diploma hebben gehaald. Degenen die het nog niet haalden, lukt het wel met een herexamen. Ze moeten hun best blijven doen en ik wens hen veel succes daarbij. Jeugdzorg is een belangrijk element van het provinciaal bestuur geworden. Daar hoort het ook te blijven. De jeugdzorg is een taak van de provincie. Als we kijken naar de verdelingsmaatstaven dan is het jammer dat Flevoland als groeiprovincie er, in mijn ogen, bekaaid afkomt. Jammer dat voor 2010 nog geen definitief budget bepaald is. De behartigenswaardige aanbevelingen in het Rapport van de Commissie Financiering Jeugdzorg onder leiding van Robin Linschoten, biedt voldoende houvast om bij de regering deze zaak nog eens stevig neer te zetten.

Zorg, voorzitter. Ik ben bang dat de stimuleringsregeling Wonen, Welzijn en Zorg, die in de Hoofdlijnennota door dit college zo gepromoot is, langzaam ter ziele gaat.

Het geld dat daarvoor beschikbaar is moet ruim voorhanden zijn want wonen en zorg, dat is de toekomst. Dicht bij huis. Als provincie moeten wij toch voldoende geld hebben om die stimuleringsregeling Wonen, Welzijn en Zorg, te voeren. Als we kijken naar 'Leef met Stijl', dan is het verheugend dat wij de terugblik ontvangen hebben vóór deze vergadering. Heel belangrijk want het project 'Leef met Stijl' liep af en dan is het goed om te weten hoe het gegaan is. Uit het veld blijkt dat het succesvol is verlopen. De PvdA die vier jaar geleden mede initiatiefnemer van Leef met Stijl is geweest, hoopt daar nog een motie over in te dienen. De SGP ondersteunt die motie van harte.

Vervoer over water. Voorzitter, het is jammer dat dit onvoldoende uit de verf komt. Hoeveel jaren wordt er in Lelystad al niet gepraat over een regionaal vervoersknooppunt. De toekomst ligt in vervoer over water. Zeker waar het Lelystad betreft, moeten water-, weg- en railverbindingen uitgenodigd worden. Er moet actief op ingestoken worden. Voorzitter, in de commissie heb ik over de Ramspolbrug het één en ander gezegd. Degenen die uit Zwolle komen en de polder ingaan over de N50 krijgen eerst te maken met een mooie hoge brug die omhoog gaat. Precies in de spits. Rijden ze door dan komen ze bij Ramspol. De brugwachter denkt: die grote jongen kan de brug omhoog doen, dat kan ik ook. Dan gaat er nog een keer een brug omhoog. Dan wordt er blijkbaar geprobeerd een vermelding te krijgen in de filemeldingen in de spits. Daar moet wat aan gedaan worden. Voorzitter, de woonfondsen. Het is van belang dat wij het wonen stimuleren en dat wij zorgen dat ook de woningbouw in de provincie, voortgang heeft. Daartoe zullen initiatieven moeten worden genomen. Binnen de grenzen en de ruimte die wij als provinciaal bestuur hebben.

De Windmolens. Wat moet je met windmolens die nat gehouden worden door het water. Die groeien niet. Windmolens horen niet in het water. Voorzitter, windmolens moeten ergens neergezet worden. Niet in het IJsselmeer. Daar is het IJsselmeer te kostbaar voor. Bovendien wordt de benutting van andere energieopwekking veel belangrijker. Dat wordt de toekomst: zonne-energie. Dat gaat veel minder kosten dan al die dure windmolens. Geen winderig Flevoland maar een zonnig Flevoland. De benutting van de zon. Dat is heel belangrijk. Voorzitter, minder regeldruk, minder bureaucratie, vereenvoudiging van procedures, stond ook in het Hoofdlijnenakkoord. Wat is daarvan terechtgekomen? Laten wij ervoor waken dat het virus van bureaucratie, meer regels enzovoort, toeneemt. Dat moet niet. Daarom voorzitter, zou ik willen voorstellen om in de commissie Bestuur nog eens te praten over wat de vermindering van regeldruk heeft opgeleverd. Ik meld nog even tussendoor dat ik een motie over zonne-energie heb. Ik ga afronden, voorzitter.

Noordelijk Flevoland. Veel plannen. Er wordt ontzettend veel gedaan. Er wordt ook veel gepraat. We moeten echter naar de daad in noordelijk Flevoland. Dan heb ik het niet alleen over investeringen die grote projecten aanjagen maar ook over de leefbaarheid, vitaliteit en ontwikkeling van de kleine kernen. Er moet wat aan de infrastructuur gebeuren. Het geld moet rollen in noordelijk Flevoland. Geld moet rollen, anders hadden ze het wel vierkant gemaakt. Dus ook in noordelijk Flevoland moet het regenen. Tenslotte, voorzitter. Ik besef dat we hier met z'n allen bezig zijn met materiële zaken. Maar waarden en normen zijn even belangrijk. Hoe gaat men met elkaar om? Hoe bejegenen wij elkaar? Gelukkig mag ik vaststellen dat er in Flevoland een cultuur is waarbij wij gezamenlijk bouwen aan de toekomst, zonder elkaar de mantel uit te vegen. Sommigen in de Tweede Kamer kunnen, wat dat betreft, een voorbeeld aan ons nemen. Voorzitter, dat is het waardevolle van Flevoland. Dat we met elkaar bouwen. Ik heb geruild met de SP. Je zou zeggen: wat is nou het verschil tussen de SP en de SGP? Nou de SGP heeft als uitgangspunt Gods Woord, de Bijbel. Daarin worden wij opgeroepen om elkaar lief te hebben. Ik mag u! Ik houd van u! Het liefhebben is soms weleens moeilijk. Maar die opdracht ligt er voor mij. Ik hoop dat wij met z'n allen een goed jaar tegemoet gaan ook met de ambtenaren, waar wij veel van moeten hebben. Ik had een hele mooie spreuk over ambtenaren. Door de snelheid waarmee ik de tekst moet uitspreken, komt die in de tweede ronde aan bod. Ambtenaren zijn onmisbaar. Ik hoop dat wij met elkaar, bestuur en ambtenaren, het welzijn van de provincie Flevoland ook in de toekomst mogen zoeken."

De bode haalt de motie op een overhandigt hem aan de voorzitter.

De heer Van Amerongen: "Mijnheer de voorzitter. De lat ligt hoog. Het coalitieprogramma uit 2007 was en is ambitieus. Deze ambities zijn gekoppeld aan een aantal thema's en speerpunten die, zoals uit de thans voorliggende Tussenbalans blijkt, al voor een flink deel ingevuld zijn. Wij zijn bezig, om van een 'beleidsprovincie', een 'doeprovincie' te worden."

Dat sluit goed aan bij wat wij in het Hoofdlijnenakkoord hebben opgenomen. Als politiek willen we altijd meer, maar we moeten wel realistisch zijn. De realiteit is, dat we als provincie ook geconfronteerd worden met ontwikkelingen die we zelf vrijwel niet in de hand hebben, of kunnen beïnvloeden. Wij denken hier bijvoorbeeld aan de economische crisis, het Provinciefonds, waar veel discussie over is, en de discussie over het Provinciale belastinggebied. Door die ontwikkelingen, zullen de doelstellingen wellicht bijgesteld moeten worden. We zijn op de goede weg en we moeten de ambitie hebben om op die weg door te gaan. Economische crisis. Ook Flevoland ontkomt er niet aan. Ook wij krijgen te maken met stagnatie in de werkgelegenheid en bedrijven die in de gevarenzone komen. De financiële mogelijkheden van de provincie, om de pijn van deze ontwikkelingen te verzachten, zijn beperkt. Dat beseft de VVD terdege. Wij zullen ons echter moeten blijven inspannen om daar waar de mogelijkheden zijn, die ook te benutten. Wij kunnen bijvoorbeeld denken aan het naar voren halen van investeringen. Een heikel punt is nog steeds het Provinciefonds. De uitkering uit het Provinciefonds blijft een punt van zorg. Het ene moment krijgt Flevoland er miljoenen bij. Daar wordt al mee gerekend in het meerjarenperspectief en later blijkt, dat we maar een schijntje extra krijgen. Als VVD raken wij er in ieder geval het zicht op kwijt. De Raad voor de Financiële Verhoudingen en het IPO hanteren verschillende maatstaven, met als gevolg dat Flevoland, soms wel en soms niet, het kind van de rekening dreigt te worden. De VVD fractie hecht er aan om op korte termijn zekerheid te krijgen over wat we mogen verwachten in de komende jaren. Flevoland heeft recht op een forse plus, na jarenlang structureel te weinig te hebben ontvangen uit het Provinciefonds!

Financiële kaderstelling. Niet alleen de inkomsten maar ook de uitgavenkant vraagt om extra aandacht. De commissie Ladders heeft ons gewezen op onze hoofdtaken. Waar andere provincies ons zijn voorgegaan, Noord-Brabant en Noord- en Zuid Holland, dreigt Flevoland achterop te raken in het denkproces over die taken. De vraag die ons in dit verband bezig houdt is: welke niet-wettelijke taken, die ook niet in het Hoofdlijnenakkoord zijn opgenomen, voeren wij uit. Wij zullen samen met de ChristenUnie een motie indienen om een overzicht te krijgen van de niet-wettelijke taken, gesplitst in binnen en buiten het Hoofdlijnenakkoord. De VVD fractie is van mening dat het niet altijd eenvoudig is om haar kaderstellende en controlerende rol op een goede manier in te vullen. Dit doet zich voornamelijk voor bij begrotingswijzigingen. De VVD dient daarom een motie in waarmee beoogd wordt de vakcommissies vroegtijdig inhoudelijk aan te laten haken bij zaken, die in financiële zin zijn verwerkt in begrotingswijzigingen. Dan de jeugdzorg. Voor de jeugdzorg was er vorig jaar ongeveer € 2.500.000 extra beschikbaar uit de provinciale middelen. Voor ambulante hulp en 24 uurszorg. In de financiële kaders hebben GS wederom tweemaal € 1.000.000 extra opgenomen voor de jeugdzorg. In de jaarschijven 2010 en 2011. Dit heeft met name te maken met extra inzet voor residentiële hulp. De VVD wil vooralsnog niet verdergaan dan extra middelen ter beschikking te stellen in 2010. Afhankelijk van de uitkomst van het Rekenkamer onderzoek over de wachtlijsten, wil de VVD een discussie voeren met de Staten over het eventueel extra beschikbaar stellen van een bedrag voor 2011. Bij de financiële kaderstelling worden we geconfronteerd met het feit dat er extra onderhoudslasten in de begroting moeten worden opgenomen. Oplopend tot € 700.000 in 2013. Het verbaast de VVD fractie dat in het 'huisvestingsverhaal', waar we fors over in discussie zijn geweest, geen rekening is gehouden met deze kosten. Wij kunnen ons daarom vooralsnog niet vinden in deze substantiële budgetuitzetting. Datzelfde geldt voor het Jeugdsportfonds. In het Coalitieakkoord is duidelijk afgesproken dat er twee jaar financiële middelen voor het Jeugdsportfonds beschikbaar zouden worden gesteld. Zolang er geen duidelijkheid is over nut en noodzaak is het voor de VVD geen optie hiervoor structureel geld vrij te maken. Het financieel Meerjarenperspectief lijkt gunstig maar is gebaseerd op een aantal aannames, die wellicht later geen zekerheden blijken te zijn. Het nu reeds invullen van de in de laatste meerjaren schijven opgenomen financiële ruimte is wat de VVD betreft dan ook, op dit moment, niet aan de orde.

Dan de speerpunten. Markermeer/IJmeer. Het Markermeer heeft een "Natura 2000" status met o.a. als gevolg, dat ecologische kwaliteitsverbetering een voorwaarde is, om welke andere ontwikkeling dan ook, mogelijk te maken. Een complex probleem, omdat Markermeer/IJmeer en de schaalsprong Almere niet los van elkaar staan. In dit kader wil de VVD nogmaals het grote belang van een IJmeerverbinding benadrukken. De VVD fractie onderschrijft overigens de oproep van de gedeputeerden uit Brabant, Limburg en Overijssel richting onze premier, om de Crisis- en Herstelwet aan te grijpen om de bezem te halen door allerlei irreële regels die opgenomen zijn in de Natura 2000 wetgeving.

Oostvaarderswold. De VVD fractie vindt dat de provincie de regierol moet nemen bij de volgende fase. Als dit resulteert in voorfinanciering, dan is dat alleen bespreekbaar indien partijen zich daaraan verbinden. Het Rijk zal haar financiële verantwoordelijkheid moeten nemen, uitmondend in een contract Rijk/Provincie. Als gevolg van een besluit van Waterschap Zuiderzeeland is de externe wateropgave in het Oostvaarderswold komen te vervallen. Wat betekent deze wijziging financieel, nu de bijdrage aan de waterberging van Zuidelijk en Oostelijk Flevoland, komt te vervallen?

Ten aanzien van Noordelijk Flevoland wil ik de aandacht vestigen op het feit dat de Zuiderzeelijn van tafel is en dat ook de discussie over een snelle OV verbinding met Noord Nederland, niet op een substantiële manier wordt gevoerd. Onze fractie betreurt het dat de betrokken provincies, waaronder Flevoland, nog niet zijn toegekomen aan een gezamenlijk plan voor een alternatief voor de Zuiderzeelijn. Verwijzend naar plannen in Friesland en Groningen om het compensatiegeld in regionale OV verbindingen te investeren, dringen wij er bij het college op aan, met het Rijk en genoemde provincies in gesprek te gaan over alternatieve vervoersmodaliteiten. Op dit punt dienen wij, samen met de PvdA en de ChristenUnie, een motie in.

Luchthaven Lelystad. Om de ambitie van 25.000 extra arbeidsplaatsen in deze Statenperiode waar te maken is een verdere ontwikkeling van Lelystad Airport tot Regionale Luchthaven van groot belang. Alle lof voor de wijze waarop lokale betrokkenen dit project trachten te realiseren. Wij gaan ervan uit dat de Minister oktober a.s., Lelystad zal aanwijzen als een regionale Nederlandse luchthaven, onder de PKB voorwaarden van 2004. De VVD vindt een locatie rond Dronten, onbespreekbaar.

Verkeer van mensen, producten en diensten. De VVD gaat ervan uit dat het Kabinet nog vóór deze zomer de gevraagde € 275.000.000, voor het upgraden van de N23, beschikbaar zal stellen. Voor wat betreft het gedeelte Lelystad - Dronten benadrukken wij nog eens de wens van de gemeente Dronten, om de rondweg van Dronten een betere doorstroming te geven.

Economie en arbeidsmarkt. Zoals eerder gesteld, zal het moeilijk worden om 25.000 arbeidsplaatsen extra te realiseren in deze Statenperiode. M.b.t. de vestiging van nieuwe bedrijven, zullen alle zeilen moeten worden bijgezet. Wij onderschrijven in dit verband het 'Uitvoeringsprogramma Economie 2008-2012' en spreken daarbij nog eens expliciet de wens uit dat startende ondernemers de eerste jaren van hun ondernemerschap kunnen rekenen op adequate provinciale ondersteuningsprogramma's. In dit verband dienen wij een motie in. Flevolandse samenleving. In de welzijnszorg is een ombuiging nodig van 'aanbodgestuurd' naar 'vraaggericht'. Hierin heeft de provincie een duidelijke rol. Wij vragen ons af: Hoe bereik je dat en hoe controleer je dat wat geleverd wordt. Kwaliteitsborging is, wat de VVD betreft, het sleutelwoord! Jeugdzorg. We hebben er net bij de financiële kaderstelling al iets over gezegd. Wij wachten het rapport van de Rekenkamer af. Ik wil nogmaals benadrukken dat de VVD niet meedoet aan subsidiëring van inefficiëntie in de jeugdzorg. Er is gebleken dat een aantal instellingen qua efficiëntie nog wat slagen kunnen maken.

Hoger onderwijs. Wij zijn blij met de beoogde samenwerking tussen Hogeschool Windesheim, de gemeenten Almere en Lelystad en de provincie Flevoland. Wij hopen dat die samenwerking gerealiseerd zal worden. Wellicht heeft de gedeputeerde er nadere informatie over.

Jeugdsportfonds. We hebben het er al over gehad, dus dat sla ik even over.

Cultuur. De nieuwe cultuurnota is vastgesteld. Dat is in goed overleg gegaan met het veld en de commissie Samenleving. Er ligt er nu een overzichtelijke nota. De VVD heeft voor het vervolgtraject aangedrongen op het maken van duidelijke prestatieafspraken.

Duurzame energie. Ook bij duurzame energie ligt de lat hoog. Wij zijn in gesprek geweest met de fracties om er een motie over in te dienen. De ontwikkeling van andere energievormen heeft niet stilgestaan. De VVD ziet ondermeer mogelijkheden in nieuwe vormen van zonne-energie. De VVD stelt voor om een stimuleringsfonds in te stellen. Hiervoor is een motie in voorbereiding.

Tot slot. Bij de vorige Financiële Beschouwingen gaf onze fractie aan dat de in 2007 geslagen piketpalen nog niets ingeboet hebben aan importantie en actualiteitswaarde en derhalve nog steeds passend zijn. De tussenbalans en de financiële kaderstelling sterken ons in die mening. Het college neemt haar verantwoordelijk en daar waar noodzakelijk voorziet zij de piketpalen van enige revisie. Dank u wel. Ik dien, namens mijn fractie, vier moties in."

De bode haalt de moties op en overhandigt ze aan de voorzitter.

De voorzitter: "Wij zullen ze vermenigvuldigen. Dan kunnen zij straks bij de beraadslagingen worden betrokken."

De heer Schutte: "Mijnheer de voorzitter, als wij bij de Tussenbalans zouden terugblikken dan hebben we heel wat terug te blikken. Wij doen dat liever niet. Wij kijken liever vooruit. Dat is beter. Dat is een 'must'. De Tussenbalans lezend en toetsend aan onze eigen waarneming, komen wij, als ChristenUnie, toch tot een positief oordeel over wat er is neergelegd. Ik wil niet zeggen dat het werk klaar is. Er zijn nog genoeg zaken, ik kom daar straks nog op terug, die nog inzet en ambitie vragen. Ik zal ze nu niet allemaal opnoemen. Ik wil namens mijn fractie waardering uitspreken voor hetgeen totnogtoe bereikt is en ik wens ons allen de nodige energie toe, zeker waar het gaat om de Tussenbalans en daarop voortbordurend, een goede tweede helft. Dan gaan we verder met de Kadernota. In het financieel kader heeft het college zich erg ingespannen om er een sluitend geheel van te maken. Cijfermatig oogt het goed en geeft het een positief beeld voor de jaren 2012 en volgende. Dat is m.n. te danken aan het extra € 5.000.000 uit het Provinciefonds, die structureel is ingeboekt. Met het college gaat de ChristenUnie er vanuit, dat deze extra € 5.000.000 blijvend is. Wij spreken onze waardering uit voor de inzet van het college op dit dossier. Wat betreft de voorstellen m.b.t. aanvullende ruimtegevendende maatregelen merken we het volgende op. De ChristenUnie kan instemmen met het inzetten van het rekeningresultaat over 2008 voor de begroting 2009. Zeker na de nadere uitleg t.a.v. de minimum omvang van de Algemene Reserve. Bij de komende behandeling van de nota Reserves en Voorzieningen zullen wij er zeker nog op terug komen. Met de ombuigingstaakstelling op advieskosten hebben wij geen moeite. De korte analyse die we van het college over de inhuur van externe medewerkers mochten ontvangen heeft ons voorgevoel bevestigd. Vooruitlopend op een bespreking hiervan in de commissie Bestuur stemmen wij op voorhand in met de besparing van € 500.000. Een principiële discussie over externe inzet of eigen formatie ware op voorhand beter geweest. Voor elke overheid, en dus ook voor de provincie Flevoland, is het goed om met regelmaat het takenpakket weer eens onder de loep te nemen: doen we de goede dingen, en doen we deze goed? De VVD zal op dit onderwerp mede namens de ChristenUnie een motie indienen.

Voorzitter, de ChristenUnie vindt dat je als overheid altijd kritisch naar je zelf moet zijn. Wij zijn daarom blij met de ontwikkelingen die zich op dit terrein de afgelopen jaren hebben aangediend: professionalisering van functie concern controle, de Randstedelijke Rekenkamer en binnenkort ook de bestuurskrachtmetering. Wanneer we met elkaar werken aan doelmatigheid en efficiency kunnen we een slagvaardig en doelgericht openbaar bestuur zijn en blijven. Voorzieningen. De ChristenUnie heeft vorig jaar tijdens de Algemene Beschouwingen al aangegeven de inspanningen inzake de uitbreiding van het voorzieningenniveau nauwlettend te zullen blijven volgen. Het college sprak tot dan toe namelijk wel de ambitie uit, maar deze werd niet altijd in concrete activiteiten vermeld. Nu geeft GS in de Tussenbalans aan dat de relatieve achterstand inzake het voorzieningenniveau niet is in te halen. Mede door de crisis zou deze inhaalslag onhaalbaar zijn geworden. Ondanks het feit dat in de Tussenbalans staat dat de doelstelling te ambitieus is, werd door de gedeputeerde tijdens de laatste vergadering van de commissie Samenleving gesteld dat GS niet minder ambitieus zijn m.b.t. de uitbreiding van het voorzieningenniveau. Dit lijkt strijdig met elkaar. Hoe moeten we een en ander nu interpreteren? Enerzijds wordt er meer capaciteit ingezet voor extra inspanningen, terwijl anderzijds het ambitieniveau wordt losgelaten en de doelstellingen slechts worden gekoppeld aan de groeiopgave van Almere. De ChristenUnie vindt dat GS geen concessies kunnen en mogen doen aan het eerder afgesproken ambitieniveau. Wij roepen dan ook de Staten op om vast te houden aan de afspraken die wij maakten in het Omgevingsplan en bij de vaststelling van het Integraal Ontwikkelingsplan Almere. Het kan toch niet zo zijn dat de ambitie t.a.v. het voorzieningenniveau via de Tussenbalans wordt losgelaten?

Jongeren. We willen GS graag houden aan de toezegging om in beeld te brengen waar nog zgn. 'witte vlekken' zijn binnen de jeugdzorg. M.a.w. welke vormen van jeugdhulpverlening komen niet in beeld bij de reguliere zorginstellingen? De ChristenUnie is het eens met het voornemen van GS om extra financiële middelen in te zetten voor de jaren 2010 en 2011. Met GS zijn we bezorgd over de schoolprestaties van de Flevolandse jeugd. Forse maatregelen zullen genomen moeten worden om m.n. de deelname aan het middelbaar beroepsonderwijs te doen toenemen.

Preventieve projecten verdienen onze steun, waarbij we willen uitgaan van meerdere aanbieders. De ChristenUnie is daarbij geen voorstaander van eenzijdige winkelnering. Wat betreft de plannen om Hoger Onderwijs in Flevoland binnen te halen, daarvoor is veel werk verzet. Wij spreken onze waardering daarvoor uit. De ChristenUnie heeft hoge verwachtingen dat er binnenkort een goed resultaat uit de bus zal komen. Wij hopen er meer over te horen. Landschapsbeheer. Steeds meer functies in het landschap worden gecombineerd. Echter dat vraagt om keuzes. Onder andere in het beheer. In de commissie Ruimte zal volgende week een studiemiddag worden gehouden over de inzet van grote grazers in het Oostvaarderswold. De ChristenUnie is groot voorstander van een systeem van inscharen en beweiden met robuust landbouwvee, denk daarbij bijvoorbeeld aan Lakenvelders. Om de studiedag over grote grazers nu al kracht bij te zetten, heeft de ChristenUnie reeds een jonge grazer meegebracht. Zij staat hier voor ons. Wij hopen hiermee niet alleen de discussie maar ook de communicatie over grote grazers aan te zwengelen. U ziet het, zelfs een kleine Lakenvelder laat zich al geen oor aannaaien. Doelstelling duurzame energie. Heldere kleuren geven in de Tussenbalans weer hoe we per thema en speerpunt ervoor staan. De kleur groen misstaat thema 5, duurzame energie, dan ook niet. Echter groen staat ervoor dat de doelstelling ongewijzigd blijft. Halverwege deze Statenperiode zijn we over de helft, dus dat zou kunnen kloppen. Toch wil het college er niet voor gaan om de doelstelling binnen deze Statenperiode te realiseren. Wij zullen er op blijven hameren dat de schepping met wachten niet gediend is. De toekomst begint nu. Laten we onze verantwoordelijkheid nemen.

Het windmolenpark langs de dijk van de Noordoostpolder heeft de laatste tijd heel wat discussie opgeleverd, ook binnen de ChristenUnie. Enerzijds voelen we het als onze plicht om maximaal in te zetten op duurzame energie, anderzijds hebben we ook oog voor de positie van m.n. Urk. De minister geeft aan dat de omvang bespreekbaar is, we willen daar maximaal gebruik van maken. Dit biedt wellicht ook kansen om direct betrokken partijen dichterbij elkaar te brengen. We hebben regelmatig aangegeven dat de provincie teveel focust op windenergie. Realisatie van windparken valt buiten de termijn van de huidige doelstelling. Alternatieven zijn er legio, dus daarvoor meer aandacht. Enkele voorbeelden: Zonne-energie. In het traject naar het uitvoeringsprogramma klimaatbeleid viel zonne-energie in eerste instantie buiten de boot. De stand van zaken rondom zonne-energie haalt ons telkens weer in. Dat inzicht is inmiddels in de volle breedte tot de Staten doorgedrongen. Laten we hier dan ook geen tijd meer aan verspelen. Voor zonne-energie hebben we een grote oppervlakte nodig. Dat is mogelijk in onze provincie. Zonnecollectoren passen daar uitstekend bij. Je zou dit kunnen combineren met sanering van asbestdaken. Wij willen op dat punt een motie indienen. Maar er is meer. De toekomst begint nu. Nu niet meedoen, zet ons voor lange tijd op achterstand. Wij zullen ook op dit punt moeten aanpakken.

Communicatie en overleg. Wat betreft het openbaar vervoer en het wegvervoer heeft het college de vaart er goed in. Maar de beleving bij de burgers is anders. Wanneer je in de file staat of problemen hebt met het openbaar vervoer. De ChristenUnie roept het college op om nog vaker en duidelijk de vooruitgang te melden richting de samenleving m.b.t. dit thema. Zo gebeurt er veel in bijvoorbeeld het OV-SAAL project, maar wat weet de samenleving hier nu van? Hier ligt nog veel te doen! De ChristenUnie vraagt aandacht voor de opkomst van de elektrische auto. In de commissie willen wij daar op terugkomen en vragen daarvoor overleg met Pro-rail aan te gaan. Het loopt soms stroef tussen GS en lokale bestuurders. De bodemsanering op Urk verloopt niet vlekkeloos. Het 'eens maar nooit meer' van Brennels heeft inmiddels een vervolg gekregen in de vorm van huisvesting van buitenlandse arbeiders. 50 man huisvesten was te weinig, 300 blijkt achteraf teveel. Het gaat ons er hierin niet om, mijnheer de voorzitter, om de zwarte piet uit te delen, maar wel reist de vraag of de bestuurders op dezelfde golflengte zitten. Of kan de communicatie beter?

Noordelijk Flevoland. Na het werkbezoek aan Noordelijk Flevoland, is nogmaals duidelijk geworden, dat dit deel van Flevoland zich omhoog stuwt tot speerpunt. Er is daar een aantal onderwerpen op de kaart gezet. De ChristenUnie blijft het jammer vinden dat GS hebben besloten de uitwerking van het speerpunt Noordelijk Flevoland niet ter hand te nemen. Je zou bijna de indruk krijgen dat Noordelijk Flevoland niet langer een speerpunt is. In de Tussenbalans wordt er het nodige over gezegd. Het gebied verdient het om niet alleen te coördineren maar meer te regisseren.

Ten slotte. De verleiding is groot, om veel zaken te benoemen en er aandacht voor te vragen. We moeten ons echter beperken. Waar het gaat om de toekomst van Flevoland wil de ChristenUnie ter afronding een aantal onderwerpen benadrukken.

De eerste drie hiervan zijn onderwerpen waarbij wij met elkaar het ambitieniveau en onze inspanning zelf kunnen en moeten bepalen. In de eerste plaats noem ik het voorzieningenniveau in onze Provincie. Daarvoor moet alles uit de kast worden gehaald. En dat geldt evenzo voor het tweede thema, duurzame energie. Oppakken en doorpakken. Nogmaals: de toekomst begint nu! We zijn dat verantwoordelijk aan de schepping en ook aan de toekomstige generatie. Als derde benadrukken wij nogmaals het belang om Noordelijk Flevoland, die aandacht te geven die het o.i. verdient en nodig heeft. Drie onderwerpen voorzitter, waar het provinciebestuur zijn eigen ambitie en zijn eigen inzet bepaalt. Voor het vierde onderwerp lijken we vaak overgeleverd aan anderen, en ik doel dan op de samenhangende besluitvorming rond de schaa sprong van Almere. Zal het dan echt waar zijn dat in 2009 het Kabinet met een standpunt komt en daarbij boter bij de vis doet? Wij zullen het zien! We hopen het met u. Duidelijk is dat een integrale benadering een noodzaak is. De ChristenUnie realiseert zich bovenal, dat bij alle plannen en voornemens die gemaakt worden, dit niet zal slagen zonder de hulp en Zegen van de Schepper van hemel en aarde. Wij wensen die zegen toe aan allen die betrokken zijn bij de plannen en het werk in deze prachtige provincie. Ik dank U wel."

De bode haalt de moties op en overhandigt ze aan de voorzitter.

De heer Van Wieren: "Mijnheer de voorzitter, Flevoland, dynamiek in balans is de titel van het Hoofdlijnenakkoord 2007-2011. Een ambitieus programma voor deze collegeperiode waarbij het accent verschuift van beleid naar uitvoering. Dit voorjaar, halverwege deze Statenperiode, is een Tussenbalans opgemaakt. Veel is al gerealiseerd, of ligt op koers. Met name voor de doelstellingen met betrekking tot de jongeren en de voorzieningen zal in de resterende periode een tandje bijgezet moeten worden. Maar de situatie is veranderd. De kredietcrisis in Amerika heeft zich ontwikkeld tot een wereldwijde kredietcrisis en is veranderd in een wereldwijde economische recessie. De gevolgen daarvan treffen onze bedrijven en burgers en ook onszelf als provinciale overheid. Daarnaast zijn er diverse ontwikkelingen die om bijstellingen vragen. Aan dynamiek ontbreekt het dus niet, maar de kunst is om de balans in evenwicht houden. Jongeren. De integrale en brede benadering door het college van de diverse beleidsvelden met betrekking tot jongeren sluit aan bij de CDA visie. Onderwijs is ongelooflijk belangrijk voor de ontwikkeling en verhoogt de kans op werk. Al het onderwijs is belangrijk. Het aanbod van opleidingen neemt toe van hoog tot laag. Maar velen trekken nu nog weg voor het volgen van een mbo- of hbo-opleiding buiten de provincie. Het CDA steunt de ambitie van het college om een doorlopende leerlijn te bevorderen en het bereik van de Flevolandse ROC's te vergroten. Provinciale Staten zijn bereid gebleken fors te investeren in een substantiële uitbreiding van het hoger onderwijs in Flevoland door Hogeschool Windesheim. Maar voor het werkelijk van start gaan van de realisatie zijn ook andere partijen nodig. Wat is op dit moment de stand van zaken? De projecten 'Zij aan Zij' en 'Enkeltje Zelfstandig' helpen jongeren die dat nodig hebben door een moeilijke periode heen. De Staten hebben aangegeven dat er een structurele financiering voor beide projecten moet komen en dat de provincie zich hiervoor actief zal inzetten. De onzekerheid met betrekking tot de financiering van de Jeugdzorg duurt voort. Flevoland, met een veel groter aandeel jongeren dan de rest van Nederland, loopt daardoor grote financiële risico's. Naast de structurele inzet van eigen middelen, is er ook incidenteel veel geld beschikbaar gesteld om de wachtlijsten weg te werken en de groei op te vangen. Het CDA heeft diverse keren gewezen op het belang van residentiële opvang. Wij ondersteunen het college hiervoor middelen beschikbaar te stellen. De vraag naar jeugdzorg blijft groot, maar waarom kiest het college toch in de praktijk voornamelijk voor aanbodgerichte zorg in plaats van voor meer vraaggerichte zorg? Het inkoopbeleid op dat gebied moet naar de mening van het CDA snel ingevoerd worden.

Werk. De wereldwijde economische crisis treft ook ons. Bedrijven sluiten, de werkgelegenheid neemt af, zekerheden zijn ineens geen zekerheden meer. Dit vraagt om aandacht en maatregelen van de provincie. Maar we moeten niet aan paniekvoetbal doen. Want na deze tijd komt er weer een andere tijd. Naar de mening van het CDA dienen de ambities en de doelstellingen overeind blijft. Ondanks een groeiend aantal werklozen bestaat er tegelijkertijd een groot aantal vacatures. Het mobiliteitscentrum probeert koppelingen tot stand brengen tussen vraag en aanbod. Gelet op de huidige ontwikkelingen is het CDA bereid hiervoor tijdelijk extra middelen beschikbaar te stellen. De werkloosheid, zeker onder jongeren, neemt in Flevoland fors toe. Dat vraagt om actie. De inzet op versterking van het beroepsonderwijs en een gericht scholingsoffensief hebben onze instemming.

Ondernemingszin is een sterk punt van de inwoners van Flevoland. Daarom zijn er ook zoveel starters. Maar het vraagt, zeker in deze tijd, wel om ondersteuning vanuit de provincie. Daarvoor dienen wij, met vrijwel alle andere partijen, een motie in.

Innovatie en duurzaamheid zijn sleutelwoorden voor de economische ontwikkeling. Om dit te versterken stelt het CDA voor de opbrengsten van de verkoop van de aandelen in de energiebedrijven in een speciaal fonds te storten. Ondanks de economische tegenwind is de ontwikkeling van luchthaven Lelystad van groot belang. De regierol moeten wij blijven vervullen. De bereikbaarheid van Flevoland is een punt van voortdurende zorg. In de provincie wordt hard gewerkt aan de Hanzelijn en een deel van de N23. De N23 moet een belangrijke verbinding worden tussen Alkmaar en Zwolle. Samen optrekken met Noord-Holland en Overijssel richting rijk is van belang om deze verbinding ook daadwerkelijk tot stand te brengen. We zien uit naar het moment dat voor de weggebruikers zichtbaar wordt dat gewerkt wordt aan de verbeteringen en verbindingen van de A6, A1 en A9. De schaa sprong van Almere kan niet plaatsvinden zonder dat er afspraken zijn gemaakt over de IJmeerverbinding. Met de verdubbeling van de Gooiseweg wordt in 2010 een start gemaakt, maar helaas slechts voor een heel klein stukje ter hoogte van het Trekkersveld. Wanneer vindt de 'echte' verdubbeling plaats? Met de verdubbeling van de N50 en de vervanging van de Ramspolbrug zal binnen afzienbare tijd begonnen worden. De onderhoudsstaat van de huidige brug baart ons zorgen. Flevoland is vrijwel geheel omgeven door water. Daardoor zit het weg- en waterverkeer in elkaars vaarwater. Samen met SGP dienen wij een motie in, waarin verzocht wordt bij Rijkswaterstaat het bedieningsbeleid van de bruggen in de spits aan te passen, waardoor het wegverkeer minder hinder ondervindt van de recreatievaart.

77 jaar na afsluiting van de Zuiderzee is de Afsluitdijk toe aan een grondige renovatie. De CDA - fractie heeft bij de vorige Algemene Beschoouwingen gevraagd erop aan te dringen, samen met de colleges van Friesland, Noord-Holland en Overijssel, de sluis capaciteit behoorlijk te vergroten. Daarmee neemt de bereikbaarheid van de havens in Flevoland en het achterland behoorlijk toe. Bovendien zijn er vergevorderde plannen in Flevoland voor buitendijkse multimodale overslaghavens. Wij verzoeken u, samen met andere betrokken overheden, een lobby richting Rijk en de Europese Unie te starten zodat een verbinding met het trans-Europese vaarwegennet tot stand gebracht kan worden. Samen met de VVD dienen wij daarvoor een motie in.

Voor Noordelijk Flevoland ligt de nadruk op vernieuwing van de ruimtelijk economische structuur en op innovatieve technologie. Het Economisch Actieplan Noordelijk Flevoland is vastgesteld. Om een en ander daadwerkelijk te realiseren, verwachten de partners dat de provincie een trekkende rol vervult. Het CDA is van mening dat de provincie deze rol op zich moet nemen. Het landelijk gebied zit in een transitieperiode. De agrarische bedrijfsstructuur verandert door schaalvergroting en verbreding. Groene en blauwe diensten zijn nieuwe mogelijkheden voor ondernemers. De provincie kan het ondersteunen met middelen uit het provinciaal MeerJarenProgramma landelijk gebied. Uit de notitie die wij hebben ontvangen, onderstrepen wij graag de noodzaak van voldoende flexibiliteit in het programma en de begroting. Nu het Oostvaarderswold definitief is begrensd, hebben de betrokkenen behoefte aan duidelijkheid over hun toekomstige situatie. Het CDA roept het college op alles in het werk te stellen, conform het advies van de landbouwadviseurs, om te komen tot een snelle grondverwerving en bedrijfsverplaatsing. Het vinden van geschikte vervangende bedrijven, waarbij de agrariërs en niet op achteruit gaan maar het liefst erop vooruitgaan, is zeer moeilijk. Een uiterste inspanning is dan ook nodig. Persoonlijke aandacht en maatwerk zijn daarbij vereist. Voor agrariërs buiten de zone is het voorkomen, cq. beperken en monitoring van de randeffecten, van groot belang.

Wonen en leven. Ondanks de economische tegenwind is Flevoland nog de provincie waar diverse ontwikkelingen plaatsvinden en de bevolking aanzienlijk groeit. Enthousiast moeten we blijven werken aan de nieuwe fase van het nieuwe land die is aangebroken met het nieuwe Omgevingsplan. De achterstand in voorzieningen zal teruggebracht moeten worden. De Investeringsimpuls Flevoland Almere heeft daarbij een belangrijke rol en begint goed op gang te komen. Het vervolg op de Sociale Agenda lijkt te stagneren. Voor het welbevinden van onze inwoners dient dit met verve aangepakt worden. Na het Ontwikkelingsperspectief voor het Markermeer/IJmeer, moet nu hard gewerkt worden aan de volgende fase. Dat is niet alleen goed voor de ecologie van het gebied, maar ook voor de doorgroei van Almere en Lelystad.

Natura 2000 blijkt echter belemmerend uit te pakken voor de ambities van de steden Almere en Lelystad en de diverse plannen in en rond het IJsselmeer, IJmeer en Markermeer. Bovendien zitten agrarische bedrijven tot 10 km vanaf een Natura 2000-gebied op slot. Het CDA is zeer verontrust door deze gang van zaken en roept het college op om haar invloed aan te wenden om de regelgeving te versoepelen. Het CDA hecht aan onze cultuurhistorie. Daarom hebben wij meermalen aandacht gevraagd voor een provinciale monumentenlijst. Is het college bereid dit te onderzoeken?

Wij hebben mooie natuurgebieden in Flevoland en alleen al in de natuurlijke leefomgeving wordt de komende vijf jaar € 1.000.000 geïnvesteerd. Een gezond leefmilieu is essentieel voor de inwoners van Flevoland. Om de bekendheid te vergroten, waardoor meer inwoners ervan profiteren, dienen wij een motie in. Recentelijk is er een imago onderzoek geweest. Daarbij scoorden het recreëren en het woongenot als ruim voldoende tot goed. Het externe imago van de provincie kan versterkt worden. De weg waarlangs en de inzet ervoor willen we graag in de commissie bespreken.

Financiën. Mensen die belegd hebben in aandelen, hebben de koersen fors zien dalen en daardoor fors verloren. U vergeleek de ontwikkelingen met betrekking tot de financiën van de provincie de laatste tijd wel eens met de dagkoersen. Het lijkt erop dat het koersverlies van 2009 beperkt blijft en dat voor 2010 en verder er zelfs sprake is van koerswinsten, wanneer we onze uitgaven binnen de perken houden. De vermindering van de accessen uit het Provinciefonds en verwachte lagere rentebaten worden overtroffen door een hogere uitkering uit het Provinciefonds. Dit laatste als gevolg van het feit dat eindelijk door de andere provincies erkend is dat Flevoland te weinig uit het Provinciefonds krijgt. Ook de Raad voor de financiële verhoudingen is die mening toegedaan. Maar daarmee alleen zijn we er niet. Diezelfde Raad vindt dat provincies teveel geld hebben en te veel doen. Het Rijk wil daarom weer een greep in de kas doen. Maar provincies betalen juist al heel veel aan zaken die eigenlijk de rijksoverheid zelf zou moeten betalen. Cofinanciering door de regio is vaak het sleutelwoord om rijkstaken uitgevoerd te krijgen. Het blijft daarom zaak de dagkoersen goed te blijven volgen. Wijzelf hebben echter voor een groot deel in de hand welke uitgaven wij doen. In het Hoofdlijnenakkoord is afgesproken elk jaar een derde deel van de begroting kritisch te bekijken. Tot op heden hebben wij als Staten daar nog niets van gemerkt. Terecht wordt er minder extern personeel ingehuurd en worden minder onderzoeken gedaan. Maar aan de andere kant is de voorgestelde formatie-uitbreiding behoorlijk fors. Ook voor 2010 en de volgende jaren dient er in de begroting ruimte te zijn voor nieuw beleid.

Tot slot. Mijnheer de voorzitter, wij bedanken het college, de collega Statenleden en de medewerkers voor de prettige samenwerking. Daarvoor hoeft voor de CDA -fractie geen nieuw beleid opgenomen te worden. De open en constructieve sfeer waarin samengewerkt wordt is de beste garantie voor de toekomst voor de verdere duurzame ontwikkeling van Flevoland en de unieke Flevolandse samenleving. Wij bidden daarvoor voor wijsheid en zegen."

De bode haalt de moties op en overhandigt ze aan de voorzitter.

Mevrouw Roda: "Voorzitter, twee weken geleden waren de verkiezingen voor het Europees parlement. Dat leverde ons een verkiezingswinst op van 50 %. Die drie zetels zien wij als een beloning voor onze heldere boodschap en ons sterke alternatief. Kiezers willen dat er in heel Europa werk gemaakt wordt van duurzaamheid. Ons programma: New Green Deal - die zowel de kredietcrisis als klimaatcrisis aanpakt - is voor velen een aantrekkelijk perspectief.

De New Green Deal betekent echt werk maken van een duurzame ontwikkeling en dat is niet alleen een Europees verhaal. De effecten van klimaatverandering manifesteren zich weliswaar op mondiale schaal, maar de oplossingen moeten we vooral op lokale en regionale schaal vinden. Alvorens ik hier verder op inga, eerst enkele andere zaken: de financiën. GroenLinks heeft aan de hand van stukken, kunnen vaststellen dat GS zich vooralsnog door de financiële crisis niet uit het veld laten slaan. De oorspronkelijke doelstellingen blijven vrijwel allemaal overeind, ook al betekent dit dat de reserves wat lager uitvallen. GroenLinks steunt deze aanpak, juist in financieel mindere tijden moeten overheden hun uitgaven op niveau houden om de financiële crisis niet te verergeren. Al zullen de reserves wat lager uitvallen, met publiek geld moet je zorgvuldig omgaan. Onlangs ontvingen wij van GS een beleidstuk over het treasury-beleid. Hierin wordt zeer zuinig invulling gegeven aan de VVD/GL motie van de financiële beschouwingen, waarin aandacht wordt gevraagd voor maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Wij vragen niet dat elke provinciale euro geïnvesteerd wordt in duurzame energie en microkredieten. Wel vragen we dat er alleen geïnvesteerd wordt in bedrijven en instellingen die zorgvuldig omgaan met mensenrechten, het milieu en waarbij er sprake is van aantoonbaar goed bestuur. Het moet toch mogelijk zijn om van een bank of instelling te vragen om 'ons' publiek Flevolands geld niet te beleggen in oorlogstuig, porno, gokken, alcohol, kinderarbeid of bedrijven die lak hebben aan mensenrechten en het milieu. Bij andere overheden - zoals de gemeente Den Haag - blijkt dit te kunnen. Wij zullen hier volgende week, in de commissie, op terugkomen.

Sociale thema's. Een half miljoen kinderen in Nederland tussen 5 en 18 jaar nemen niet deel aan sport- of culturele activiteiten in hun vrije tijd. Dit heeft grotendeels een financiële oorzaak. De kosten van sport- en culturele activiteiten zijn voor arme kinderen drie keer zo vaak een reden om niet deel te nemen als bij andere kinderen. Mijn fractie is blij dat er in Flevoland nu werk wordt gemaakt van een jeugdsportfonds en zou graag de mogelijkheden onderzoeken voor een dergelijk fonds voor culturele activiteiten zoals muziek en dansles.

Wij vinden het van groot belang dat de inzet ten behoeve van provinciale steunfuncties zoals Axion/Zorgbelang en bibliotheken, structureel wordt voortgezet. Evenals structurele financiering van bijvoorbeeld het anti-discriminatiebureau en het bevrijdingsfestival. Dit zijn allemaal zaken die bijdragen aan een samenleving die uitgaat van samenleven en niet van langs elkaar heen leven of zelfs tegen elkaar in - in conflict- leven.

Luchthaven Lelystad. Het is u bekend dat wij het liefste zouden zien dat er helemaal wordt gestopt met provinciale inspanningen voor de uitbreiding van de luchthaven. Maar wij zijn realistisch genoeg om te beseffen dat dit nu politiek niet haalbaar is. Wel kunnen wij - kijkend naar de feiten - het volgende vaststellen: Schiphol Airport doet als eigenaar en investeerder van Lelystad Airport op dit moment even helemaal niks. Het Kabinet heeft de heer Alders verzocht ook te kijken naar een locatie bij Dronten vanwege de afname van het draagvlak voor Lelystad Airport. Het huidige provinciale besluit is om de luchthaven binnen de PKB te ontwikkelen. Dat gaat in ieder geval niet meer lukken vanwege het verlopen van die PKB en de komst van de WRO. Kortom, er zijn veel onzekerheden en Schiphol investeert voorsnog geen euro in de luchthaven. Ondertussen geeft de provincie dit jaar al ruim €450.000 uit. In de stukken wordt zelfs nog om €93.000 extra gevraagd. Wij vinden het een rare zaak. Schiphol doet niets en de provincie pompt honderdduizenden euro's in de luchthaven. Voorzitter, daarom stellen wij voor om op dit moment ook maar even helemaal niets te doen ter voorkoming van misinvestering van gemeenschapsgeld. Daarvoor zullen wij straks een 'nu-even-niet' motie inbrengen. Deze motie stelt voor de provinciale investeringen wat betreft geld en tijd op te schorten totdat de CO2 dampen rondom de plannen van het Kabinet respectievelijk Schiphol Airport, zijn opgetrokken. Dan ons energiebeleid. Voorzitter, onderzoekers schetsen een steeds somberder beeld van de klimaatverandering. Er dreigen onomkeerbare processen op gang te komen. Het is echt nodig om radicaal te breken met de huidige manier van omgaan met de natuurlijke bronnen van onze aarde. Gelukkig is dat besef bij steeds meer mensen aan het doorbreken. De verregaande maatregelen die nodig zijn laten helaas nog te veel op zich wachten. De afgesproken doelstellingen voor 2020 worden op deze manier, in Europa, nooit gehaald. Hier in Flevoland lijkt het allemaal prachtig voor elkaar: 56 % van onze energiebehoefte wordt inmiddels duurzaam opgewekt. We moeten nu alleen die laatste 4% van de ambitie van dit college realiseren. Dat moet wat ons betreft haalbaar zijn voor 2011, zoals de in 2007 door de Staten aangenomen motie E - duurzame energie- aangeeft. Maar daarvoor moeten we nu wel echt aan de bak. Het huidige percentage is ons letterlijk aan komen waaien, vooral doordat agrariërs ook energieleverancier zijn geworden. Echt veel hebben we daar als provincie toch niet aan hoeven doen. De grenzen van de wind als energiebron lijken in Flevoland langzamerhand wel bereikt. Ook andere fracties hebben hier al op gewezen. We moeten dus niet gaan zitten wachten en op enig moment constateren dat de groei eruit is, maar proactief verder gaan met de ontwikkeling van alternatieven. Warmte Koude Opslag is een van die alternatieven. Hiermee kan de energievraag van woningen, kantoren en kassen met circa 70% worden teruggedrongen. Er is provinciaal beleid in de maak. Wij zullen dit op de voet volgen en hopen dat allerlei regels en administratieve lasten in dit beleid beperkt zullen blijven. GroenLinks ziet ook veel mogelijkheden voor zonne-energie. Enkele weken geleden hebben wij hiervoor al een initiatiefvoorstel in de commissie Ruimte verspreid. We hebben overleg geïnitieerd met alle fracties om tot een gezamenlijke motie te komen. Wij vragen het college zonne-energie op te nemen als thema in het Uitvoeringsprogramma Klimaatbeleid Flevoland 2008-2012. Van zonne-energie op bedrijventerrein en woningen moet nu eens écht werk gemaakt worden.

Dat bedoel ik op twee verschillende manieren. Wij vragen het college hiervoor een revolving fund in te richten. Het voordeel is dat de middelen tot in lengte van jaren inzetbaar blijven. Met een revolving fund maakt eenmalig subsidiëren plaats voor duurzaam financieren. Hiervoor zouden o.a. de middelen gebruikt kunnen worden die beschikbaar komen door de verkoop van onze aandelen in Essent en NUON. En GroenLinks zou GroenLinks niet zijn als we niet meteen weer verder kijken dan de 60% uit het collegeakkoord. We moeten uiteindelijk toe naar 100% duurzame energie en we moeten breder kijken. De energie nodig voor mobiliteit, rekenen we nu niet mee. Hoe ziet het plaatje eruit als we dat wel doen? Ook hiervoor zullen we ons een doel moeten stellen en er alles aan doen om dat te gaan halen. Veelzeggend is wat de stad Amsterdam gaat doen, namelijk de start van een eigen energiebedrijf voor duurzame energie. Hamburg heeft dit al gedaan en in bijvoorbeeld Zwolle zijn er serieuze plannen. Of Flevoland dat voorbeeld moet volgen is iets om verder te onderzoeken, maar dat de provincie wat moet doen en wat kan doen is voor ons evident.

Voorzitter, Markermeer-IJmeer. Wij zien de ontwikkelingen in en rond deze prachtige open ruimte met veel zorg tegemoet. Het verschil van opvatting tussen Noord-Holland en Flevoland over de buitendijkse ontwikkelingen is niet bevorderlijk voor een goede afstemming.

Wat ons betreft kan wonen aan het water ook heel goed binnendijs. Het hoeft niet per se buitendijs. Nu we het toch over de uitbreiding van Almere hebben willen wij ons pleidooi voor een hoogwaardige OV verbinding richting Gooi, Utrecht en verder naar Breda kort noemen. In de commissie volgende week zullen we ons initiatief voor de spoorlijn AUB, Almere-Utrecht-Breda uitgebreider bespreken, maar wij stellen u voor om als Staten een brief naar minister Eurlings te schrijven die meegenomen kan worden bij het vaststellen van de Raambrief.

Tenslotte het Oostvaarderswold. Mijn fractie vindt het betreurenswaardig dat het ontwikkelen van dit deel van de ecologische hoofdstructuur op bepaalde punten zo'n moeizaam traject is. Hoe komt het toch dat het aanleggen van wegen, woonwijken en bedrijventerreinen in agrarisch gebied veel minder problematisch verloopt dan het realiseren van natuur? Is natuur ons minder waard? Ik wil u voorstellen om onze leefwereld eens even op macroniveau te bekijken. Als je dat doet dan is biodiversiteit toch het fundament van de hele ecologische keten waarvan ook wij mensen onlosmakelijk deel zijn. Wij kunnen onszelf, als mensen, niet buiten het ecologische systeem plaatsen. Niet alleen de kiekendief of het edelhert maar ook wij mensen hebben het Oostvaarderswold broodnodig. Het Oostvaarderswold, een opgeknapt Markermeer en andere vitale natuurgebieden hebben we niet alleen nodig voor recreatie en ontspanning, hoe belangrijk ook. Van veel groter en fundamenteeler belang is dat we met behulp van deze gebieden ons ecologische systeem en de biodiversiteit nog enigszins op peil houden. Doen we dit niet dan voorspel ik u dat economische crisis en de klimaatcrisis verbleken bij de biodiversiteitscrisis: dan houdt het ook voor ons mensen vroeg of laat gewoon op. Voorzitter als we regelmatig vanuit dit perspectief naar onze provinciale plannen en projecten kijken kunnen we voorkomen dat er te benepen of zelfs bekrompen en te weinig besluitvaardig wordt gehandeld. We doen een beroep op de Staten om groot te denken en daarnaar te handelen. Dan hebben wij van GroenLinks, en ik hoop u allen met ons, zin in de toekomst."

De bode haalt de motie op en overhandigt hem aan de voorzitter.

Mevrouw Boode: "Voorzitter, de PvdA Flevoland geeft aan haar Algemene Beschouwingen 2009 het motto mee: 'van ruimtebediend via probleemoplossend naar een complete provincie'. Een complete provincie vooral ook vanuit het perspectief van Flevoland en haar inwoners zelf. De PvdA kiest voor twee hoofdlijnen: vanwege een samenhangende ontwikkeling van Flevoland, meer inzet op de sociale infrastructuur in de hele provincie en nieuwe accenten in economie, energie en ruimtelijke kwaliteit. Aan het begin van deze Statenperiode tekenden we als PvdA voor het Hoofdlijnenakkoord. De keuze voor duidelijke speerpunten en thema's en de omslag van beleid naar uitvoering, is leidraad voor deze periode. En op basis van de Tussenbalans: 'Flevoland, dynamiek in balans' kan worden vastgesteld, dat die keuzes werken. Ruimtebediend en probleemoplossend. Van oudsher heeft ons gebied een opvangfunctie voor ruimtevragende ontwikkelingen voor landbouw, economie en wonen. De PvdA waardeert en stimuleert daarbij de verstedelijking in Flevoland. De ontwikkeling van Lelystad en de schaa sprong van Almere hebben gevolgen voor de hele provincie. De achterstand in voorzieningen moeten we inlopen en het rendement van die ontwikkeling moeten we benutten. Voor de vormgeving van een verantwoorde ontwikkeling kozen we de speerpunten. De PvdA bepleitte vorig jaar een nieuw Flevolands zelfbewustzijn en ambitieniveau.

Het besef dat Flevoland bijdraagt aan de versterkte positie van de Randstad vat stevig post bij veel beleidsmakers en bestuurders. Maar ook dat de provincie een eigen invulling van die ontwikkeling kiest. De afspraken in noordvleugel verband en UPR bezegelen de bijbehorende aanpak en middelen. Dat moet overigens nog wel worden waargemaakt. Het besef dat ook wezenlijke voorzieningen, werk en infrastructuur moeten meekomen, is nadrukkelijk hierin verankerd. Het college geeft in haar beleid een aantal terechte keuzes aan. Deze voorstellen vloeien voort uit de Tussenbalans en vullen de gevonden nieuwe ruimte. Wij hopen dat die ruimte er in oktober ook nog zal blijken te zijn als we de beide circulaires hebben gezien. Wij willen kiezen voor beleid dat werkt. Inmiddels is er wel verschuiving te zien in de reacties op dit Flevolandse perspectief. In tijden van terugvallende economie wordt in de noordelijke Randstad opnieuw gekeken naar de eigen directe omgeving. Dit lijkt op gespannen voet te staan met de opvatting dat Flevoland daar een onontkoombare rol te vervullen heeft. Daarom moeten we ons enerzijds beter verdiepen in problemen en oplossingen elders en anderzijds moeten we perspectief ontwikkelen dat voldoet aan de eisen van houdbaarheid en duurzaamheid. Dus geen stapje terug in ambities, geen vermindering van beleidskracht, geen vertraging in ons eigen ontwikkelingsdenken. Wel slimmer coalities zoeken. Bij de behandeling van de Tussenbalans heeft mijn fractie daarom versterking van de sociale infrastructuur benadrukt, meer aandacht voor een evenwichtig arbeidsmarktbeleid gevraagd en accent gelegd op ontwikkeling van luchthaven en IJmeer/Markermeer. Naar een complete provincie. In het kader dat het college schetst voor de besteding van de financiële ruimte wil de PvdA: extra middelen voor jeugdzorg; inzet voor een internationale luchthaven van de toekomst; procesgeld voor schaa sprong en IAK; versterkte inzet voor ontwikkelingen in natuur en milieu. Met deze selectie geeft de PvdA aan waar haar prioriteiten liggen.

Om te beginnen de Jeugdzorg: de PvdA onderschrijft het voorste €1.000.000 te reserveren, vanwege de vertraging en onzekerheid in het nieuwe financieringsstelsel. We realiseren ons daarbij dat het risico nog miljoenen groter kan zijn. In de andere prioriteiten willen we duidelijk maken dat er meer nodig is dan het intensiveren van speerpunten en thema's. Het is interessant dat onze opdracht in toenemende mate op gespannen voet staat met andere concepten elders. Flevoland is niet meer zo vanzelfsprekend partner in ontwikkeling. De PvdA vindt het antwoord op dit dilemma in het begrip 'de complete provincie'.

Flevoland heeft in het voorzieningenniveau inmiddels een eigen zelfstandige vraag ontwikkeld. Een antwoord geven op die autonome ontwikkeling lukt nog wel aardig, maar we lopen niet of nauwelijks achterstanden in. Dat betekent niet: bijstellen van ambities maar juist intensiveren van beleid en lobby. Alleen als we een complete provincie zijn, zijn we ook voor anderen interessant. We willen wel de dilemma's, die erbij horen, onder ogen zien. De vragen die daarbij aan de orde komen zullen leiden tot keuzes.

Flevoland was lange tijd een provincie van vooral jonge mensen. De groep ouderen wordt groter en vraagt onze aandacht. Vooral specifieke doelgroepen, als allochtone ouderen. Wij verzoeken het college de vragen in kaart te brengen en te kijken in hoeverre het budget Wonen, Welzijn en Zorg toereikend is om te anticiperen.

Door de financiële crisis ontstaat stagnatie in de verkoop van nieuwbouw, bestaande bouw en uiteindelijk ook sociale huur. Steun aan starters kan vanaf de onderkant de doorstroom stimuleren. Door het instellen van een provinciaal fonds dat in samenwerking met het VROM-fonds de gemeentelijke woonfondsen steunt, krijgen gemeenten de ruimte om voor het bedrag van 1 lening meerdere leningen uit te geven. Dat betekent dat zij meer mensen aan betaalbare huisvesting kunnen helpen. De PvdA verzoekt het college hier verder actie te ondernemen en komt met een motie.

Het onderwijspeil en opleidingsniveau in Flevoland liggen achter op dat van de rest van Nederland. Ondanks hoge slagingspercentages. Wij vragen vroegtijdige aandacht en roepen het college op samen met lokale bestuurders hiervoor verantwoordelijkheid te nemen. Het probleem is complex en bij bijvoorbeeld voortijdig schoolverlaten begint het al met absentie op de basisschool. Een vroegere aanpak voorkomt een latere uitval. Ook mijn fractie is geschrokken van de enorme toename van jonge werklozen. Waarschijnlijk is de bestrijding van voortijdige schooluitval, stimulans tot scholing en realisatie van stages het beste antwoord ter voorkoming van jeugdwerkloosheid. De PvdA roept het college op een samenhangende aanpak te vinden en daar binnen het economisch beleid met meer nadruk voor te kiezen.

De PvdA fractie heeft het startersbeleid ongeveer een jaar geleden op de agenda gezet. Naar aanleiding hiervan heeft de commissie Werk het afgelopen jaar een beleidseffectmeting gedaan.

De belangrijkste conclusie is dat het beleid gecontinueerd en geïntensiveerd moet worden. PvdA dient daarom samen met andere fracties een motie m.b.t. het startersbeleid in.

Ook het consolideren van ingezet beleid vraagt om extra maatregelen en extra geld. De projecten Leef met Stijl en Primair onderwijs/jeugdzorg, vragen beiden om een budget om de goede resultaten te borgen.

De Luchthaven. De PvdA is voorstander van een duurzame en innovatieve ontwikkeling en legt daarom de lat hoog. Het initiatief van vorig jaar heeft inmiddels geleid tot een werkgroep. Die bereid een conferentie voor met het beeld voor ogen: een vliegveld van de toekomst. Als de middelen niet elders gevonden kunnen worden binnen het budget, komen we met een motie. Het punt van de duurzame energie. We bereiken rond het thema duurzame energie een T-splitsing. Hoewel andere energiebronnen een veelbelovende ontwikkeling laten zien, zien wij nog altijd dat alleen windmolens een schaal bieden in de productie, die zoden aan de dijk zet. Dat betekent dat de Flevolandse politiek zal moeten kiezen. Of richting 100% duurzaamheid of toch nog een jaar of wat pas op de plaats ter bescherming van het landschap. Een jaar of 10/20 is nogal wat! Kort gezegd de PvdA roept het college op om met de Staten in debat te gaan en antwoord te zoeken op de centrale vragen in de keuzes binnen duurzame energie.

Bos en natuurgebieden hebben we veel en op goede locaties maar ze zijn te weinig toegankelijk. Er staat wel het een en ander over in het Hoofdlijnenakkoord. De PvdA wil dat het college daar in de komende twee jaar fors werk van maakt.

Flevoland is met lef en verstand gekomen tot wat het vandaag is. De PvdA pleit, juist in een periode van economisch tegenwind, voor het zorgvuldig completeren van onze provincie en het gang houden in de ontwikkeling. Dank u wel."

De bode haalt de moties op en overhandigt ze aan de voorzitter.

De heer Stuivenberg: " Voorzitter, dank u wel. Regeren is vooruitzien. In een periode waar deskundigen opnieuw de noodklok luiden en aangeven dat het dieptepunt van de economische crisis voor ons land pas in de tweede helft van dit jaar en de eerste helft van 2010 is te verwachten, waarbij aangegeven wordt dat de arbeidsparticipatie met niet minder dan 9,5 % van de beroepsbevolking terug zal lopen, is het van belang dat het beleid daarop wordt afgestemd. Ontegenzeggelijk ontkomen we daar als provincie Flevoland ook niet aan. De vraag is dan ook niet of we er als provincie iets aan moeten doen, maar meer wat en hoe! Moeten we in deze situatie nu juist de realisatie van daarvoor geschikte projecten gaan versnellen of juist temporiseren, dan wel een afwachtende houding aannemen en het beleid consolideren om uiteindelijk op termijn nieuwe wegen in te kunnen slaan. Regeren is vooruitzien, staat in de Voorjaarsnota te lezen. Vervolgens worden er een groot aantal onzekerheden opgesomd. Vanuit deze onzekerheden en ontwikkelingen geeft het college aan dat het moment in zicht komt waarop zij met Provinciale Staten van gedachten wil wisselen over de te volgen koers. Vanuit dit gegeven is het wellicht raadzaam om met een aantal projecten pas op de plaats te maken ofwel voorshands de nullijn ten opzichte van eerdere afspraken te hanteren totdat er een redelijke mate van duidelijkheid bestaat over de consequenties van een aantal ontwikkelingen. Wellicht kunnen dan ook de pro memorie opgenomen bedragen nader worden gedefinieerd en de politieke implicaties hiervan worden toegelicht. Graag een reactie van het college.

Tussenbalans. Terecht merkt het college bij het opstellen van de Tussenbalans op dat sinds de vaststelling van het Hoofdlijnenakkoord zich ontwikkelingen hebben voorgedaan die van invloed zijn op de uitvoering van dit akkoord. Wij zouden dit bijna een open deur kunnen noemen. Het zou namelijk verwonderlijk zijn wanneer dit niet het geval zou zijn. Immers, hebben we nagenoeg bij voortdurend te maken met een veranderende omgeving en de invloed hiervan op het beleid. Bij de speerpunten valt het de SP fractie op dat de doelstellingen vanuit het Hoofdlijnenakkoord nagenoeg in alle gevallen worden gehaald, maar dat vervolgens voorgesteld wordt om de aanpak te intensiveren zonder dat er in voldoende mate inzichtelijk wordt gemaakt waar de noodzaak vandaan komt. Waardering is er voor de mate waarop de organisatie zich voegt in de projectmatige aanpak van de speerpunten. De constatering dat het college zich zorgen maakt omtrent de speerpunten waarover afspraken met partners zijn gemaakt, vraagt om een nadere toelichting. Graag een reactie van het college. De SP fractie spreekt over het algemeen haar waardering uit over de inzichtelijkheid van de Tussenbalans, de inspanningen die zijn geleverd om de beoogde doelen te bereiken en de resultaten die tot nu toe zijn bereikt. Voorjaarsnota en Kadernota.

Bij de inleiding van onze bijdrage zijn we ingegaan op de constatering van het college dat er nog niet eerder zoveel onduidelijkheden zijn geweest over zowel de provinciale inkomsten als over de uitgaven. Onduidelijkheden die samenhangen met: de invoering van het nieuwe verdeelmodel voor het Provinciefonds, de consequenties van de afspraak 'samen de trap op en af', voornemen van het Rijk om opnieuw een greep uit de provinciekas van € 300.000.000 te doen, uitgaven bij grote projecten en niet te vergeten economische- en klimaatcrisis. Redenen genoeg voorshands een terughoudend beleid in deze te voeren en tegelijk naar nieuwe mogelijkheden om te zien.

Jongeren. Evenals bij de behandeling van de jaarstukken 2008 door de SP fractie naar voren is gebracht, over de voortvarendheid waarmee het college bezig is om het hoger onderwijs in Flevoland op een adequaat niveau te brengen, onze waardering. Deze ontwikkelingen openen perspectief en kunnen gekoppeld aan andere ontwikkelingen, zoals met de Universiteit van Wageningen, er toe leiden dat bijvoorbeeld duurzaamheid een prominente plaats in het onderwijsparket van Flevoland krijgt.

Jeugdzorg en de daarmee samenhangende wachtlijstproblematiek blijft nog steeds een punt van zorg dat wij met de gedeputeerde delen. De vraag of de provincie na de evaluatie van de Wet op de Jeugdzorg hier nog wel een rol in blijft spelen, draagt er niet toe bij om tot de meest adequate oplossingen te komen. Verheugend is het feit dat onlangs door de gedeputeerde de intentieovereenkomst 'Ontwikkeling duurzaam jeugdzorg in Flevoland' getekend kon worden. Wij feliciteren de gedeputeerde dan ook met deze bundeling van krachten en realiseren ons dat daarmee Flevoland weer eens een unieke plek als provincie inneemt.

Economie en arbeidsmarkt. Een niet onbelangrijk deel van de jaarlijkse groei van het aantal nieuwe banen wordt mede door het aantal startende ondernemers gerealiseerd. De inspanning die de provincie zich op dit gebied heeft getroost, heeft meer dan zijn vruchten afgeworpen en uit de beleidseffectmeting is onder andere naar voren gekomen dat over de rol van de provincie tevredenheid bestaat. Juist daarom is het in deze periode van economische neergang van belang dat deze ondersteuning een vervolg krijgt. We steunen als SP fractie dan ook de initiatieven die ertoe leiden dat het startersbeleid verder wordt geïntensiveerd. Het voornemen om het bedrag dat vrijkomt bij de verkoop van het Flevolandse belang in het aandelenpakket Nuon en Essent van maximaal € 6.120.000, toe te voegen aan de strategische reserve, wordt door de SP fractie niet gesteund. Vanuit de gedachte dat deze middelen vrijkomen door de verkoop van onze energiebedrijven, zijn wij er voorstander van om deze middelen inzetten voor initiatieven op het gebied van duurzame energie met als drager de zonne-energie en hiervoor een stimuleringsfonds in het leven te roepen.

Flevolandse samenleving. De provinciale Woonvisie is een bijna vergeten document geworden. Wanneer we constateren dat bijvoorbeeld een gemeente als Almere de afgelopen drie jaar geen sociale huurwoningen meer heeft gebouwd. De focus van deze gemeente die voornamelijk op het particulier opdrachtgeverschap is gericht en één van de woningbouwcorporaties het plan heeft om 1.600 sociale huurwoningen te verkopen, dan rijst de vraag of het huidige beleid nog wel toereikend is om aan de toenemende behoefte aan sociale huurwoningen te voldoen. Wellicht is het een idee om de provinciale Woonvisie weer eens uit de kast te halen, af te stoffen en nieuw leven in te blazen. Zeker in een periode waar de huizenmarkt ineens dreigt te storten en eigenaren van koopwoningen vanwege de hoge lasten gedwongen zijn om hun bezit te verkopen, is een goede sociale vangnetconstructie onontbeerlijk. Graag een reactie van het college.

Bestuur en algemene dekkingsmiddelen. In navolging van de opmerking van de fractie van de ChristenUnie tijdens de Algemene Beschuwingen van 2008, over de terughoudendheid bij de aanwending van overheidsmiddelen voor activiteiten ten behoeve van het vijftienvijftigjarig jubileum van de provincie in 2011, roept de SP fractie het college op om, gezien de economische neergang en de gevolgen die daaruit voortkomen, deze activiteiten in heroverweging te nemen. Graag een reactie van het college.

Voorzitter, ook als Statenfractie moeten wij keuzes maken en zonder iemand te kort te willen doen hebben we slechts een deel van de vele thema's en activiteiten die de provincie tot haar doelstellingen mag rekenen, belicht. Over het algemeen genomen zijn we als SP fractie niet ontevreden over het voorgestane beleid. Wel gaan we ervan uit dat het college sneller dan tot nu toe zich rekenschap geeft van de door de economische crisis ontstane situatie en de mogelijke consequenties die dit voor het beleid heeft. De provincie Flevoland is een enerverende provincie, waar het niet alleen goed wonen en leven is, maar waar in gezamenlijkheid veel tot stand wordt gebracht.

We danken het college en de medewerkers in de ambtelijke organisatie voor de helderheid van de stukken en wensen hen veel sterkte, plezier en een goede gezondheid bij de uitwerking van de beleidsvoornemens in de begroting voor 2010. Dank u wel voor uw aandacht."

Mevrouw Bax: "Dank u wel voorzitter. Ik zal proberen rustig te praten. Als eerste onze complimenten aan het college en de ambtelijke staf, de stukken zijn helder en duidelijk. Ook onze complimenten voor het kalf. Wij hopen dat het mag blijven. Dan krijgt hij een paardenbloem in zijn bek. In het voorjaar denken wij niet alleen aan de Voorjaarsnota maar ook aan ontlukend groen, nestelende vogels - met inmiddels veel jongen - en koeien in de wei. Dat laatste zien we te weinig. Daar kom ik later op terug. Ik zal in deze bijdrage een aantal onderwerpen ter sprake brengen welke voor ons, de Partij voor de Dieren, belangrijk zijn. Bij deze maak ik gebruik van de gelegenheid om nogmaals te benadrukken waarom wij in de Staten zitten, waarom de PvdD überhaupt de politiek in is gedoken, om daarmee het laatste restje verwarring weg te nemen. Landelijk, in de provincie en ook in de gemeenten speelt een groot aantal zaken. Maar wij zijn van mening dat er aan een aantal zaken wat meer aandacht besteed mag worden: natuur en milieu maar vooral dierenwelzijn. Blijkbaar deelt een deel van de bevolking deze mening en heeft onder andere mij op deze plek gezet. Alleen om die reden. Wanneer wij met onze beperkte menskracht zouden proberen alle onderwerpen even goed te doen, dan zouden we niet toekomen aan onze hoofddoelstellingen waarvoor we gekozen zijn. Vandaar dat we ook deze keer de punten uit de Voorjaarsnota lichten die betrekking hebben op onze doelstellingen. Duidelijk is dat wij dieren een beter leven toewensen. Een leven waarin zij hun natuurlijk gedrag kunnen vertonen; het wroeten, scharrelen en grazen buiten in het daglicht met voldoende bewegingsruimte. De provincie heeft een aantal wettelijke taken op het gebied van het verbeteren van de leefomstandigheden van dieren, onder meer op grond van de Flora en Faunawet, de Natuurbeschermingswet en de Europese regelgeving. Daarnaast heeft de provincie natuurlijk ook een morele verplichting om zich voor dieren in te spannen. Het provinciaal beleid strekt zich uit over verschillende terreinen die te maken hebben met dieren en hun welzijn zoals veehouderij, faunabeheer, jacht en soortenbescherming. Er ontbreekt echter een eindverantwoordelijke waardoor dierenwelzijn een onderbelicht thema blijft en in de afweging van belangen het onderspit delft. In Groningen en Utrecht bleek het enthousiasme voor een gedeputeerde 'dierenwelzijn' groot en is dit Statenbreed aangenomen. Om dit voorbeeld te volgen dienen wij bij deze graag een motie in om ook hier in Flevoland aan één van de gedeputeerden de portefeuille Dierenwelzijn toe te delen.

Energiebeleid. GS hebben onlangs in de vergadering van 28 mei de commissie Ruimte een nota aangeboden met scenario's voor duurzame energie. Het eerste scenario is voortzetting van het huidige beleid op basis van de doelstelling van 60% duurzaam in 2013 met doorgroei naar 90% in 2015. Het tweede scenario betreft extra inzet voor verdere verduurzaming. Hiervoor was in de commissie veel steun. Nieuw hierbij is o.a. dat nu ook voorgesteld wordt te investeren in zonne-energie. Hier is vandaag over gesproken en geprobeerd zal worden dit nieuwe beleid met een motie te ondersteunen. Tot nu toe hadden we in Flevoland bijna alleen windenergie als duurzame energiebron. Iedereen was het erover eens dat, dat wel duurzaam was, mits rekening gehouden wordt gehouden met de belangen van omwonenden en mits rekening gehouden wordt met vogeltrek. Ook zonne-energie zal door iedereen duurzaam gevonden worden. Maar nu we ons meer gaan richten op andere vormen van energie, lijkt het ons goed dat we ons gaan afvragen, welke energievormen duurzaam zijn. Er bestaan diverse definities van duurzame energie. Op Wikipedia vind je deze definitie: energie waarover de mensheid in de praktijk voor onbeperkte tijd kan beschikken en waarbij, door het gebruik ervan, het leefmilieu en de mogelijkheden voor toekomstige generaties niet worden benadeeld. De meer simpele definitie op de site van VROM is: energie die niet wordt opgewekt door aardolie, aardgas of steenkool te verbranden, maar door schone, onuitputtelijke bronnen. Het is duidelijk dat alleen een alternatief voor aardolie, aardgas of steenkool niet automatisch duurzaam is. We hebben dat gezien toen gewassen bedoeld voor voeding gebruikt gingen worden voor het vervaardigen van biodiesel. Het is hier niet de tijd en plaats voor een filosofische discussie om te komen tot een sluitende definitie voor het begrip 'duurzaam'. Wij willen echter wel graag een aspect inbrengen wat naar onze mening tot nu toe binnen de provincie onvoldoende aandacht heeft gekregen. In 2006 zijn de Cramer criteria voor duurzamere bio-massaproductie opgesteld door een commissie onder leiding van de latere minister Cramer. Een van de criteria daarbij was dat Biomassa productie die negatieve effecten heeft op welzijn van werknemers of lokale bevolking niet als duurzaam beschouwd wordt.

Toen die criteria opgesteld werden was er nog geen sprake van systemen waarbij dierenwelzijn in het geding was, zoals nu bij systemen waar de koeien het hele jaar op stal gehouden worden om de mest op te vangen. Naar onze mening zou dit welzijns criterium nu uitgebreid horen te worden met dierenwelzijn. Vormen van energie die negatieve effecten hebben op dierenwelzijn kunnen ook niet duurzaam genoemd worden. Wij willen daarom graag dat bij ons provinciale klimaatbeleid ook rekening gehouden wordt met dierenwelzijn. Omdat we tot nu toe nagenoeg alleen met windenergie bezig waren, hebben we daar weinig aandacht aan hoeven geven. Nu we ons ook meer gaan richten op bijvoorbeeld bio-energie, willen wij dat daar ook dierenwelzijn bij betrokken wordt. De provincie hoort niet mee te werken aan initiatieven die leiden tot verminderd dierenwelzijn, zoals co-vergistingsinstallaties met dierlijke materialen, waarbij mest gebruikt wordt van koeien die daarvoor het hele jaar binnen gehouden worden. Koeien horen in het voorjaar in de wei gelaten te worden. Negen van de tien Nederlanders vindt het belangrijk dat koeien in de wei staan en wij vinden ook dat ze daar thuis horen. Dit blijkt uit een onderzoek van TNS/NIPO. Wij willen graag een motie indienen om GS te vragen er bij initiatieven op het gebied van energiebeleid rekening mee te houden dat er geen schade aangericht wordt en dat rekening gehouden wordt met dierenwelzijn. We zijn verder blij met de grote aandacht voor klimaatbeleid. Bij stimuleren van duurzame energie gaat het om het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen. Een andere manier om broeikasgassen te beperken is, zoals bekend, het beperken van vleesconsumptie en dus van veehouderij. Een lopend project is het aanpassen van het omgevingsplan om megastellen te voorkomen en familiebedrijven kansen te geven. De Partij voor de Dieren was tevreden over de nota van GS over dit onderwerp, maar helaas waren de coalitiepartijen het niet eens met het GS voorstel voor ruimtelijke beperking van intensieve veehouderij. Wij maken ons zorgen over de ontwikkeling van dit dossier. Er is een koppeling tussen klimaatbeleid en veehouderij. Bij iedere vergunning voor uitbreiding van intensieve veehouderij daalt in feite het percentage duurzaamheid in de provincie.

Overigens was hier twee jaar geleden een motie aangenomen over verbetering van flevolandbespaart.nl, waarin we de inwoners o.a. voorlichting zouden geven over het nut van minder vlees eten, maar daar is nog niets van gekomen. Wij zien graag dat dit alsnog aan de website wordt toegevoegd.

Onder duurzaamheid valt ook het biologisch boeren. Wij zijn van mening dat de omschakeling naar biologische landbouw en veehouderij meer gestimuleerd mag worden vanuit de provincie. Biologische producten zijn gezonder voor de mens omdat er onder andere geen groei- of bestrijdingsmiddelen gebruikt worden en door de natuurlijke weerstand van biologische gewassen en vee. Biologisch vee heeft een dierwaardiger bestaan en het biologisch boeren zorgt voor een mooier, authentiek en gevarieerd Flevolands landschap. De intensieve veehouderij daarentegen - en daar hebben we het vaker over gehad - heeft tevens als een van vele nadelen dat zij de kans op het uitbreken van ziekten aanzienlijk vergroot. Niet alleen voor dieren, zoals we in Nederland hebben gezien, maar ook voor mensen ontstaan er vanuit de intensieve veehouderij besmettelijke, zelfs dodelijke, ziekten. Meest recent is de Mexicaanse griep, oftewel een variant van de varkensgriep. Het wordt Mexicaans genoemd om de mensen wat minder bang te maken voor de bio-industrie. Vanuit vele overwegingen: het milieu, gezondheid, ontbossing en dierenwelzijn kiezen steeds meer mensen voor biologische producten. De vraag hiernaar blijft stijgen. Ook Flevoland moet hier - zeker gezien haar duurzaamheids uitstraling - in mee groeien. Het is echter lastig om tijdens het omschakelen naar biologisch een goede opbrengst binnen te halen, mede daarom zien wij het als noodzakelijk om boeren die willen omschakelen naar biologische landbouw en veehouderij van een degelijke subsidie te voorzien. Daarnaast, en dit hebben wij in een motie gegoten, willen wij het college vragen naar meer mogelijkheden te zoeken om het biologisch boeren verder te stimuleren.

TMIJ. De ecologie van Markermeer en IJmeer gaat achteruit en zonder maatregelen zal die achteruitgang doorzetten, waardoor onder meer niet blijvend voldaan zal kunnen worden aan de Natura 2000 doelstellingen voor dat gebied. Daarom ondersteunen wij in principe de plannen om te komen tot een toekomstbestendig ecologisch systeem. Hiervoor zijn grote investeringen nodig, maar die zullen beperkt zijn als het systeem zijn tijd krijgt om tot een nieuw ecologisch evenwicht te komen. Als het proces wordt onderbroken, bijvoorbeeld door gemeentes die niet kunnen wachten om de gevormde ecologische ruimte vroegtijdig in te vullen, bijvoorbeeld met buitendijks wonen, dan zal het proces van ecologische verbetering langzamer verlopen en uiteindelijk veel duurder worden. Het lijkt ons van belang om dergelijke ongewenste ontwikkelingen te voorkomen.

Over evenwicht gesproken. Wij maken ons nog steeds grote zorgen over de Flevolandse hazen en wij willen ze niet opgeven. De hazenstand is volgens de Faunabeheereenheid in 10 jaar tijd gedaald van bijna 12.000 naar iets meer dan 4.000. In de Noordoostpolder leeft de helft van het landelijk gemiddelde aan hazen en de rest van Flevoland telt maar een fractie van het landelijk gemiddelde. Dat is behoorlijk zorgwekkend aangezien de jacht op hazen even intensief is als op andere plaatsen, er worden namelijk jaarlijks nog zo'n 2.000 hazen voor het plezier afgeschoten in het jachtseizoen. Nog even en Flevoland heeft geen hazen meer. Willen we dat? Zelfs de Faunabeheereenheid heeft aangegeven in het nieuwe Faunabeheerplan dat de hazenstand een punt van zorg is, dat is nota bene vanuit een heel andere hoek dan die van de Partij voor de Dieren. Wij nemen aan dat het college onze zorg om de hazenstand deelt en willen daarom een motie indienen waarin wij het college vragen om in beeld te brengen hoe de hazenstand hersteld kan worden.

Natuurvriendelijke oevers. GS stellen op blz. 91 van de Kadernota voor om de aanleg van natuurvriendelijke oevers te versnellen. Daar kunnen wij uiteraard mee instemmen. Het is bovendien gebleken dat muskusratten minder schade aanrichten bij natuurvriendelijke oevers dan bij steile oevers. We willen in dit verband nog even terugkomen op hetgeen we onder andere bij de behandeling van het Jaarverslag wilden aanhalen maar dat toen hebben laten zitten omdat het relevanter is bij deze Algemene Beschouwingen. De bijdrage van de Partij voor de Dieren is natuurlijk niet compleet als we het niet even onze harige woelmuizen onder de aandacht brengen. Muskusratten oftewel waterkonijn, bisamrat, waterwoeler. Een dier met zoveel namen dat je eigenlijk zou verwachten dat hij erg geliefd is. In het jaarverslag stond op blz. 76 dat het jaarverslag 2007 van de muskusrattenbestrijding beoordeeld is en dat de Landelijke Coördinatiecommissie Muskusrattenbestrijding heeft besloten dat de landsdekkende bestrijding wordt voortgezet. Dat is onjuist. In het jaarverslag 2007 van de LCCM staat op blz. 35 dat de Bestuurlijke Commissie Muskusratten naar aanleiding van de resultaten van de onderzoeken eind 2007 een bestuurlijk advies heeft opgesteld wat in 2008 ter besluitvorming aan provincies en Unie van Waterschappen wordt voorgelegd. Er zou onderzoek komen in de provincie Groningen. De provincie Groningen zou een onderzoek uitvoeren naar de schadelijkheid van muskusratten en populatie ontwikkeling. Er wordt echter niets aan gedaan en wij hopen dat Flevoland die voorttrekkersrol op zich wil nemen.

Voorzitter, de recente en nog voortwoekerende economische crisis stelt ons voor problemen. Wij moeten deze crisis echter wel durven zien in het perspectief van de andere crises die onze samenleving nu teisteren: een klimaatcrisis, een voedselcrisis, een grondstoffencrisis, een zoetwatercrisis, een biodiversiteitscrisis en natuurlijk ook de ene dierziektecrisis na de andere. Wat duurzaamheid betreft lopen wij in Flevoland voorop. Een van de thema's van het hoofdlijnen akkoord is 'de duurzame samenleving'. De duurzame samenleving is een samenleving die bouwt voor toekomstige generaties, die oog heeft voor een gezond leefmilieu en die investeert in kwaliteit. Wij willen daar graag aan toevoegen: ook een Flevolandse samenleving die respect heeft voor dieren, voor dierenwelzijn en in het voorjaar ... de koeien in de wei! Dank u wel, voorzitter."

De bode haalt de moties op en overhandigt ze aan de voorzitter.

De voorzitter: "Hartelijk dank. Daarmee zijn de Algemene Beschouwingen afgerond. Ik heb net een inventarisatie gedaan bij de gedeputeerden. Wij hebben weinig opmerkingen gehoord die correctie behoeven. Wel enkele in termen van informatieverstrekking. Ik begin bij mevrouw Anne Blik."

Gedeputeerde Blik: "Ja voorzitter, dank u wel. Het gaat over de opmerking van het CDA met betrekking tot het op slot zitten van de boerenbedrijven in een straal van 10 km rondom de Natura 2000 gebieden. Het is juist dat dit voor bijna geheel Nederland geldt. Het goede nieuws is dat dit onderwerp - de ammoniak problematiek - in twee provincies niet speelt. Het zijn Zeeland en Flevoland. Provincies met zeelei en klei. Zij hebben geen verzuringgevoelige grond. Zij hebben daarom niet deze problematiek. Daardoor zitten de bedrijven niet op slot. Een heel ander punt is natuurlijk of je gezamenlijk optrekt richting Europa en in de richting van de minister om iets aan deze problematiek te doen. Wij hebben dit elke maand op de agenda staan. Wij werken met alle provincies samen om ervoor te zorgen dat er iets gedaan wordt aan die regelgeving. Het is namelijk een heel groot probleem in 10 van de 12 provincies."

Gedeputeerde Greiner: "Voorzitter, dank u wel. Er is een paar keer gevraagd naar de stand van zaken met betrekking tot het hoger beroepsonderwijs. Ik wil er graag 3 dingen over vertellen. Het eerste is, en dat sluit ook aan op vragen uit de vorige Statenvergadering, hoe het staat met vestigingen van de Hogeschool van Amsterdam in Almere en of zij worden teruggetrokken. Het is inmiddels duidelijk dat zij niet door Windesheim kunnen worden overgenomen per 1 september aanstaande. Er wordt nu gemikt op 1 januari aanstaande. Het is inmiddels wel duidelijk dat de vestiging blijft en niet teruggetrokken wordt naar Amsterdam. Het aantal aanmeldingen voor het instituut voor Information Engineering ligt op hetzelfde peil als vorig jaar. Dat is positief. Het tweede punt is dat de Christelijke Hogeschool in Dronten besloten heeft een dependance te starten in Almere. Als het goed is start deze gelijktijdig met de grote hogeschool. Wat dat laatste betreft. Er is een buitengewone intensieve lobby gaande op ambtelijk niveau en op parlementair niveau. Ik kan u zeggen dat er beweging inzit maar ik kan u niet meer informatie geven omdat, dat de zaak ook kan schaden. Vanuit verschillende departementen zit er beweging in en wij zorgen ervoor dat de verschillende politieke partijen in de Tweede Kamer daar goed op zijn aangesloten. Wij hopen dat bij de behandeling van de Voorjaarsnota in de Tweede Kamer - 29, 30 juni en 1 en 2 juli - de kogel door de kerk gaat. Althans wat de financiën betreft."

Gedeputeerde Dijksma: "Voorzitter, even een reactie op wat GroenLinks zei over ons beleggingsbeleid. Ik wil elk idee, dat wij zouden beleggen in de bedrijven die door haar genoemd zijn, direct naar het rijk der fabelen verwijzen. Dat is absoluut niet het geval. Als provincie beleggen wij in obligaties van banken of eventueel van overheden. Dat laat ons beleggingsbeleid alleen toe. Het tweede punt voorzitter, is dat de SP stelt dat de gelden die vrijkomen bij de verkoop van aandelen Nuon en Essent, niet naar de strategische reserve moeten gaan. Ik moet u zeggen dat wij juist voorstellen om het naar de strategische reserve te laten gaan in afwachting van de discussie over deze gelden. Dat is de 'stalling' die wij aan deze gelden geven."

De voorzitter: "Dank u wel. Gedeputeerde Bos heeft geen opmerkingen, heb ik begrepen. Dan wil ik u nu een voorstel doen voor de voortgang van de vergadering. Normaliter zouden wij met de fractievoorzitters een uurtje overleggen over de clustering. Misschien kan ik het afdoen in een direct voorstel in de vergadering. Dan zouden wij kunnen doorvergaderen. Zoals ik alles nu gehoord heb, lijkt het wel erg voor de hand te liggen hoe de clustering eruit zou moeten zien. Dat wil ik u voorleggen. Als dit toch tot debat leidt, schorsen we alsnog en gaan we met de fractievoorzitters in conclaaf. Ik heb het idee dat er drie clusters nodig zijn om de discussie met elkaar te voeren. Dat zou de cluster financiën zijn, inclusief de discussie over eventuele taken van de provincie. Dat zou het cluster ruimte, ontwikkeling, verkeer en vervoer kunnen zijn. Dat zou het cluster zorg en welzijn kunnen zijn. Dat is wat u, volgens mij, in de Algemene Beschouwingen zoal aan de orde stelt. Als u zou kunnen instemmen met die driedeling, zou ik vervolgens het voorstel willen doen om per blok het debat te laten openen door de fracties van de coalitiepartijen. Zij kunnen dan mede de Tussenbalans verdedigen. Mijn voorstel zou zijn dat het debat over financiën dan door de VVD vanaf de kathedraal geopend wordt. Ruimte, ontwikkeling, verkeer en vervoer door het CDA. Zorg en welzijn kunnen dan door de PvdA geopend worden. Ik overval u er mee, maar misschien kunnen we zo tijdwinst behalen."

Mevrouw Roda: "Met de grote lijn van uw voorstel kan ik instemmen, maar wij hadden deze schorsing ook willen gebruiken om nog even wat laatste puntjes op de i te zetten, in onderling overleg, over moties en dergelijke. Dat is dan niet meer mogelijk. Ik kijk even naar mijn collega's maar ik zou het prettig vinden als we even een schorsing hebben."

De voorzitter: "Een kwartier lijkt mij prima. Zijn er nog anderen die iets willen opmerken?"

De heer Siepel: "Voorzitter, ik ken nog niet alle ingediende moties en zou ze voor het goede debat in de tweede termijn in ieder geval willen zien voordat we met elkaar in debat gaan. Ik weet niet of zij allemaal al gekopieerd zijn maar ik heb er meer dan een kwartier voor nodig. Mijn fractie stelt een schorsing van minimaal drie kwartier op prijs."

De heer Van Amerongen: " Voorzitter, mijn voorstel zou zijn om een halfuur te schorsen. Wij hebben er behoefte aan om de moties te bekijken en de koppen bij elkaar te steken."

De voorzitter: "Misschien is het goed om dan eerst de vraag te stellen of alle moties die men van plan was in te dienen, al ingediend zijn. Of hangen er nog moties in de lucht? Dat hoor ik in ieder geval bij mevrouw Boode."

Mevrouw Boode: "Ja, dat was de opmerking die ik net al wilde maken. De teneur vooraf was om moties in de tweede termijn in te dienen. Ze zijn dus nog niet allemaal ingediend. Mijn fractie heeft behoefte aan drie kwartier om tot afstemming te komen."

De voorzitter: "U kunt pas afstemmen als u de moties kent."

Mevrouw Boode: "Dat ben ik niet helemaal met u eens. Wij willen ook even met elkaar afstemmen hoe te reageren op de eerste termijn van de andere fracties."

De voorzitter: "Mag ik dan constateren, dat het voorstel dat ik doe op zich door iedereen geaccordeerd wordt qua aanpak. Dat er desalniettemin ook behoefte is om onderling te kunnen overleggen in een schorsing. Dan stel ik voor dat wij een schorsing van een halfuur houden. Ik zie dat nu 10:55 uur is en ik stel voor om, om 11:30 uur de vergadering te hervatten. Is dat een goed voorstel? Ik zie niemand protesteren. Dan hervatten bij de vergadering om 11:30 uur. Ik schors de vergadering."

Schorsing.

De voorzitter: "Ik heropen de vergadering. Ik verzoek degenen van de VVD -fractie die het woord zal voeren over het blokje financiën, achter de kathedraal plaats te nemen. Nogmaals voor de procedure. Er kunnen nooit meer dan 3 microfoons tegelijk in gebruik zijn. Dat is inclusief de microfoon achter de kathedraal. Als u in debat wilt gaan met de heer Kramer, kunnen dat nooit meer dan twee mensen tegelijk zijn. De heer Kramer heeft het woord."

De heer Kramer: "Voorzitter, het is een nieuwe manier van werken. Een tweede ronde na een vrij uitgebreide beschouwing. Ook door onze fractie is vrij gedetailleerd aangegeven wat wij willen. Ik zie deze ronde als een verdieping van de eerste ronde. Ik wil graag beginnen met de door een aantal partijen genoemde onzekerheden ten aanzien van het Provinciefonds en de belastingcapaciteit. Voor de VVD betekent dat, dat wij op dit moment door de onzekerheden geen ruimte zien om te anticiperen op de overschotten zoals die staan in de Kadernota in 2012-2013. Wij willen ook nog benadrukken dat het inzetten voor een eigen belastingcapaciteit, ook bij een veranderende MRB, erg belangrijk blijft. Een aantal opmerkingen in financiële zin. Wij hebben de Nuon en Essent- gelden centraal staan in de discussie. De VVD pleit voor een behoedzame inzet. Er komt een bedrag van € 6.500.000 vrij. Aansluitend bij de notitie die wij ontvangen hebben van GS pleiten wij toch voor het gebruik van de rentebaten voor het wegvallen van de dividenden. Dat betekent dat er, wat ons betreft, voor het gebruik een plafond zit op de € 3.600.000."

De heer Van Wieren: "Voorzitter, moet ik daaruit begrijpen dat de VVD vindt dat we een gedeelte van het geld gewoon tot in lengte van jaren op een spaarrekening moeten zetten?"

De heer Kramer: "Dat hoeft niet tot in lengte van jaren te zijn maar gegeven de onzekerheden in de inkomsten, achten wij het verstandig. Niet het hele bedrag. Ik denk dat er bij de financiële beschouwingen een moment is, om er nog eens goed naar te kijken. Op dit moment zou er een maximering moet plaatsvinden. Er is dan toch een enorm bedrag ter beschikking. Er moet behoedzaam mee worden omgegaan."

De heer Van Wieren: "Voorzitter, de CDA fractie is daar in ieder geval geen voorstander van. Het betekent namelijk dat er tot in lengte van jaren geld apart wordt gezet, waarmee niets gedaan wordt. Structureel missen we € 70.000. Wanneer wij kijken naar het geheel wat wij voorgelegd hebben gekregen, betekent dat, dat er allerlei aannames inzitten. Een van die aannames is dat er voor 2009, € 1.000.000 minder rente-inkomsten verwacht wordt. Voor 2010 en volgende jaren € 2.000.000. Wie zegt dat het € 2.000.000 is? Misschien is het wel € 1.900.000. Dan hebben wij dat geld niet nodig gehad voor die € 70.000 want dan houden we nog € 30.000 over die wij anders kunnen besteden."

De heer Kramer: "Ik denk, dat de heer Van Wieren en wij niet zo veel van mening verschillen. Ik pleit niet voor het eeuwig vastzetten van geld. Geld moet ook rollen. Het zit in de timing. Wij willen nu niet ineens het hele bedrag van € 6.500.000 inzetten."

De heer Stuivenberg: "Voorzitter, wij zijn blij dat de VVD toch wat terughoudend is bij het inzetten van middelen. Voor wat betreft de middelen die vrijkomen van Nuon en Essent, verbaast ons de reactie van de VVD. Juist bij de verkoop is het aan de orde geweest. Toen hebben wij mogen beluisteren dat juist de dividenden die daaruit voortkwamen, zo marginaal waren dat zij geen invloed hadden op onze begroting. Nu wilt u het complete bedrag in de strategische reserve houden om de rente revenuen aan te kunnen wenden. Dat vinden wij een rare zaak."

De heer Kramer: "Het wordt steeds spannender. Nu is het opeens het complete bedrag dat wij willen aanhouden. Dat heb ik niet gezegd. Ik heb twee dingen gezegd. Namelijk dat wij pleiten voor het volgen van de analyse die het college heeft gemaakt in de notitie. Namelijk dat een bedrag van € 3.600.000 in feite beschikbaar is zonder erg veel pijn te lijden. Wij pleiten ervoor om bij de financiële beschouwingen nog eens heel goed te kijken of er nog meer ruimte inzit. Vooralsnog zijn wij daar enigszins terughoudend in."

Mevrouw Boode: "Volgens mij spreekt de VVD zichzelf nu tegen. De hele Algemene Beschouwingen ademen een sfeer van voorzichtigheid, terughoudendheid, niet investeren, niet uitgeven. In strijd met de voorstellen van het college in de Kadernota. Nu zegt u dat u het eens bent met de lijn van het college. De SP is nu blij met de voorzichtigheid van de VVD. Hun Algemene Beschouwingen waren zeer behoudend, zonet conservatief. Wat betreft het idee van het CDA om de dividend rekening niet vast te zetten. Er is iets voor te zeggen dat het bedrag moet worden opgevangen. Het gaat ons, met het CDA, erom de ambities hoog te houden m.b.t. de voorzieningen en investeringen."

De heer Van Wieren: "Voorzitter, ik wil daar even op inhaken. Ook op hetgeen gezegd is richting de VVD -fractie. Wanneer je kijkt naar de Algemene Beschouwingen die de VVD -fractie gevoerd heeft, komt daar zeer duidelijk in naar voren dat de ambities overeind moeten blijven. Wanneer de ambities overeind moeten blijven, betekent dat, dat je wat moet doen. Wanneer je heel terughoudend bent en niet meer gaat doen, lukt het niet. Zeker niet in de periode die nu voor ons ligt. Dan moet het geld beschikbaar zijn."

De heer Kramer: "Voorzitter, ik sta versteld over deze opmerkingen. Dit is een bedrag wat in feite buiten de Kadernota zit. De ambities waar wij het over hebben, zijn in feite al ingevuld buiten dit bedrag om. Het enige is, is dat dit specifieke geval er nu bijkomt. Daarvan zeggen wij nu: een stukje behoedzaam en een stuk waarvan wij zeggen dat het best mogelijk is daar nu al de inzet van te bepalen. Een stukje voor nu en een stukje voor de toekomst."

Mevrouw Boode: "€ 1.000.000 is ook veel geld voor jeugdzorg. Daar wilt u zich ook nog niet aan committeren. Wij zien de noodzaak daar absoluut van in."

De voorzitter: "Ik verzoek u via de voorzitter te discussiëren. Anders kan ik niet regisseren. U hebt uw punt gemaakt. Mijnheer Kramer, misschien kunt u erop reageren en daarna uw betoog voortzetten."

De heer Kramer: "Voorzitter, ik wil benadrukken dat het hier gaat om een eenmalig beschikbaar bedrag. Eigenlijk separeren wij dat even uit de discussie. Dat is wat de discussie nu, wat mij betreft, inhoudt. Daar kan men van alles bijslepen. De jeugdzorg, extra formatie, kortom alles kan erbij worden gesleept. Het is alleen niet relevant."

De heer Van Wieren: "Voorzitter, ik denk dat de VVD nu een andere kant opgaat. Zij noemt jeugdzorg en formatie en dat is niet wat ik beluisterd heb in deze Staten."

De heer Kramer: "Mevrouw Boode noemde dat."

De heer Van Wieren: "In deze Staten is er niet voor gekozen om de middelen die vrijkomen bij de verkoop van de aandelen, structureel in te zetten in de begroting. Alle partijen die er over gesproken hebben, hebben het erover gehad dat de middelen die vrijkomen niet naar de strategische reserves moeten en geparkeerd moeten worden maar dat zij ingezet zouden moeten worden in een revolving fund. Daar zijn verschillende scenario's voor. Alle partijen hebben dat echter gezegd. Het gaat niet om formatie en het gaat niet om jeugdzorg. Het gaat om een revolving fund."

De heer Van Amerongen: "Mag ik even reageren, voorzitter?"

De voorzitter: "Even voor de spelregels. Het debat vanaf die plek vindt in principe plaats met de spreker. U gaat in op wat de spreker zegt. Als u onderling wilt debatteren dat moet een van u, als het zijn beurt is om als spreker te fungeren, vanuit die plek de spreker aanspreken. Dat is de positie. Anders heeft het geen zin om dit systeem te gebruiken. U krijgt van mij het woord maar u richt zich tot de heer Kramer. Ik handhaaf de spelregels zoals die in de Tweede Kamer gelden. Anders heeft het geen zin om met interruptiemicrofoons te werken. Er is een spreker. De spreker stelt het een en ander en de anderen vinden daar wat van."

De heer Van Amerongen: "Dan spreek ik tot mijn eigen fractielid. Ik ben het met de heer Kramer eens dat we niet zeggen dat we op dit moment al het geld wegzetten en dat er niets mee kan gebeuren. Wij zeggen alleen: wees behoedzaam! Er is wel sprake van een moeilijke en onzekere financiële situatie. Wij zeggen: ga niet nu al alle middelen inzetten voor zaken die wel belangrijk zijn maar waarvan we misschien later zeggen dat wij het geld ook op een andere manier hadden moeten besteden. Dat is de essentie van hetgeen de VVD nu zegt."

De voorzitter: "Dat is duidelijk. Mijnheer Kramer wilt u uw betoog voortzetten?"

De heer Kramer: "Ik zou nu eigenlijk naar het volgende punt willen gaan. Voorzitter, de maatregelen voor nieuwe formatie willen wij steeds blijven zien in het licht van de motie 'verantwoorde groei'. Wij hebben er ook in de commissie voor gepleit dat de rapportage daarover scherper moet, wat ons betreft, en dat de motie even uit de kast gehaald moet worden. Een duidelijke afbakening van ambities en de identificatie ervan is wenselijk. Het is ook nodig om de discussie integraal te kunnen voeren. Dat is ook de reden waarom wij willen kijken wat wij als provincie moeten doen. Wat moeten we doen en wat moeten wij niet doen. Wij hebben een motie ingediend om ons te bezinnen op de activiteiten van de provincie. Deels haakt deze ook aan bij, in andere provincies gevoerde, vergelijkbare discussies. Wij denken dat het zinvol is om goed te kijken naar de afbakening van taken tussen provincie en de andere overheid. Hiermee heb ik de eerste motie van de VVD toegelicht."

Mevrouw Boode: "Ik wil hier graag op reageren. U vraagt om een lijstje van taken die wij nu uitvoeren en die niet wettelijk zijn. Natuurlijk kan niemand bezwaar hebben tegen een lijstje. Ik hoor u nu echter ook iets zeggen over takendiscussies die in andere provincies gevoerd worden. Ik wil opmerken dat Flevoland in dat opzicht absoluut niet vergelijkbaar is met bijvoorbeeld Zuid-Holland of Noord-Brabant of Overijssel. Daar spelen hele andere budgetten een rol en daar spelen dus ook hele andere uitgaven bij taken die primair - dat onderschrijven wij wel - bij gemeenten liggen. Wij willen er niet naartoe dat de VVD het ons onmogelijk maakt om de open huishouding waar de commissie Lodders ook over spreekt, te benutten voor onze sociale infrastructuur, waarvoor nog heel veel nodig is."

De heer Kramer: "Mevrouw Boode ik heb in de commissie Bestuur tegen u en de heer Ruifrok gezegd dat de reactie van de PvdA als koudwatervrees overkomt. Wat wij hier vragen is gewoon een overzicht van wat er in deze provincie gebeurt en daarna een discussie. Dat betekent niet dat wij op voorhand vinden dat alles wat niet wettelijk is, geschrapt moet worden. Dat is niet onze insteek. De insteek is om eens goed te kijken - dat zou elke overheid om de zoveel jaar moeten doen- wat wij doen en wat wij willen doen en of er ongemerkt/ongewild geen zaken in het proces geslopen zijn, die wij niet willen doen. Dat sluit aan bij het tijds kader want de middelen worden niet ruimer. Het is dus wenselijk om dit soort dingen te doen."

Mevrouw Boode: "Wij gaan er nog altijd vanuit dat de middelen in Flevoland wel ruimer worden. Door de vergelijking te trekken met de andere provincies geeft u wel een signaal af dat verdergaat dan de lijn zoals die in het Hoofdlijnenakkoord is afgesproken en zoals het CDA ook in haar eerste termijn heeft verwoord."

De heer Kramer: "De vergelijking met andere provincies is alleen een vergelijking die gaat over het oppakken van het rapport Ladders. Dat zouden wij ook moeten doen. De provincies zijn niet vergelijkbaar. Die vergelijking willen wij ook niet maken. Dat staat ook niet in deze motie. Er staat niet in dat we willen benchmarken met andere provincies."

De heer Van Wieren: "U noemt het in uw betoog wel. Wij hebben enige tijd terug een motie aangenomen met betrekking tot wat vroeger de nullijn heette. De nieuwe motie heette 'verantwoorde groei'. Dat we het over bepaalde taken moeten hebben is een ander verhaal. Ik heb in mijn eerste termijn ook aangegeven dat we de afspraak gemaakt hebben met het college dat een derde van de begroting jaarlijks doorgelicht zou worden. Dat betekent dat er dan ook allerlei zaken naar voren komen. Wat we doen en hoe we het doen en of het goed is op die manier. Daar hebben wij nog niets van gezien. Daar hebben wij ook nog geen antwoord op gekregen van het college. Wij weten niet hoe het college denkt dit op te pakken. Wij hebben er naar gevraagd. Met betrekking tot de vergelijking met andere provincies. Het is zoals mevrouw Boode net gezegd heeft namelijk: in andere provincies is de situatie anders dan in Flevoland. Daar zijn de middelen veel en veel groter. Dat betekent dat de Staten daar ook heel vaak gevraagd hebben om allerlei zaken te regelen die niet des provincies waren maar die zij wel belangrijk vonden. Bij ons is dat ook wel aan de orde maar op een heel andere schaal. Wij doen dingen waarvan wij als provincie vinden dat wij die moeten doen. Daar hebben wij hele beperkte middelen voor. Wij zitten er ook beperkte middelen voor in."

De voorzitter: "Ik val u even in de rede. Een interruptie is een interruptie en niet een eigen betoog. U moet nu met een vraag komen."

De heer Van Wieren: "Heel kort. Met betrekking tot deze motie is het wat ons betreft te veel getrechterd naar de taken en de niet wettelijke taken en er spreekt niet de ambitie uit wat zij in de toekomst wil en welke profilering zij wil hebben naar de toekomst toe. Om dat naar voren te halen en daarmee aan de gang te gaan."

De heer Kramer: "Voorzitter, dat is niet de bedoeling van deze motie. Het is de bedoeling om vanuit een duidelijke basis van informatie over wat wij precies doen, te komen tot een scherpe discussie over de vraag of dit passend is bij de ambitie die wij hebben. Dat is de bedoeling. Het klinkt toch als koudwatervrees. Waarom zou je deze discussie naar aanleiding van deze informatie, niet aangaan? Ik wil nog iets anders zeggen. Dat is, dat voor een derde doorlichten van de begroting. Dat gebeurt niet. Ik zie het eigenlijk als een zelfde soort check en zelfde controleslag en kaderstellende slag die wij als Provinciale Staten moeten maken. Ik zie dit soort dingen in elkaars verlengde liggen."

De heer Siepel: "Voorzitter, ik zit met verbazing te luisteren naar het verloop van deze discussie. Het komt vooral omdat ik mij verbaas over de opstelling van de fracties van CDA en PvdA. Ik weet dat ik van u niet het woord tot hen mag wenden dus ik ga een truck bedenken om het via u en de inleider te spelen. Was het niet zo dat wij in deze Statenzaal, mijnheer Kramer, altijd op zoek zijn naar kwaliteit en naar die dingen doen, die wij moeten doen voor Flevoland? Daar hoort een eeuwigdurende kritische opstelling ten opzichte van je zelf bij. We hebben in onze eerste termijn gezegd dat wij vinden dat wij dat als overheid te allen tijde moeten doen. Wat hier nu voorlicht lezen wij, en daarom zijn wij ook van harte mede indiener van het voorstel, als een beginnetje. Als een aftrap. Als een moment waarover wij op een later tijdstip de discussie kunnen aangaan. Het kan toch niet zo zijn dat fracties in deze Staten en ik noem er twee, de PvdA en het CDA, voor die discussie willen weglopen, mijnheer Kramer en mijnheer de voorzitter?"

De heer Kramer: "Voorzitter, ik kan hier heel kort over zijn. Ik ben het van harte eens met de opponent."

Mevrouw Boode: "Wat een verbazingwekkende conclusie. Natuurlijk lopen wij niet weg voor discussie. Wij houden van debat. Wij willen graag overtuigd kiezen voor het één en niet voor het ander. Die enkele dingen die niet tot onze wettelijke taak behoren en die wij toch doen, vragen vaak veel debat vooraf. Die vragen veel onderzoek. Die vragen ook evaluatie. Dat doen wij dus ook. Het gaat ons er dus helemaal niet om, om voor de discussie weg te lopen. Het gaat ons erom dat je ook niet bang moet zijn om dingen te willen, om te ontwikkelen en een taak te hebben als provincie als het gaat om het stimuleren van voorzieningen waar gemeenten primair verantwoordelijk voor zijn maar die zij alleen niet voor elkaar krijgen. Dus een goede samenwerking met de gemeenten."

De voorzitter: "Mijnheer Kramer mag ik u vragen uw betoog tegelijkertijd af te ronden zodat er ook nog andere sprekers bij dit onderwerp kunnen spreken."

De heer Kramer: "Voorzitter, dan kijk ik even waar ik de volgende motie heb en dan licht ik die toe. Voorzitter, vanuit de kaderstellende en controlerende rol van de Staten is het noodzakelijk dat, als we bij een begrotingswijziging in de commissie Bestuur een aantal punten krijgen voorgelegd, die met de betreffende vakcommissies zijn besproken. Daar is in de commissie Bestuur een aantal keer onduidelijkheid over geweest. Er zat een link naar de commissie Samenleving. Wij hebben een heel eenvoudig voorstel. Wij stellen voor dat bij elke begrotingswijziging wordt aangegeven in welke commissie en op welke datum het voorstel is behandeld zodat er een duidelijke link is. Zodat de discussies op de vierkante centimeter, in de commissie Bestuur, niet meer aan de orde zijn."

De voorzitter: "Wie van de fracties wenst verder nog bij dit blok vanaf de kathedraal het woord te voeren?"

Mevrouw Roda: "Dank u wel. Hoewel dit onderwerp volgende week uitgebreid aan de orde is in de commissie, voel ik me toch uitgedaagd door de reactie van de gedeputeerde om nog iets te zeggen over verantwoord beleggen dan wel maatschappelijk verantwoord investeren. Natuurlijk is het niet zo dat wij vinden dat dit college bewust belegt in bedrijven die zich bezighouden met alle zaken die ik net al heb opgenoemd. Zoals oorlogstuig, porno, kinderarbeid et cetera. Wel hebben wij voorbeelden. Bij het ABP hebben wij gezien dat banken met ons geld eventueel zouden kunnen investeren in dit soort zaken. Wat wij bepleiten is dat wij bij het neerleggen van ons geld bij een financiële instelling, tegen die financiële instelling zeggen: je mag er van alles mee doen om er winst mee te behalen maar niet in dit soort vuile bedrijven. Dat is eigenlijk ons pleidooi."

De heer Bosma: "Dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraag voor mevrouw Roda. Wij zijn mede indiener van de motie. Wij staan er nog steeds achter. Ik merk alleen dat u een wat ruimere uitleg geeft. Wat ons betreft was het meer: kinderarbeid voorkomen, het voorkomen van het schenden van werknemersrechten en duurzaamheidsaspecten. Ik merk dat u er ongemerkt in de discussie twee dingen aan toegevoegd. Dat is onder andere porno. Als liberaal hebben wij een bepaalde visie gegeven en we willen aangeven dat we in die focus de motie willen blijven ondersteunen en uw betoog daarin. Maar wij willen het niet uitbreiden zonder politieke discussie. Hoe staat u daar tegenover?"

Mevrouw Roda: "Ik kan me eigenlijk niet goed voorstellen dat iemand in deze zaal graag zijn geld zou willen neerleggen bij een bedrijf dat oorlogstuig of pornografisch materiaal produceert. Ik denk dat we daar volgende week uitgebreid op terug kunnen komen. Ik wil nu aangeven dat ik ervan uitga dat wij afspraken kunnen maken met de financiële instellingen die ons geld beheren, zodat dit soort zaken niet gebeuren."

De heer Bosma: "Voorzitter, dank u. Ik wil graag de discussie over maatschappelijk verantwoord niet uitbreiden naar een ethische discussie. Dat is mijn boodschap. Ik wil u oproepen om de discussie zuiver te houden. Dank u."

Mevrouw Roda: "Ik denk dat ik mijn punt gemaakt heb en dat ik ook al gereageerd heb op deze oproep. Ik wil het hierbij laten."

De voorzitter: "Dank u wel. Zijn er nog andere fracties die wensen te spreken bij dit onderwerp? Dat is niet het geval. Dan constateer ik dat daarmee het blokje 'financiën' is afgehandeld en stel ik voor dat we een begin maken met het blokje 'ruimte, ontwikkeling, verkeer en vervoer'. Er is afgesproken dat de CDA -fractie de openingsdiscussie zal voeren. De bedoeling is dat u dit vanaf de katheders doet."

De heer Van Wieren: "In onderling overleg zijn de PvdA en het CDA overeengekomen dat we van onderwerp wisselen. De PvdA zal de aftrap van dit blokje verzorgen."

De voorzitter: "Het is een nieuw verschijnsel dat u dat buiten de voorzitter om doet."

De heer Van Wieren: "U hebt het als voorzitter ook buiten ons om verdeeld."

De voorzitter: "Nee, ik heb het aan de vergadering gevraagd en de vergadering heeft ermee ingestemd. Het is dus uw besluit. Als de vergadering er geen bezwaar tegen heeft, dan heb ik ook geen bezwaar tegen de wissel. Laten we afspreken dat zoiets in het vervolg vooraf met de voorzitter wordt kortgesloten. Blijkbaar wil de PvdA eerder op de pijnbank. Dat kan. De heer Rijsdorp is daar ongetwijfeld toe in staat. Ga uw gang. Voor de orde is het even goed om te herhalen dat interrupties echt interrupties moeten zijn. Dus kort. Het betekent dat u niet een eigen betoog houdt. Als u een eigen betoog wilt houden moet u achter de katheders gaan staan. U interrumpeert op iets wat de spreker zegt. Het moet ook leiden tot een vraag of een tegenstelling. Graag kort formulerend en direct reagerend op de spreker. Bewaart u uw eigen betoog voor het moment dat u zelf achter de katheders mag staan en anderen daarop kunnen reageren. Ten tweede wil ik de sprekers vragen om zich te beperken tot één of twee onderwerpen, zodat ook andere sprekers de gelegenheid krijgen om onderwerpen naar hun keus in debat te brengen. Dat lijkt mij een goede spelregel."

De heer Rijsdorp: "Dank u wel, voorzitter. Mijn masochistisch gevoel gaat zelfs zo ver dat ik het zonder enige voorbereiding ga doen. Er zijn twee onderwerpen die ik wil aansnijden. Dat zijn de luchthaven en de discussie over duurzame energie - zonne-energie. Ik begin met het makkelijkste punt: de luchthaven. Wij hebben als PvdA gezegd: we beseffen allemaal dat de luchthaven negatieve en positieve gevolgen heeft, maar laten wij de regie houden over wat wij willen. Daarom was het verheugend dat er een werkgroep vanuit de Staten samen met de gemeenten is opgestart om te gaan werken aan een internationale conferentie waarin wij als verantwoordelijke bestuurders niet praten of de luchthaven er moet komen maar wel over hoe het eruit moet komen te zien. Wat schetst onze verbazing? Nota bene waar de onderwerpen duurzaamheid en innovatie centraal komen te staan is het GroenLinks die zegt: Nee, stoppen met denken, stoppen met handelen, een luchthaven daar doen wij even niets aan. Ik wil de Staten oproepen om dat signaal van GroenLinks te negeren en voortvarend aan de gang te gaan met onze internationale luchthaven. Daarvoor dienen wij samen met het CDA een motie in. Daarin zorgen we ook dat de bijbehorende middelen ter beschikking worden gesteld."

De heer Tadema: "U zegt: laten wij de regie houden. Wie bedoelt u met wij?"

De heer Rijsdorp: "Ik probeerde duidelijk te maken dat wij dit onderdeel samen met de gemeente Lelystad doen. Met wij, bedoel ik de provincie Flevoland. Wij, Provinciale Staten van de provincie Flevoland samen met de raadsleden van de gemeente Lelystad. Wij nemen de verantwoordelijkheid om te proberen richting te geven aan de koers van de luchthaven. Daar tegenover kunnen wij afzetten wat we niet zullen doen. Namelijk het voorstel dat GroenLinks doet. Dat is: leg de regie neer bij Schiphol. Zolang Schiphol niets doet hoeven wij niets te doen. Dus leg de regie bij een private partij. Wij zeggen: nee, leg de regie van welke richting we opgaan - wat voor soort luchthaven het moet worden - bij de verantwoordelijke bestuurslagen. Daar heeft de Flevolander recht op."

De heer Tadema: "Wie besluit volgens u straks of de luchthaven Lelystad wel of niet doorgaat?"

De heer Rijsdorp: "Ik dacht dat ik net al zei: het Rijk. Wij gaan er niet over."

De heer Tadema: "Het Rijk heeft dan toch ook een de regie? De regeringrol ligt bij het Rijk en wij kunnen als provincie alleen maar sturend optreden. Daarin willen wij u wel steunen. De regierol ligt echter bij het Rijk. Wij moeten het Rijk zover zien te krijgen dat zij voor ons aan het werk gaat."

De heer Rijsdorp: "Nu wordt het Babylonisch. Als het geen regie is maar wel sturen. Laten we teruggaan naar wat wij bedoelen. De hamvraag of er wel of niet een luchthaven komt, daar gaan wij niet over. Dat heb ik ook niet aangesneden. Ik heb aangesneden of wij bereid zijn richting te geven aan wat voor soort luchthaven het moet worden. Dan zeg ik: moet het Rijk in Den Haag gaan bepalen wat voor soort luchthaven wij hier willen hebben? Het Rijk heeft de afweging te maken tussen de belangen van de Randstad, Flevoland en vele anderen. Moeten wij de regie nemen?"

De heer Tadema: "Volgens mij is het niet anders dan dat je een hele goede lobby richting Den Haag moet hebben. Daar gaat het uiteindelijk om. We moeten het er met elkaar over eens zijn welke kant die lobby opgaat."

De voorzitter: "Ik beëindig nu dit debatje. U schiet nu heen en weer over hetzelfde onderwerp. Volgens mij weet u heel goed van elkaar hoe u er instaat. De heer Meijer is de tweede die wil interrumperen."

De heer Meijer: "Voorzitter, dank u wel. Hier dreigt een ernstig verschil van opvatting tussen de PvdA en GroenLinks als het gaat om regievorming. Regievorming betekent dat als je bezig bent met een project, je helemaal in de hand hebt wat er gaat gebeuren. Dat je als regisseur bepaalt wat je precies wil. Als je dit vertaald naar de nationale luchthaven Lelystad dan vraag ik mij werkelijk af wat de PvdA voor ogen heeft als het gaat over dat soort regievorming. Het is inderdaad zo dat het kabinet beslist over de grootte van de luchtvaart. Schiphol is de investeerder in de luchthaven Lelystad. Er lopen nu allerlei procedures. De commissaris heeft het al gezegd. Het gaat er nu om wat er gebouwd mag worden en niet of er gebouwd gaat worden. Dat er gebouwd mag worden daar gaat, volgens ons, de provincie niet over. Zij gaat hooguit over het aanleggen van parkeergelegenheden. Je moet wel zorgen voor een goede infrastructuur. Als dat de regie is dan vind ik het prima. Een ander aspect is de duurzame luchthaven."

De voorzitter: "U moet niet een eigen betoog gaan houden. De vraag is duidelijk."

Die heer Meijer: "De vraag is: wat heeft de PvdA voor ogen als het gaat over de duurzaamheid van de luchthaven? Gaat het over een landingsbaan met allemaal led-lampen aan de rand zodat de vliegtuigen veilig kunnen landen? Gaat het over een schone energievoorziening in de kantoorgebouwen? Waar gaat het over?"

De heer Rijsdorp: "U bent ontzettend fatalistisch in uw opvatting over wat de rol van de provincie zou kunnen zijn. Ook fatalistisch als het erom gaat of verlangens en visie wel of niet sturend zouden kunnen zijn. Alsof het uiteindelijk alleen maar zit in de wettelijke taken. Gelukkig is dat niet zo. Wat de PvdA voorstelt, als het gaat over de visie over welke kant het op moet gaan met de luchthaven, is te zorgen dat niet de private partijen (Schiphol), niet het Rijk (Den Haag), maar wij hier samen proberen er richting aan te geven. Hoe doen wij dat? Daar zijn wij heel concreet in geweest. In de commissie Werk hebben wij er uitgebreid over gesproken. De commissie Werk heeft er ook een werkgroep voor ingericht. Daar gaat mijn betoog over. Wat wij voornemen is: laten wij die internationale conferentie organiseren. Laten wij zorgen dat er geleerd wordt uit zeer interessante ontwikkelingen in China. Daar worden luchthavens gebouwd waar wij het bestaan nauwelijks van weten. Laten wij daarvan leren. Laten we samen uitzoeken wat de ambitie zou kunnen zijn van een luchthaven in de 21e eeuw. Dat is waar wij naar zoeken. Concreet vragen wij dan om ervoor te zorgen - dat staat in de motie - dat er ook geld voor ter beschikking staat."

De heer Benedictus: "Voorzitter, wij zijn het als VVD met de inleider achter de kathedraal eens. Ik dacht dat wij in de commissie Werk het besluit over een internationale conferentie, in meerderheid, hadden genomen."

De motie vinden wij niet nodig. Het college heeft al toegezegd te zullen zorgen dat er voldoende middelen komen."

De heer Rijsdorp: "Dan beschikt u over andere informatie dan wij. Wij hebben gemeend dat het belangrijk is om daarvoor de nodige middelen beschikbaar gesteld te krijgen. Hier is ons heldere signaal om ook dat deel te regelen. De inhoud hebben wij al met elkaar besproken. In die zin was de reactie van GroenLinks uitermate verrassend en begrijp ik heel goed uw reactie. Als het gaat over de financiële middelen, hoort dit even afgehecht te worden. Ik zei al even dat ik zou beginnen met het makkelijkste punt."

De heer Benedictus: "Ik denk dat het verstandig is dat wij vanmiddag nog eens aanhoren hoe het college tegenover deze zaak staat. Als zij zeggen € 50.000, akkoord. Dan is iedereen tevreden. Dat hoor ik graag van het college. Dank u wel."

De heer Stuivenberg: "Voorzitter, de rol van provincie en Rijk zijn duidelijk. Dat het een regionale luchthaven blijft en geen internationale, is evident. Voor wat betreft de insteek die de PvdA bij het begin gekozen heeft - de meest innovatieve en milieuvriendelijke luchthaven - daar staan wij achter. Ik denk dat het goed is dat wij daar als Staten ons nadrukkelijk mee beziggehouden en kijken hoe wij dit met elkaar kunnen realiseren."

De voorzitter: "Wat is nu vraag?"

De heer Stuivenberg: "Het was een ondersteuning voor de PvdA. Kan dat?"

De heer Rijsdorp: "Ik heb het geïnterpreteerd als de vraag of ik het ermee eens ben. Het antwoord is ja."

De heer Taskin: "Voorzitter, ik wel antwoord geven op wat de heer Benedictus hier naar voren gebracht heeft. Wij hebben dit tijdens de commissievergadering wel naar voren gebracht. De gedeputeerde heeft gezegd dat we daarvoor een motie of amendement in moesten dienen."

De voorzitter: "Goed. Dit is meer een statement."

De heer Siepel: "Voorzitter, voordat de heer Rijsdorp verdergaat, een punt van orde. Heb ik de heer Rijsdorp nu een motie horen indienen en beschikken wij al over die motie?"

De heer Rijsdorp: "Het eerste antwoord is ja, het tweede antwoord is nee."

De voorzitter: "Hij is net aan ons overhandigd en zal op vermenigvuldigd worden."

De heer Rijsdorp: "Wij mochten hem niet eerder vermenigvuldigen, conform de regels."

De voorzitter: "Misschien kunt u uw betoog voortzetten met uw tweede onderwerp."

De heer Rijsdorp: "Het tweede onderwerp gaat over de duurzame energie. Ik hoor een aantal partijen zeggen: laat ons die kans van de zonne-energie aangrijpen. Ik hoor impliciet ook zeggen, en dat is ook makkelijk, wij moeten geen winderig Flevoland hebben maar een zonnig Flevoland. Niemand hier in de Staten is tegen zonne-energie. Dat is geen issue. Het is wel van belang om er samen duidelijkheid over te hebben wat onze doelstelling is. Wat willen wij ermee bereiken? In de gezamenlijke motie, die ongetwijfeld nog zal worden ingediend, - de heer Meijer heeft het recht om daar het initiatief in te nemen, gezien de voorbereiding - wordt geregeld dat wij een aantal stappen gaan zetten op het gebied van zonne-energie. Veel belangrijker is echter de politieke vraag die over ongeveer twee jaar aan bod zal zijn: gaan wij inzetten van 60 naar 80 naar 100%? Worden wij zelf energie exporteur? Dat kan ook. Of houden wij het 'bescheiden' met de doelstellingen die wij hebben geformuleerd in het bestaande Hoofdlijnenakkoord. Het antwoord op de vraag of je voor het één of het ander gaat bepaalt hoe je aan gaat kijken tegen windenergie. Was het maar zo dat zonne-energie zodanig efficiënt was, dat het de percentages zou helpen."

Als dat zo is moet je er vol voor gaan! Als er een alternatief is voor wind moet je dat ook niet meer zo intensief willen inzetten.
Als het ligt op dat productieniveau."

De heer Bouma: "Een aantal jaren geleden is ten aanzien van de windenergie, beleid vastgesteld. Een beleid van saneren en opschalen. Dat betekent ook uitbreiding. Dat betekent een stijging van het percentage duurzame energie. De PvdA heeft een aantal maanden geleden al gepoogd om windmolens tot kunst te verheffen. Nu hebt u in uw bijdrage een passage gezet die bij ons een vraag oproept. U zegt: we zitten op een T-splitsing. Tegenwoordig wordt van een T-splitsing een rotonde gemaakt. Wij hebben het gevoel dat de PvdA aan het ronddraaien is op een rotonde en dat zij mogelijkerwijs terug gaat keren op de weg die wij met saneren en opschalen zijn opgegaan. Is dat uw bedoeling?"

De heer Rijsdorp: "Onze lijn van saneren en opschalen was er eentje die een antwoord gaf op een belangrijk maatschappelijk vraagstuk. Namelijk: een dilemma. Ja, de Flevolandse samenleving is voor duurzame energie. Tegelijkertijd nee. Wij ergeren ons aan de wildgroei van de windmolens. Er is dus een dilemma. Er is geen gemakkelijke keus. Het was toen onze lijn om te zeggen: dat betekent dus ook, eerst pas op de plaats. Een stop op de windmolens. Daarna dit beleid. Het is een goed beleid. We weten ook met welk tempo wij aan het groeien zijn. Ik zei ook: dat is ook nogal wat. Het is een dilemma tussen wel meer duurzame energie willen maar je ook, begrijpelijk, ergeren aan de windmolens. Niet alleen Urk briest. Als je dit ongecontroleerd gaat doen gaat heel Flevoland briesen. De PvdA vindt dit een lastig dilemma. Is het een rotonde waarop je rond blijft draaien? Het is er zondermeer één waarop ik niet meteen de afslag zie. Ik heb er wel informatie voor nodig. Ik heb er steun en begrip voor nodig om te weten of het haalbaar is om naar rechts te gaan of naar links te gaan. Ik zou het fantastisch vinden als die twee dingen bij elkaar zouden kunnen komen. Dat het ons zou lukken om meer duurzame energie, gedragen te krijgen door de Flevolandse bevolking. Dat zou ik interessant vinden."

De heer Bouma: "Ik begrijp dat u teruggang eigenlijk ook open houdt. Wij delen uw mening niet dat saneren en opschalen een bescheiden ambitie is."

Mevrouw Roda: "Ik wil eigenlijk even terug naar een eerdere vraag die gesteld werd. Uit mijn betoog in de eerste termijn is denk ik wel duidelijk dat wij denken dat je niet anders kan dan naar 100%, of meer, duurzame energie. Tegelijkertijd komen de grenzen van de windenergie in beeld. Je moet, wat ons betreft, verbreden als het erom gaat waar je, je duurzame energie vandaan haalt. Ik wil de vraag bij u terugleggen. U hebt daar zelf nog geen uitspraak over gedaan. Hoe ziet u dat?"

De heer Rijsdorp: "Ons antwoord is: zodra de zonne-energie zover is dat zij een reëel alternatief kan worden, op het niveau van productie, moeten we er vol voor gaan. Wij moeten dus tegelijkertijd zorgen dat we tussen nu en dat moment in de toekomst, hopelijk niet al te ver in de toekomst maar vooralsnog ver in de toekomst, we ons als Flevoland erop voorbereiden zodat we er op het juiste moment klaar voor zijn. Wij gaan vol voor de motie, die gezamenlijk wordt ingediend. Wij zijn absoluut van mening dat zonne-energie een extra peiler moet worden in ons beleid. Maar dan wel een peiler die erop gericht is om te zorgen dat er Flevolandse bedrijven zijn die dit aankunnen. Die dat kunnen leveren en het onderhoud kunnen verzorgen. Dat de ruimtelijke verordeningprocedures er klaar voor zijn. Kortom dat alles wat er voor nodig is, klaar is. Het antwoord is dus volmondig, ja! We hebben echter ook een periode te overbruggen. Dan is het de vraag of we dat doen met extra wind of dat we zeggen: laten we, in onze ogen nog 10/20 jaar, pas op de plaats maken en in de orde grote van 60 à 70 % blijven en niet die grote sprong maken."

Mevrouw Roda: "Ja, voorzitter net viel het woord koudwatervrees. Ik vind dat hier eigenlijk ook wel op zijn plaats. Als je naar Duitsland kijkt - qua zonuren vergelijkbaar met Nederland - dan zie je dat daar zonne-energie op zeer grote schaal wordt toegepast. Als u zegt dat, dat moment hier, nu nog niet aanwezig is, denk ik dat we van koudwatervrees kunnen spreken."

De heer Rijsdorp: "U hebt het helemaal verkeerd begrepen. Ons water is aanzienlijk warmer dan uw water."

Als het gaat om de stand van de techniek is er geen verschil tussen Duitsland en Nederland. Als we samen zouden besluiten om zo vreselijk veel geld te stoppen in dat soort groeiambities, weten we in ieder geval zeker dat we dat qua Flevolandse begroting, niet waar kunnen maken. U moet een reëel onderscheid maken. Wij zijn voorstander van innovatie en het stimuleren van zonne-energie. We kunnen echter niet weglomen voor die andere vraag. Namelijk of we wel of niet, gedurende een bepaalde periode, meer moeten inzetten op windenergie. Die vraag moet worden beantwoord. Daarom zeggen wij dat het nodig is om daar de urgentie van te onderkennen. Daarover verschillen we van inzicht. U zegt: we hebben een alternatief in de vorm van zonne-energie. Wij zeggen: vooralsnog is dat niet zo. De urgentie is dus van belang. Het is van belang om te verkennen wat nodig is om er draagvlak voor te krijgen. Dat mensen de noodzaak erkennen van duurzame energie lukt nog wel maar zij moeten ook het nut erkennen. We moeten de potentie van Flevoland zichtbaar zien te maken en uiteindelijk een beeld krijgen van de weg ernaartoe die voor ons ligt, opdat wij gezamenlijk, aan het eind van onze periode of het begin van de volgende periode, kunnen besluiten dat dit onze nieuwe ambitie wordt."

De heer Geersing: "Ja, dank u wel mijnheer de voorzitter. Ik zou willen ingaan op de vertraagde tactiek die de heer Rijsdorp aangeeft ten aanzien van zonne-energie. Er zijn twee dingen die ik naar voren wil brengen. In het hele proces rondom de windenergie zijn we begonnen met hele kleine windmolens die inefficiënt waren en weinig rendement hadden. Bij zulke ontwikkelingen is het altijd zo dat je eerst door zo'n periode heen moet. Dat kost geld. Hetzelfde zie ik voor de zonne-energie. Wat ons betreft zouden we daar zo veel mogelijk op moeten insteken. Daarbij moeten we vanuit het verleden leren wat we met de windenergie hebben meegemaakt. Wat ik hier vooral wil aangeven is: stel je wilt iets nieuws kopen, bijvoorbeeld een mobieltje, dan wacht je ook niet op de nieuwste stand van zaken, maar koop je er één die er op dat moment is. Dat zou ik eraan willen toevoegen."

De heer Rijsdorp: "U hebt het over verdragings technieken. Verdragings techniek is achteruit werken. Wij vragen om stimulering."

De heer Geersing: "Vertragen is minder snel, volgens mij."

De heer Rijsdorp: "Mijn vraag aan de ChristenUnie is concreet: wat geeft u aanleiding, in mijn betoog, om op te merken dat wij in termen van verdraging spreken. Wij steunen het initiatief dat u zelf heeft voorbereid. Ik zeg alleen dat daarnaast nog een ander politiek vraagstuk is."

De heer Geersing: "U wekt bij mij de indruk dat u eigenlijk wil wachten totdat die systemen hoger renderen en dat we dan pas op dat soort zaken moeten insteken. Het is onze insteek om nu al, net als met de windenergie, vroegtijdig in te steken om ervoor te zorgen dat die ontwikkeling een versnelling door kan maken."

De heer Rijsdorp: "Als dat het doel is van de zon, is dat precies ook ons doel. Bewerkstelligen dat we een groei kunnen doormaken. Bewerkstelligen dat wij er op tijd voor gereed zijn. Dat is het doel."

De heer Van der Avoort: "Ja, voorzitter er is al heel veel gezegd. Ik ga toch nog even terug naar het perspectief over de windenergie. Het is een keer eindig. Het is goed dat wij het erover hebben. Het beleid nu moet uit de windenergie komen. Anders komen wij er niet. Zonne-energie ligt nog veel te ver weg. Je moet ergens beginnen. We hebben met z'n allen gevraagd om er in het najaar een discussie over te voeren. Dat je weet waar je kunt scoren in de toekomst. Wat betreft de windenergie vind ik het maatschappelijk draagvlak het belangrijkste. Als er meer windmolens komen wordt dat steeds minder. In 2006 hebben wij ons samen sterk gemaakt voor het saneren en opschalen, zodat we een mooi landschap krijgen. Dat de verrommeling weg is. Het gaat in de toekomst wel om het draagvlak. Dat zal minder worden als er zoveel gaat komen. Daar moeten wij het wel over hebben."

De heer Rijsdorp: "Ik ben het volstrekt met u eens. Het is eindig. Maar hoeveel hebben wij dan als het eindig is? Is dat ongeveer wat we nu hebben? Inclusief de projecten die zijn voorgenomen? Of kan in het beleid van saneren en opschalen misschien wel het twee- of drievoudige worden gehaald? Wat is dan eindig?"

Die vraag te beantwoorden is relevant om uiteindelijk te bepalen waar je ambities liggen. Dat moeten we zichtbaar maken. Het kan weleens zo zijn dat het uitmaakt op welke manier je daarmee verdergaat. Het saneren en opschalen staat als principe overeind. We hebben ook samen erkend, dat erkent u met mij, dat zoals nu de lijn is - dat als je de ruimte geeft om met initiatieven en voorstellen te komen - het niet leidt tot de meest efficiënte toedeling van molens in de polder als geheel. Het zou dus kunnen zijn dat je met een andere regie over plaatsing, met dezelfde doelstelling - fatsoenlijk Flevolands draagvlak - meer kan bereiken. Omdat het relevant is in de discussie over de zonne-energie, is het relevant om grip te krijgen op de vraag: moeten we nog heel lang door met wind of is het zo als mevrouw Roda zegt: eigenlijk kunnen we al overstappen op zon? Dan kunnen wij als politici die hele moeilijke discussie over wind, uit de weg gaan. Dat is de vraag."

De heer Van der Avoort: "Overstappen! Ik zie veel mogelijkheden in het revolving fund. Dat moeten we stimuleren en zo breed mogelijk inzetten. Ik ga ook niet alleen voor zonne-energie. Dat is duidelijk. We willen een bredere discussie over de mogelijkheden. Ik blijf zeggen: de bevolking zal steeds kritischer over windenergie worden als het vol komt te staan met windmolens. Dat moeten wij niet willen."

De heer Van Ravenzwaaij: "Voorzitter, het is opvallend in deze discussie dat we het nu al bijna een halfuur over windmolens hebben. Ik wil u herinneren aan het collegeakkoord. Daar gaat het ook over bio-energie, het opwekken van biomassa. Dat zie ik in deze discussie helemaal niet terugkomen. Mijn vraag. In de bijdrage van de PvdA stelt u een of/of keuze. Of we gaan door met windmolens en zullen 100 procent duurzaam worden (wat ik mij afvraag bij al die windmolens), of een jaar of 10 pas op de plaatsmaken. De ontwikkeling en de rendementen van de windmolens van 10 jaar geleden en nu is een heel verschil. We zien om ons heen dat de ontwikkeling van zonne-energie net zo snel gaat of zelfs nog sneller. Mijn vraag aan u is. Het is duidelijk dat er een breed draagvlak is voor duurzame energie. Daar is geen discussie over. Je merkt dat er genoeg windmolens zijn. Laten wij ons nu via een fonds (vanuit de verkoop van de aandelen Essent) focussen op zonne-energie. We hebben dan wind en bio- en zonne-energie. Daarmee kan ik wellicht uw twijfel en zoektocht verminderen."

De heer Rijsdorp: "Maar mijnheer Van Ravenzwaaij, volgens mij gaat u in op hetgeen wij allemaal met elkaar eens zijn. Het initiatief over zonne-energie dienen wij met z'n allen in. Er is helemaal geen sprake van een misverstand. Ik heb proberen aan te geven dat, dat het politieke debat hier niet is. Dat zijn wij gewoon met elkaar eens. Die route gaan wij in. U trekt overigens een interessante vergelijking met die windmolens. Waarom wordt in Friesland relatief weinig rendement uit windmolens gehaald? Omdat zij de eerste waren. Waarom heeft Zuid-Holland een extreem goed rendement? Omdat zij de laatste waren. Oftewel, als een techniek groeiende is, is het van belang om te timen wanneer je voor de grote massa gaat. Je moet meegaan in de ontwikkeling en zorgen dat je het beter worden van de techniek faciliteert. Daar hebben wij gezamenlijk de motie voor opgesteld. Dat zijn wij met elkaar eens. Als het gaat om het 'maken van meters', dan moet je goed timen. Juist het moment kiezen dat het rendement het waard is."

De heer Van Ravenzwaaij: "Laten we dan afspreken dat we met betrekking tot de windenergie zeggen: genoeg is genoeg. Laten we dan het innovatieve dat we in de provincie Flevoland hebben compleet richten op zonne-energie."

De heer Rijsdorp: "Zoals zo vaak loopt de SP weer weg voor moeilijke vraagstukken. Als het zo makkelijk was dan hadden wij hier helemaal geen discussie. We zijn voorlopig nog niet zover dat we die meters kunnen maken op een manier dat wij het ook kunnen betalen. We doen dus wat we afgesproken hebben in de motie. Men weet toch niet dat deze motie helpt om van 60 naar 80 procent te komen? Nee, dat is het hele vraagstuk niet. Je moet zorgen dat je leert hoe het moet. Uiteindelijk zal ook de SP een keuze moeten maken. Of we in de komende jaren verder verduurzamen in de percentages. Dan zal er meer windenergie moeten komen. Dan zal er een vorm gevonden moeten worden waarmee je draagvlak behoudt. Dat je een mooi landschap weet te maken. Dat is niet makkelijk. Maar moeilijke politieke keuzes zijn niet makkelijk."

De heer Van Ravenzwaaij: "De SP loopt natuurlijk niet weg voor keuzes. De SP kiest ervoor om tegen windenergie te zeggen: dat is nu wel genoeg en laten wij innovatief bezig houden met zonne-energie en ons daarop gaan focussen. Daar richten wij ons op."

De heer Rijsdorp: "Dan wil ik in de komende jaren niet meer horen dat de taakstelling duurzame energie weer fors omhoog moet. Dat halen we dan gewoon niet. Die realiteit moeten wij onder ogen zien."

De heer Van Ravenzwaaij: "De rendementen van zonne-energie nemen hand over hand toe."

De voorzitter: "Ik stel voor dat we nu schorsen voor de lunch en straks de vergadering heropenen met de interruptie van mevrouw Roda. Wij gaan nu 1 uur pauzeren en openen straks met uw interruptie, mevrouw Roda."

Mevrouw Roda: "Dan is iedereen vergeten wat mijnheer Rijsdorp net tegen mij zei."

De voorzitter: "Een uur moet toch te doen zijn. Er is echt nog genoeg ruimte om erop terug te komen. Wij openen om 13:30 uur de vergadering weer met de interruptie van mevrouw Roda."

Mevrouw Boode: "Een vraag van orde. Zullen we nu de moties indienen die nog niet zijn ingediend en die de fracties waarschijnlijk in de schorsing willen bekijken?"

De voorzitter: "Als u ze nu bij de griffie wilt indienen, zullen wij zorgen voor de verspreiding."

Mevrouw Boode dient drie moties in.

Schorsing.

De voorzitter: "Ik heropen de vergadering. Het woord is aan mevrouw Roda. Misschien kunt u even kort samenvatten waar het over ging."

Mevrouw Roda: "Ik ben bang dat ik zo ongeveer de enige ben die dat nog weet. Ik sprong net op omdat de heer Rijsdorp zei dat wij ons willen beperken tot zonne-energie. Dat wij, wat dat betreft, monomaan naar de toekomst kijken. Ik weet niet waar u dat op baseert want in mijn eerste termijn heb ik juist gezegd dat wij moeten verbreden. Wij moeten het onderste uit de kan halen als het gaat om windenergie. Wij moeten biomassa energie toepassen, wij moeten warmte koude opslag toepassen, wij moeten aardwarmte toepassen en we moeten zonne-energie toepassen. Als dat niet breed is dan weet ik het niet meer. U mag mij zeggen waar u het vandaan haalt maar ik weet het niet."

De heer Rijsdorp: "Ik zei iets anders. Het ging erover hoe je zonne-energie inschat. U hebt aangegeven het te beschouwen als een techniek waarin meters gemaakt kunnen worden. We kunnen doelstellingen die we in Flevoland formuleren van 60, 70, 80%, dus halen met zonne-energie. Dan zeg ik: dan heeft u het mis. Wij zijn nog lang niet zover in de techniek. Als wij het financiële gat met subsidies dicht willen maken, dan praten wij over miljardensteun. Dat is iets dat wij niet waar kunnen maken. Dat wilde ik u meegeven. Voor de rest ben ik het met u eens dat u een van de enige partij bent die wel degelijk het lef heeft om het onderwerp windenergie voluit de arena in te sturen."

Mevrouw Roda: "Wij pretenderen niet dat wij als provincie de 100% zelf vol kunnen maken. Daar hebben wij alle partners voor nodig. Ik denk dat we dus ook naar het Rijk moeten kijken. Er moeten ook zaken op Rijksniveau geregeld worden. Wij zijn er echter van overtuigd dat het kan."

De voorzitter: "Dank u wel. Dan stel ik voor dat we hiermee dit blokje van de PvdA afsluiten. Dan ga ik naar de CDA -fractie die heeft aangekondigd dat zij als tweede spreker bij dit blokje het woord wenst te voeren. Wie van u doet dat? Mijnheer Van het Erve mag ik u verzoeken achter de kathedraal plaats te nemen."

Ik zou willen afspreken dat u zich tot twee onderwerpen beperkt zodat ook andere fracties over onderwerpen kunnen spreken. Past dat in uw voorbereiding? Ga uw gang."

De heer Van het Erve: "Mijnheer de voorzitter, ik zal aan de wens tegemoetkomen door kort te spreken. In de bijdragen die vanmorgen in de Algemene Beschouwingen zijn geleverd door alle partijen is weinig aandacht besteed aan natuur en landschap. De PvdA en de PvdD hebben er wel iets over gezegd. Elk jaar worden er andere prioriteiten gekozen. Dat begrijp ik wel. Als je echter kijkt naar de provincie mee bezig is, mag natuur en landschap wel op de agenda. Wij investeren heel veel in natuur en landschap. Wij hebben in vijf jaar tijd € 1.000.000 uitgetrokken om de natuurlijke leefomgeving te verbeteren. Als je kijkt in de Noordoostpolder aan de oostflank, in Zeewolde en het hele grote project Oostvaarderswold, dan zijn wij op dit vlak echt progressief bezig om de natuur goed te ontwikkelen. Als je vaak in die natuurgebieden komt, merk je dat er heel weinig mensen gebruik van maken. Dat stuit mij tegen de borst. Ik kom er zelf vaak en denk dan: doen wij iets niet goed, zodat de mensen er niet naartoe komen. Daarvoor heeft de CDA -fractie nu een motie ingediend. Het gaat mij niet alleen om de motie maar vooral om het feit dat wij als provincie meer mogen investeren in onze bekendheid. In de dingen die wij doen. Ik heb het imago onderzoek gelezen. Dat bevestigt mijn ervaring. Ik zou u willen oproepen - GS en Statenleden - om u in te zetten voor alles wat u doet en om de dingen die wij goed doen, beter naar buiten te brengen. De door mij ingediende motie is beperkt. Het is een kleine aanzet. Het gaat om € 10.000 per gemeente. Ik vind het namelijk belangrijk dat de gemeenten en de natuurorganisaties er samen vorm aan geven. De provincie financiert het nu maar ik hoop dat de gemeenten ook een steentje bijdragen zodat de natuurorganisaties tot uitvoering kunnen komen. In de toekomst zouden we er meer voor in kunnen zetten. De gemeenten en de provincie moeten zelf zorgen dat ze de bevolking naar de natuurgebieden toe kunnen krijgen."

De heer Meijer: "Als het over natuur en milieu gaat, kan de GroenLinks -fractie natuurlijk niet haar mond houden. De door het CDA ingediende motie, is een prima motie als het gaat om meer bekendheid te geven aan de natuurgebieden. Wat ik mij echter afvraag is: is het nu wel zo wat de heer Van het Erve net zei? Zijn de natuurgebieden zo onbekend bij de burgers? Natuur en milieu Flevoland is altijd - ondanks de teruggang in menskracht en geld - zeer actief bezig geweest de bevolking te betrekken bij de natuur. Via mooie brochures enz. IVN Flevoland geeft natuurcursussen. De natuurkalender in de Flevopost staat barstensvol mogelijkheden voor de burgers om kennis te nemen van de natuur. Mijn vraag aan de heer Van het Erve is dan ook: waar haalt u het vandaan dat de onbekendheid zo groot zou zijn?"

De heer Van het Erve: "Allereerst is dat een persoonlijke ervaring. Daarnaast is het ook zo dat ik in contact met de desbetreffende organisaties heb vernomen dat het altijd vrij kleine groepen zijn die van hun activiteiten gebruikmaken. Ik vind het erg positief dat IVN en Natuur en Milieu Flevoland en het Flevolandschap er iets aan doen, maar in mijn ogen is dat nog onvoldoende en moeten zij er nog meer inhoud aan kunnen geven. Ze moeten er dan wel de middelen voor hebben."

De heer Meijer: "Wat zou dan die bijdrage van € 10.000 per gemeente kunnen betekenen als het erom gaat dat burgers meer kennis kunnen nemen van de natuurgebieden? Wat moet er dan gebeuren, anders dan waar wij het net over hadden?"

De heer Van het Erve: "Als Natuur en Milieu of IVN dit soort zaken organiseert, zouden zij bijvoorbeeld personeelsverenigingen die uitjes plannen, kunnen aanschrijven. Zij zouden ook bij de gemeenten een prikbord op kunnen hangen waarop staat dat je er met een groep naar toe kunt gaan. Zo zijn er tal van suggesties die best zouden kunnen werken. De middelen zijn bescheiden maar het gaat vaak niet om de hoogte van het bedrag maar om het op gang brengen van de actie. Die actie moet nu van de grond komen."

De heer Meijer: "Als het geld ingezet wordt door de lokale wethouder voor de natuur en milieuorganisaties en de vrijwilligers die werkzaam zijn bij bijvoorbeeld IVN. Als de € 10.000 besteed kan worden als bijdrage aan een vrijwilliger die een halve dag verlof moet nemen omdat hij zo graag met mensen het bos in wil, dan hoort u mij niet meer."

Dat vind ik een prima zaak. Ik zet echter een vraagteken bij de onbekendheid van de burger bij natuur en milieu gebieden."

De heer Van het Erve: "In de uitwerking van die actie, moeten de mensen ook de kans krijgen om het op die wijze uit te werken die het meeste effect sorteert. Ik denk dat wij hier als Staten daar niet direct voor aangenomen zijn. Het moet in overleg met de mensen die het moeten uitwerken een kans krijgen."

De heer Bogerd: "Voorzitter, op zich een positieve motie. We willen echter zoveel mooie dingen laten zien. Ik denk daarbij aan cultuur, historie, archeologie. Als je hiermee begint, loop je dan niet het risico een precedent te scheppen? Ik zie op dit punt ook een raakvlak met het Bureau voor recreatie en toerisme. Zijn zij niet in de gelegenheid om de natuurgebieden te promoten? Mijn derde vraag is: hoe eindig is dit verhaal? Nu geven wij wat. Het moet met goede voorschriften worden omgeven zodat het niet gebruikt wordt voor bijvoorbeeld de riolering van de gemeente. Is het niet verstandig om eerst een beleidsregel te maken aan de hand waarvan je die subsidie geeft? Misschien is het nog veel handiger om het geld rechtstreeks te besteden voor een natuurgebied in Flevoland."

De heer Van het Erve: "Allereerst ben ik niet bang voor een precedentwerking. Dat is, je aan koud water branden. Als je iets goedvindt moet je het doen. Als je als Staten zoveel geld investeert in natuur dan wil ik ook graag rendement zien. Dan moet je, je niet afvragen hoeveel beren er op de weg lopen. Voor het investeren in de natuur hebben we al voldoende geld beschikbaar gesteld. Het gaat erom dat die natuur ook effect sorteert. Dat zijn de basisvoorwaarden. Daarom maakt de motie daar een begin aan. Hopelijk eindigt het ermee dat het in 2010 zoveel succes heeft dat de desbetreffende partijen zeggen: hier moeten wij nog veel meer dan doen. Als Staten zouden wij ook een keer met een bus naar die natuurgebieden kunnen gaan. Met de commissie Ruimte zijn wij op een paar plekken geweest. Iedereen was ontzettend enthousiast. Als er mensen komen en die zijn ook enthousiast komt er altijd een vraag naar meer."

De heer Bogerd: "Voorzitter, misschien zou de heer Van het Erve nog even in kunnen gaan op mijn argument dat dit feitelijk een taak is voor het bureau voor toerisme."

De heer Van het Erve: "Dat vraag ik mij af. Het is nooit verkeerd om hen erop te attenderen om er publiciteit aan te geven. Als je als provincie zelf investeert ben je er ook verantwoordelijk voor dat het goed landt."

De heer Rijsdorp: "Voorzitter, de SGP doet alsof de motie alleen gaat over promotie. Dan heb ik het niet helemaal goed begrepen. Mijn vraag aan de heer Van het Erve is: gaat het niet veel meer over het bereiken van een doelstelling die in het Hoofdlijnenakkoord staat namelijk: het verbeteren van de toegankelijkheid en de aantrekkelijkheid van bestaande natuurgebieden. Is het niet veel meer een zoektocht naar uw constatering dat er relatief weinig Flevolandse in die natuurgebieden te vinden zijn? Deze aanzet gaat over de bekendheid. Als het niet de bekendheid is die het probleem is maar de fysieke kwaliteit of iets dergelijks. Dat het op zich allemaal onderdeel van een eerste stap is van hetgeen u beoogt, heb ik het dan goed begrepen?"

De heer Van het Erve: "Ja, ik denk dat de heer Rijsdorp het goed heeft begrepen. Hij heeft de motie mede ondertekend en ingediend. Dat zeg ik omdat in het Hoofdlijnenakkoord precies staat aangegeven wat wij als provincie daarmee willen. Ik geef daar in feite met deze actie uitvoering aan. Het gaat niet alleen om bekendheid maar het gaat ook om toegankelijkheid. Wij hebben dat met de commissie Ruimte gezien in Zeewolde. Daar heeft men een rolstoelbaan gecreëerd. Het is misschien een goed idee voor de leden van deze Staten om daar op zondag eens naartoe te gaan. Hij is nog niet klaar maar wel toegankelijk en u kunt nu naar boven. Het uitzicht over het Horsterwold is daar prachtig. Het is er een voorbeeld van, dat er geprobeerd wordt, om ook mensen met een handicap gebruik te laten maken van deze faciliteiten."

De heer Rijsdorp: "Uw antwoord is dus: ook als deze eerste stap ertoe leidt dat er een vervolg komt waarbij veel meer moet worden gedaan - niet zozeer in de promotie maar in activiteiten zoals een rolstoel baan - dan is het CDA samen met anderen aan de lat om te kijken hoe we dat zullen kunnen bereiken."

De heer Van het Erve: "Als je kijkt naar het Hoofdlijnenakkoord, waarin het goed is opgeschreven, en je voegt deze manier van uitvoering eraan toe, wordt het beleid voortgezet. Waarschijnlijk in een andere, grotere vorm, dan nu als eerste aanzet in de motie is bedoeld."

De heer Van der Avoort: "Dit is beleid in het Hoofdlijnenakkoord. Ik vind het een heel sympathiek voorstel. Ik denk dat we voor de dekking middelen hebben uit het pMJP. Er zal zeker aan het Oostvaarderswold gedacht worden omdat we daar veel meer willen doen op recreatief gebied. Mijn vraag is of de motie niet overbodig is."

De heer Van het Erve: "Dat is zeker niet het geval. Anders stond ik hier ook niet. Als het overbodig was, mijnheer Van der Avoort, dan hadden wij al een voorstel op tafel liggen. Dat ligt er echter niet. Dit is een aanmoediging daartoe. Als de Staten de motie ondersteunen kan er op korte termijn invulling aan worden gegeven. Zoals het voorstel nu is zal de financiering meegenomen worden in de begroting van 2010. Als het uit andere middelen gefinancierd kan worden is het ook goed. Het gaat mij erom dat het gebeurt."

De heer Van der Avoort: "Dat wil ik toch nog graag horen. Daar kunnen we het straks nog over hebben."

De heer Bogerd: "Voorzitter, ik dacht dat ik de heer Van het Erve goed begrepen had en dat het erover ging om actie te ondernemen om, samen met de gemeenten en de natuurorganisaties in Flevoland, de natuurgebieden beter bekend te maken bij de Flevolandse bevolking. Nu komt de heer Rijsdorp en die geeft er een heel andere uitleg aan. Nu ben ik het spoor bijster. In uw toelichting wekte u ook de indruk dat het ging over een betere bekendmaken van de natuurgebieden bij de Flevolandse bevolking. En dan komt de heer Rijsdorp en dan draait u in één keer bij."

De heer Van het Erve: "Op welk punt ben ik dan bijgedraaid?"

De heer Bogerd: "De heer Rijsdorp wijst er terecht op dat het Hoofdlijnenakkoord zegt dat u zich wil inzetten voor een gezond leefmilieu voor de huidige en toekomstige generaties. Hij legt de nadruk op het leefmilieu en hoe we daar gestalte aan kunnen geven. In enge zin lees ik hier dat u zegt: we doen dat via bekendheid geven aan de natuurgebieden. Daarmee zeg je nog niets over hetgeen de heer Rijsdorp bedoeld met betrekking tot het leefmilieu. U begon ermee maar ik proefde eruit dat u uw eigen motie niet helemaal begreep."

De heer Van het Erve: "Als je praat over bekendheid, dan is het eerst nodig om goed te kunnen leven. Alle aspecten van de omgeving waarin je verkeert heb je nodig om te kunnen genieten. Daar ligt nu het accent op het. Er ligt net zo goed een accent op toegankelijkheid. Daar spreekt de heer Rijsdorp ook over. Hij heeft het vanmorgen in een wat breder kader gesteld. Als u het goed naleest kunt u zien dat het ook in onze passage wat breder was. Ik spits het nu toe op de motie. Ik vind het belangrijk dat de Staten, als zij ervoor stemmen, weten waar het hier om gaat. Dan mogen zij het net zo breed trekken als zij willen."

De heer Bogerd: "Ik wilde eigenlijk de heer Rijsdorp aanspreken. Ik wilde gelijk op hem reageren. Ik neem aan dat hij nu aan de beurt is."

De voorzitter: "Het went wel. Wij groeien er wel in. Ik ga erover wie er aan de beurt is. De heer Rijsdorp."

De heer Rijsdorp: "Ik spreek natuurlijk de heer Van het Erve aan vanaf dit punt. Heb ik goed begrepen, mijnheer Van het Erve, dat er meer mogelijkheden zijn om dingen bekend te maken dan het 'prediken van het evangelie' dat de natuurgebieden mooi zijn om naartoe te gaan. Dat, dat de aantrekkingskracht is. Kan het ook het bieden van concrete voorzieningen zijn waardoor mensen denken: hé, daar en daar is een bepaalde voorziening. Dat daardoor de bekendheid groeit. Zijn beide mogelijkheden niet een manier?"

De heer Van het Erve: "Ik ben blij dat ik word geroepen om het evangelie te verkondigen. Het gaat hier specifiek om een beperkte actie die gericht is op de bekendheid."

De voorzitter: "Bent u klaar met uw betoog? Wie van de andere fracties wenst in dit blokje het woord te voeren?"

De heer Noordegraaf: "Voorzitter, ik wil graag namens mijn fractie de aandacht vragen voor het startersbeleid in Flevoland. Wij dragen het startersbeleid een warm hart toe. Wij hebben er als commissie een hoorzitting over gehouden. We hebben marktpartijen uitgenodigd en uitvoerig ondervraagd. Daar is een rapportage van gemaakt. De rapportage hebben wij in commissieverband besproken. In de commissie is gebleken dat wij het feit dat starters voldoende gefaciliteerd dienen te worden, in meerderheid steunen. Wij hebben daar een gezamenlijk provinciaal belang bij. Een goede startomgeving levert ook werkgelegenheid op. Het kan zeer innovatief werken. De meeste innovaties komen uit kleine ondernemingen. Om dit te kunnen bewerkstelligen en te kunnen ondersteunen hebben wij een motie ingediend. Dat is motie D. In die motie verzoeken wij het college in het opstellen van haar concept-begroting voor 2010 rekening te houden met de mogelijkheden voor het faciliteren. Die mogelijkheden dienen dan gebaseerd zijn op een nota die ons gepresenteerd is in de commissie. In die nota worden een aantal keuzemogelijkheden gegeven. Het past haarfijn bij het idee van de laatste Statenconferentie. We hebben een kleine wijziging in de werkmethode besproken. We hebben bepaald dat we in de toekomst in de commissies graag een lijstje van de Portefeuillehouder willen krijgen met de mogelijkheden die er zijn. Dan kunnen wij in de commissie bespreken welke mogelijkheden wij kiezen."

De heer Taskin: "Voorzitter, wij hebben commissiebreed vastgesteld om het initiatief in de commissie te houden. U bent het toch met mij eens dat wij met z'n allen de conclusies van de hoorzitting vastgesteld hebben. U bent het toch ook met mij eens dat wij commissiebreed besloten hebben dat alle fracties de vrijheid zouden hebben om één van de varianten te kiezen. Wij hebben gebruikgemaakt van die vrijheid en hebben commissiebreed voor variant vier gekozen. Uw betoog verbaast mij een beetje."

De heer Noordegraaf: "Voorzitter, helaas ben ik niet bij die vergadering aanwezig geweest maar uitvoerige bestudering van het verslag heeft mij geleerd dat er geen conclusies zijn getrokken en dat er geen vaststellingen zijn gedaan. De motie ondersteunt de geest van de besprekingen in de commissie. Hiermee kan het worden geformaliseerd."

De heer Taskin: "De conclusies zijn commissiebreed vastgesteld. Aan de hand daarvan hebben wij de opdracht gegeven aan GS. Vervolgens hebben wij een ambtelijke notitie gekregen. Die hebben wij verwerkt in de varianten. Uiteindelijk hebben wij besloten om variant vier te kiezen. Dat is de afspraak die wij met elkaar gemaakt hebben."

De heer Noordegraaf: "Voorzitter, ik wil mijn woorden van zo-even graag herhalen. Er is in de commissie niets vastgesteld. Tenzij er een wijziging zou komen op het verslag van de commissievergadering. In het verslag wordt namelijk niet gesproken over een vaststelling of een meerderheid van de commissie voor een bepaalde voorkeur. Om zoveel mogelijk tijdverlies te voorkomen is deze motie bedoeld om alsnog in de conceptbegroting 2010 de inhoud en de geest van wat wij in de commissie hebben besproken, te ondersteunen. Om uiteindelijk te komen tot een commissiebreed gedragen stuk."

De heer Taskin: "Voorzitter, ik val in herhaling. Er is commissiebreed gezegd dat we de conclusies vast gingen stellen. Dat de fracties de vrijheid hadden om een variant te kiezen en daarmee naar de Algemene Beschouwingen te komen. Dat hebben wij dus gedaan."

De heer Oost: "Dank u wel voorzitter. U zei dat wij geen besluiten hebben genomen. Dat hadden wij inderdaad niet afgesproken. We hebben afgesproken dat we in een procedure zouden komen zodat we met de Kadernota - en daar zat het niet in - hier een besluit zouden kunnen nemen. Dat hebben we afgesproken. U zegt dat er geen conclusies zijn getrokken. Er zijn wel conclusies getrokken. In het stuk waarin de varianten staan, staat dat er door de commissie 7 conclusies zijn getrokken, die in grote meerderheid dan wel unanimitieit door de commissie werden gedragen. Daar hebben we het over gehad."

In de commissievergadering waar u helaas niet aanwezig was (uw collega kan het bevestigen), heb ik aangegeven dat ik zou komen met een motie voor optie 4. Ik heb iedere fractie de gelegenheid geboden - en dat staat in de notulen - om mij te ondersteunen bij het indienen van de motie. Wij hebben de motie gezamenlijk met de PvdA voorbereid."

De heer Noordegraaf: "Voorzitter, in de nieuwe techniek van het vergaderen zoals die nu voorlicht past het mij niet hier te reageren op een motie die de heer Oost namens het CDA heeft ingediend. De vraag moet immers aan mij gesteld worden en ik mag niet reageren op dat wat zij gedaan hebben."

De heer Oost: "Voorzitter, de heer Noordegraaf mag toch wel uitspreken dat hij onze motie ondersteunt?"

De voorzitter: "Ja. Hij heeft een argumentatie ingebracht waar u op kunt reageren."

De heer Noordegraaf: "Ja, dat kan. Ik zal dat zoveel mogelijk doen. Ik hoop dat het naar genoegdoening is van de vragensteller. Ik wil eerst even terugkomen op het punt van de zeven conclusies die u noemt. Daar gaat deze motie niet over. Het is een opsomming van conclusies zoals die voortgekomen zijn uit de hoorzitting. Dat is prima. Dat zijn niet de conclusies die in de vergadering zijn getrokken over welke variant uit de notitie die door het college is gepresenteerd, gebruikt zou moeten worden. Dat is een fundamenteel verschil."

De heer Oost: "Dit is uw uitleg en dat begrijp ik ook. Kennelijk kan ik u niet overtuigen. Dat is duidelijk. In de commissie is afgesproken dat wij hier een keuze zouden maken en daarvoor middelen beschikbaar zouden stellen. U zegt dat de commissie het nog moet doen. Volgens mij doen wij het hier. U wilt het weer terugbrengen naar de commissie. Volgens mij kunnen we hier gewoon een uitspraak doen over wat wij willen. We hebben ook aan u gevraagd om u uit te spreken en te zeggen wat u wilt. U spreekt zich echter nog steeds niet uit. Wij weten dus niet wat u wilt. Dan wil ik ook nog iets van u weten over de dekking. U weet ongetwijfeld dat de begroting van economische Zaken € 2.000.000 is. € 1.500.000 daarvan zijn personeelskosten. Wilt u het helemaal uit de post economische zaken halen. Waar wilt u dat het geld vandaan halen? Wij zien het niet."

De heer Noordegraaf: "Voorzitter, hier wil ik heel graag op reageren. Dit is procedureel gezien erg grappig. Dat waren namelijk ongeveer de volgende woorden die ik wilde gaan zeggen. We hebben een kleine wijziging aangebracht in de laatste regel van onze motie. Daar staat: de benodigde extra financiële dekking bij voorkeur te vinden door verschuiving binnen EZ, maar niet per se. Dat wil zeggen dat als het college kans ziet in haar flexibiliteit om op andere plaatsen ruimte te vinden, daar niets op tegen is. Dat wilde ik er nog graag aan toevoegen. Ik denk dat het bespreken van het punt dat de heer Oost aanhaalde, niet binnen de nieuwe opzet van deze vergadering past. Wij kunnen hier niet een deel van de commissievergadering overdoen. Dat is structureel niet de bedoeling."

De heer Benedictus: "Voorzitter, ik heb eigenlijk niet zoveel toe te voegen aan het betoog van de heer Noordegraaf. Ik was wel bij die bewuste vergadering aanwezig en wij hebben in die commissievergadering niet besloten dat het variant vier moest zijn. Dat ter aanvulling."

De heer Oost: "Voorzitter, mag ik daar via de heer Noordegraaf even op reageren? Volgens mij heb ik net gevraagd of u kon bevestigen dat ik heb aangekondigd om met een motie te komen voor optie vier."

De voorzitter: "Volgens mij klopt dat. Ik zie mensen knikken. Laten we daar dus niet teveel over debatteren. Mijnheer Benedictus wilt u nog reageren?"

De heer Noordegraaf: "Voorzitter, even een punt van orde. Ik dacht dat ik geïnterrumped werd en dat ik daar op moest reageren."

De voorzitter: "Dat klopt maar ik was even soepel. Ik zal dat niet te vaak doen want ik merk dat het tot verwarring leidt."

De heer Oost: "I rest my case!"

De voorzitter: "Wij beëindigen, denk ik, het debat over dit onderwerp. Wilt u uw betoog afmaken mijnheer Noordegraaf?"

De heer Noordegraaf: "Ik wil alleen nog een kleine noot toevoegen. De heer Oost heeft gelijk dat hij heeft aangekondigd dat hij met een motie zou komen voor variant vier. Dat is iets heel anders dan het nemen van een besluit of het vaststellen van een conclusie. Elk commissielid heeft uiteraard de mogelijkheid om met een motie te komen. Dank u wel, voorzitter."

De voorzitter: "Dank u wel. Zijn er nog andere fracties die hier willen spreken?"

De heer Meijer: "Voorzitter, wij moeten nog een motie kwijt. Dat is de motie over de zonne-energie. We halen het geloof ik net niet maar het zou het mooiste zijn als deze motie de letter Z zou krijgen. Ik wil hem hierbij overhandigen. Hij is ondertekend door alle fracties in de Staten. Als initiatiefnemer zijn wij heel blij dat deze motie zo breed gedragen wordt. Dat is een goede zaak."

De bode haalt de motie op een overhandigt hem aan de voorzitter.

De voorzitter: "Dank u wel. Dat was uw betoog? Nee, ga uw gang."

De heer Meijer: "Vanmorgen in het debat was het onder andere de heer Rijsdorp, die zich ernstig zorgen maakt over de vele miljarden die besteed zouden moeten worden om de zonne-energie overeind te zetten. Wij hebben een aardig praktijkgeval. Vanmorgen heeft Adilia Roda op de radio een pleidooi gehouden en aangekondigd dat wij de motie gaan indienen. Wij kregen een mailtje toegestuurd van mijnheer Musch - wij weten niet wie hij is - die dit gelijk oppakte. Hij zei dat hij aan de raad van bestuur van de ziekenhuizen in Emmeloord en Lelystad heeft voorgesteld om de dakvlakken met behulp van zonne-energie rendabel te maken. Ik ga er verder niet op in."

De heer Rijsdorp: "Ik ben er heel nieuwsgierig naar met welk percentage, we zitten nu op 60, geloof ik, dat dan op zal schieten. Denkt u, dat u met dit soort initiatieven van 60 naar 80% kan komen?"

De heer Meijer: "Wij hebben in de motie niet gezegd, dat wij binnen een bepaalde termijn van 60 naar 80 procent gaan. We hebben gezegd dat wij dit in gang willen zetten zodat we komen tot een algehele inzet van zonne-energie. Wat ik hier probeer aan te geven is dat er kennelijk een particulier is die zegt: we kunnen een start maken met het plaatsen van zonnepanelen op daken. Dat geldt ook voor agrariërs. Daarmee zou je het proces in gang kunnen zetten. Wij zijn daarom blij met die reactie. Als het er dan op een moment toe leidt dat we van 60 naar 80 en misschien wel 100% gaan, wat het uiteindelijke doel is, wie kan daar dan op tegen zijn. Ik heb ook nog een opmerking over het Markermeer/IJmeer. Daarover is ook al door diverse partijen het nodige gezegd. Met name over de IJmeerverbinding. Het is bekend dat wij geen grote voorstander zijn van een IJmeerverbinding over het water. Er zijn in Nederland toch al weinig plaatsen waar open ruimte is. Wij zouden het zeer betreuren als er een brug over het water gezet zou worden. Als er toch een OV verbinding moet komen gaat onze voorkeur uit naar een tunnel. Uit zeer betrouwbare bron - de GroenLinks wethouder van Amsterdam- hebben wij vernomen dat gezien de vervoerswaarde het slimmer is om in plaats van een brug een tunnel te bouwen. Iedereen weet dat wij het in Nederland in onze vingers hebben om tunnels aan te leggen. Het is ook een makkelijk traject. Wij pleiten voor het aanleggen van een tunnel in plaats van een brug over het Markermeer. Dat wilde ik nog even kwijt. Ik wil ook nog even degenen ondersteunen die zeggen dat er wat moet gebeuren m.b.t. het alternatief voor de NOP. Een aantal weken terug zijn wij, met een aantal fracties, op bezoek geweest in de Noordoostpolder. Het ging toen over de superbuis. Er is een onderzoek naar gedaan. Dat onderzoek liet zien dat het wel degelijk mogelijk is. Ik zou willen zeggen dat de provincie dit in de volle breedte zou moeten ondersteunen. We hebben weleens de indruk dat het college terughoudend reageert als het over de superbuis gaat. Misschien kan de gedeputeerde er nog iets over zeggen. Dat wilde ik even kwijt, voorzitter."

De voorzitter: "Dank u wel. Zijn er nog andere fracties die in dit blokje het woord wensen te voeren? Mevrouw Bax, ga uw gang."

Mevrouw Bax: "Wij hebben vanochtend drie moties ingediend. Eén motie hebben wij helemaal veranderd. Ik weet niet of ik dit nu moet aankondigen."

De voorzitter: "Als u iets veranderd heeft, is het goed om het even toe te lichten."

Mevrouw Bax: "Ja, het is eigenlijk heel simpel. Het gaat om de motie die gaat over het stimuleren van biologische landbouw en veehouderij. Onder, overwegende dat: is alles geschrapt. Er zaten argumenten tussen waar verschillende partijen het niet mee eens waren. Onder overwegende dat komt te staan: een aantal agrariërs overschakeling naar biologisch overweegt, om verschillende redenen. Constaterende dat: blijft hetzelfde. Daar blijft staan dat er tekorten zijn en dat de vraag naar biologische producten blijft groeien. Onder dragen het college op: vervalt wat bij het eerste bolletje staat. Er schijnt al een dergelijke regeling te bestaan. Wij houden het bij het onderzoek naar het stimuleren van biologische landbouw. Dat was het. Het is vrij eenvoudig. Dank u wel."

De voorzitter: "U verandert meer dan dat er blijft staan. Hebt u een nieuwe motie voor ons? Als u hem opnieuw indient, kunnen wij hem ook opnieuw verspreiden. U schrapt en verandert zoveel dat de kans, dat niet iedereen dit op dezelfde manier verwerkt, groot is. Ik denk dat het goed is om hem even opnieuw te verspreiden. Zijn er nog andere fracties die op het blokje ruimte, ontwikkeling, verkeer en vervoer het woord wensen te voeren? Dat is niet het geval. Dan ga ik door naar het blokje zorg en welzijn. Ik had eerder gezegd dat ik de PvdA daar het eerst het woord over zou geven maar misschien heeft u dit ook verkwanseld aan een andere partij. Had u het totaal verwisseld? Zo had ik het niet begrepen. Dan geeft het woord aan het CDA, mevrouw Luyer."

Mevrouw Luyer: "Dank u wel, voorzitter. Ik zal heel snel overgaan tot de behandeling van de moties die zijn voorgelegd. Ik wil echter eerst nog een paar opmerkingen maken. Het domein Zorg en Welzijn is heel erg breed. Het strekt zich uit van jeugdzorg, onderwijs, cultuur, wonen tot sport. De richting is echter duidelijk. Wij gaan met z'n allen voor een compleet Flevoland waar voor iedereen een plek is en iedereen kan participeren. Het deed ons vanmorgen bijzonder veel plezier om het begrip compleet Flevoland te horen uit de mond van de PvdA. Het was namelijk de titel van ons verkiezingsprogramma. Dat geeft de burger moed. Allereerst de jeugdzorg. Ik wil op dit moment en op deze plaats een compliment geven aan de werkers in de jeugdzorg in deze provincie. Wij zijn onlangs weer uitgebreid geïnformeerd over alle vernieuwende projecten die er zijn in deze provincie als het gaat om de jeugdzorg. Op de rails, Travers, nieuw perspectief, IPT et cetera. Ik kan eindeloos doorgaan. De jeugdzorg Flevoland maakt waar, waar Flevoland voor staat. Landelijk is het wel zo dat de jeugdzorg nog altijd niet in staat is om goed aan de vraag te voldoen. Als buitenstaanders gevraagd wordt om onderzoek te doen naar de besturing van de jeugdzorg, dan zijn zij onthutst. U hebt het vast wel gelezen; René Paas heeft vorige week op het VNG congres een rapport aangeboden. Als ik de naam Robin Linschoten noem, weten de insiders ook waar ik het over heb. We hebben op landelijk niveau de besturing van de jeugdzorg nog helemaal niet goed geregeld. Ook in Flevoland moeten wij het ons aantrekken en ons inspannen voor verhoging van effectiviteit in de jeugdzorg. Dat brengt mij op een motie die het CDA wil indienen naar aanleiding van Leef met Stijl. Deze motie dienen wij samen met de ChristenUnie, VVD, GroenLinks en de SP in."

Mevrouw Van Stenus: "Voorzitter, de VVD heeft al enkele jaren aangegeven dat zij vindt, ten aanzien van jeugdzorg waar wij nu enkele jaren mee bezig zijn als provincie, dat er harder gewerkt moet worden ten aanzien van de efficiency in de jeugdzorg. Wij steunen wat het CDA zegt. De VVD heeft niet het monopolie om dat te zeggen, andere partijen geven dat ook aan. Dit jaar is de Rekenkamer begonnen met een onderzoek. De resultaten van dit onderzoek laten nog even op zich wachten. Zij komen pas in het voorjaar van 2010. Er wordt nu wel gevraagd om € 1.000.000 in te zetten voor residentiële hulp in 2010 en 2011. Op dat punt willen wij ook een motie indienen. Wij zijn van mening dat er veel efficiënter gewerkt kan worden. Uit het onderzoek komt ook naar voren dat die € 1.000.000 gebaseerd is op Nieuw Veldzicht en SJF. Deze worden als zorgaanbieders betrokken bij het onderzoek. Vandaar dat wij het belangrijk vinden eerst deze evaluatie af te wachten."

Mevrouw Luyer: "In de commissie hebben wij ingebracht dat het CDA het voorstel van het college, het reserveren van € 1.000.000, steunt. Het gaat naar de handhaving van de residentiële opvang. Het CDA heeft regelmatig ingebracht dat zij dat van groot belang acht. Wij zijn het ermee eens dat de effectiviteit bevorderd moet worden. Dit bedrag gaat naar de residentiële opvang. Namelijk naar de handhaving van de 24 uren plaatsen die er zijn. Dan zeggen wij: daar willen wij in meegaan."

Mevrouw Van Stenus: "Wij ondersteunen dat ook. Voor 2010 moet deze bijdrage gegeven worden. Als je echter beter en efficiënter kunt gaan werken en prestatieafspraken beter geregeld worden, zal er misschien wel geld vrijkomen voor het jaar erop en is de bijdrage voor 2011 niet nodig. Vandaar dat we daarvoor met een motie komen."

Mevrouw Luyer: "Ik ga even verder met het toelichten van de motie van CDA, ChristenUnie, VVD, GroenLinks en SP met betrekking tot het project Leef met Stijl. Wij gunnen het project Leef met Stijl een succesvolle afronding. Ook dat zij deze fase gebruiken om deze vorm van preventief jeugdbeleid over te dragen aan de gemeenten en de maatschappelijke instellingen. We geven daarbij graag de aanbeveling mee om daarbij tevens gebruik te maken van de mogelijkheid om ook andere aanbieders daarop te laten intekenen. Dat is echter aan de organisaties die aan zet zijn als het gaat om het preventief jeugdbeleid."

Mevrouw Kuijken: "Ik heb uw motie inmiddels gezien, mevrouw Luyer. U hebt ook gezien dat de PvdA ook een motie heeft ingediend over Leef met Stijl. Er zit een verschil in. Kunt u mij uitleggen wat het verschil tussen de twee moties is?"

Mevrouw Luyer: "Het grootste verschil is wel dat uw voorstel behelst om dit project te continueren en wij ingaan op de inbedding van dit type zorgaanbod, in de toekomst."

Mevrouw Kuijken: "Het voorstel van de PvdA gaat niet om continuering maar om een eenmalige bijdrage ter borging zodat het daarna gecontinueerd kan worden door de betreffende instellingen. Het is geen continueringsvoorstel. Ik zie dat het bij u ook gaat om het toekennen aan andere instellingen. Volgens mij is dat een discussie die losstaat van het project Leef met Stijl. Het project Leef met Stijl is een pilot en een onderzoek geweest. Daar omheen was een heel programma opgezet. Op dit moment gaat het puur om de borging van de resultaten die daaruit zijn voortgekomen. Als u het heeft over het inbrengen van nieuwe aanbieders, heeft u het over een heel nieuw proces. Dat heeft niet met Leef met Stijl te maken."

Mevrouw Luyer: "Wij combineren de opbrengst van een lopend project dat een initiatief is geweest van, en aangejaagd is vanuit, de provincie. Wij hebben met elkaar afgesproken dat wij ernaar streven dat dit soort succesvolle initiatieven worden ingebed in het veld. Die beweging wordt niet gemaakt in uw motie. Daarom heeft u niet veel steun gekregen voor uw motie. Helaas wilde u niet meegaan met de motie die onder andere door het CDA en de ChristenUnie is opgezet."

Mevrouw Kuijken: "Het gaat er mij niet om dat ik niet veel steun voor de motie heb gehad want dat moet straks nog blijken. Misschien hebt u gelijk misschien ook niet. Het gaat mij erom dat Leef met Stijl een project is waarvan bekeken moet worden of het geborgd kan worden door de instellingen zelf, waar een eenmalige bijdrage voor nodig is. Dat daarnaast blijktbaar bij het CDA het gevoelen leeft, dat het belangrijk is om vast te leggen dat er in het vervolg op meerdere manieren ingekocht kan worden. Dat is naar het idee van de PvdA een losstaand feit, dat niet met de borging van Leef met Stijl te maken heeft. Ik wil niet zeggen dat er op dat terrein niets moet gebeuren, maar ik vind de koppeling zeer vreemd."

Mevrouw Luyer: "Daarin verschilt uw motie juist met die van ons. Daarin zijn we het dan toch eens. Dank u wel."

Mevrouw Kuijken: "Wij zijn het er niet mee eens."

Mevrouw Luyer: "Daarom heeft u een andere motie dan wij."

De voorzitter: "Het verschil is volgens mij wel duidelijk."

De heer Van Ravenzwaaij: "Ik zal proberen het binnen de afgesproken kaders te houden. Als het niet goed gaat dan hoor ik het wel van u. Bent u het met mij eens, mevrouw Luyer, dat de tekst van de motie van de Partij van de Arbeid, ondanks dat ze zeggen: het is eenmalig, toch een vraag oproept. Ze overwegen dat het gewenst is dat er in 2010 en 2011 nog een laatste gerichte impuls aan wordt gegeven. In 2010 een bedrag van € 30.000. Toch rijgt de omschrijving van de motie ertoe dat we in 2011 weer een subsidieaanvraag krijgen. Bent u dat met me eens?"

Mevrouw Luyer: "Zo heb ik hem ook gelezen. Met name de formulering over de continuering van de vrijwilligers en het vervangen van personeel, laat ons verder afdrijven van de intentie van de motie dan wellicht de bedoeling is. Ik heb hem ook zo geïnterpreteerd."

De voorzitter: "Mevrouw Luyer wilt u uw betoog voortzetten."

Mevrouw Luyer: "Als het gaat om de jeugdzorg hebben wij van de PvdA een motie ontvangen betreffende het speciaal onderwijs en het primair onderwijs. Het CDA is van mening dat zij eerst de evaluatie van het project wil afwachten. Ten onrechte staat in de motie opgenomen dat uit de evaluatie blijkt dat het project succesvol is. Wij hebben nu juist van de ambtenaren begrepen dat een beleidseffectmeting niet geschikt is om een inhoudelijk oordeel te vellen over dit project. Wij stellen voor om de evaluatie af te wachten en dan in het najaar, ten tijde van de begrotingsbehandeling, te bespreken of en in welke mate er een follow-up van dit programma gewenst is. In het najaar beschikken wij immers over het rapport van de Randstedelijke Rekenkamer over de wachtlijsten in de jeugdzorg. Wij verwachten dan ook in het bezit te zijn van de evaluatie van dit lopende project; aansluiting speciaal onderwijs/jeugdzorg. Wij zullen daarom de motie niet steunen. Dan ga ik verder met het Jeugdsportfonds. Er is door de VVD aangegeven dat zij een voorbehoud maakt bij dit voorstel. Als CDA hebben wij in een eerdere commissievergadering onze steun gegeven aan dit voorstel. Wij kunnen ons vinden in de beleidsuitgangspunten: dat elk kind bereikt moet worden, dat de gemeenten vooral aan zet zijn, dat het aanvullend is, dat gemeenten erom vragen. Het is in lijn met het collegeakkoord. Dat als eerste reactie op de opmerkingen van de VVD, gemaakt in de eerste termijn."

Mevrouw Jonker: "We hebben het voorstel nog niet gehad. We hadden het maart/april zullen hebben, maar we hebben het nog niet gehad. Bent u het ook met mij eens dat uit de memo, zoals die er nu ligt, wel spreekt dat de gemeenten wel wat zien in een aanjaagfunctie. Dat zou inhouden dat Sportservice Flevoland de aanvragen van intermediairs gaat toetsen en administratief gaat verwerken en dat daar het geld naartoe gaat. Ik vraag me af of het onze bedoeling is dat het geld daarin geïnvesteerd wordt."

Mevrouw Luyer: "Wij moeten natuurlijk met elkaar van mening zijn dat het geld moet gaan naar de kinderen, zodat zij sport kunnen uitoefenen. Hoe de verhouding is tussen de overhead en het geld dat direct naar het kind gaat, daar moeten wij met elkaar kritisch op toezien. Ik ga ervan uit dat, dat vanzelf weer wordt voorgelegd aan de commissie."

Mevrouw Jonker: "We zijn het er dus over eens dat we eerst het voorstel afwachten en dan een besluit nemen over het bedrag?"

Mevrouw Luyer: "Ja, als het procedureel zo is dat er nog een voorstel langs moet komen, dan zullen wij ditzelfde inbrengen."

De voorzitter: "Misschien kunt u uw betoog voortzetten."

Mevrouw Luyer: "Wij hebben overigens GroenLinks in dat verband nog horen noemen dat het wellicht interessanter is om het format van het Jeugdsportfonds uit te breiden tot cultureel werk. Ik zou willen zeggen: misschien ook sociaal culturele activiteiten. Daar willen wij verder over brainstormen."

Mevrouw Roda: "Ik weet dat er inmiddels in Amsterdam een vergelijkbaar initiatief is genomen. Dat de formule van het Jeugdsportfonds daar heel goed aanslaat en dat er dus nu begonnen wordt met een zelfde formule voor kinderen die dan culturele activiteiten kunnen gaan doen. Het gaat dan om muziekles, dansles, beeldende vorming en dat soort zaken. Over het algemeen is dat een vrije tijd voorziening die voor veel kinderen niet is weggelegd omdat er de nodige middelen voor nodig zijn om daaraan deel te nemen. Eerst moeten wij kijken of het Jeugdsportfonds hier van de grond komt. We moeten het wel in ons achterhoofd houden zodat wij er op een later moment verder mee kunnen gaan."

Mevrouw Luyer: "Dank u wel voor deze toelichting. Het gaat er ons om dat we die kinderen kunnen bereiken. Hoe we het organiseren daarover moeten we verder met elkaar in debat. Dat brengt mij nog op de woningmarkt en de motie voor het provinciale startersfonds. Het gedachtegoed hierachter werd in de laatste commissievergadering spontaan ingebracht. Er werd ons een spontane reactie gevraagd. Ik heb toen gezegd dat ik het idee sympathiek vindt maar dat wij wel op basis van het voorstel zelf ons goed moeten bezinnen op de analyse en de mogelijkheden die wij als provincie hebben. Dat brengt het CDA tot het volgende standpunt. Wij zijn toch huiverig om als provincie te interveniëren in de ontwikkelingen op de woningmarkt. Ten eerste is het niet primair een rol voor de provincie. We moeten daar waarschijnlijk verre van blijven. Starters hebben er over het algemeen belang bij dat de prijzen op de woningmarkt omlaag gaan."

Mevrouw Kuijken: "Dank u, voorzitter. Ik had mevrouw Luyer heel even willen laten uitpraten om daar dan op te reageren."

De voorzitter: "Dan moet u daar niet gaan staan. Als u daar gaat staan dan meldt u zich. Dan moet u weer naar achteren gaan en krijgt u straks het woord."

Mevrouw Luyer: "Het is vooral van belang of wij als provincie moeten interveniëren in de woningmarkt. Daar zijn andere partijen voor. De Nationale hypotheekgarantie wordt waarschijnlijk vrijdag verhoogd van € 275.000 naar € 350.000. Laten die partijen vooral hun gang gaan. Woningbouwcorporaties zijn aan zet. Eventueel samen met gemeenten. Zo kun je ook nog verdergaan en je afvragen of je starters op de woningmarkt ook moet verleiden tot het aangaan van hypotheekleningen die zij op eigen kracht niet hadden kunnen opbrengen. Maar goed, dat brengt mij in een meer ideëel debat."

Mevrouw Kuijken: "Dank u, voorzitter. Ik wil hier heel graag op ingaan. Ik had het graag apart vanuit het spreekgestoelte willen doen maar het komt nu naar voren. De starterslening is geen lening voor oneigenlijke verhoging van de kooprijzen. Het is een lening gericht op mensen die net niet voldoende hypotheek kunnen krijgen om een eigen woning te kopen. Die onder NHG garantie een extra lening kunnen afsluiten. Die lening blijft lopen totdat hij afgelost is of, als het niet lukt, tot het moment dat het huis verkocht wordt. Mensen komen niet onverwacht op straat te staan. Je kunt in de voorwaarden die je als provincie opstelt zelf de leeftijdsdoelgroep met een maximum leeftijd definiëren. Zo kun je maximaal waarborgen dat de economische groei van de koper dusdanig zal zijn dat hij het huis uiteindelijk gewoon kan betalen. Het enige wat je met de starterslening doet, is mensen op een iets eerder moment de mogelijkheid geven om een huis te kopen. Daardoor kun je de doorstroming in de koopmarkt en de huurmarkt stimuleren. Je legt de mensen geen zware economische lasten op de schouders."

De voorzitter: "Mag ik u even in de rede vallen. Het is niet de bedoeling dat u een eigen betoog houdt. U houdt een interruptie die leidt tot een vraag aan de spreker. Als u een eigen betoog wilt houden kunt u straks achter de kathedraal het woord voeren. Ook als het over hetzelfde onderwerp gaat. U mag uw verhaal best even inleiden maar daarna moet u zich tot de spreker richten met een vraag."

Mevrouw Kuijken: "Dan kies ik ervoor om straks achter de kathedraal een betoog te houden omdat ik een duidelijke uitleg wil geven van de starterslening en wat ermee samenhangt."

Mevrouw Luyer: "Voorzitter, mag ik een vraag terug stellen?"

De voorzitter: "Nee, ik ga naar de heer Kramer."

De heer Kramer: "Ik wilde eigenlijk het betoog ondersteunen, zei het dat er een aantal aspecten nog niet aan de orde zijn geweest. Het is mij onduidelijk of het een echte lening is of dat er zachte voorwaarden zijn zodat je het bijna een subsidie zou kunnen noemen. Als het een lening is, is het risicoverhogend voor de betreffende persoon. Dan zou je moeten zeggen dat risico moet je nu niet aangaan in een markt waar dalende huizenprijzen zijn. Je gaat ook, dat ben ik met u eens mevrouw Luyer, kunstmatig de huizenprijzen hoog houden. Wat ik eigenlijk mis is dat, als je de voorwaarden zo zacht maakt, het eigenlijk geen lening meer is maar een soort subsidie. Dan is het bijna inkomensbeleid. Dat is echt geen provinciale taak. Ik mis ook nog in de discussie, misschien kunt u daarop ingaan, dat het een revolving fund is. Het gaat hier om leningen met een hele lange tijd. Waar zit dat revolving dan in? Het allerlaatste is: het is erg veel geld."

Mevrouw Luyer: "Ik voel mij niet geroepen om dit voorstel, dat niet ingediend is door het CDA, te gaan verdedigen, laat staan uitleggen."

De heer Kramer: "Dat ben ik met u eens. Het is nu een beetje een merkwaardige discussie. We behandelen nu in feite een voorstel van mevrouw Kuijken, in een betoog van het CDA."

De voorzitter: "Dat hoort dus eigenlijk niet. U reageert op de spreker. Mevrouw Kuijken heeft aangekondigd dat u haar straks de maat mag nemen op haar voorstel."

De heer Kramer: "Dat zullen wij dan straks doen."

De heer Siepel: "Om te voorkomen dat in de discussie over deze motie vragen aan de verkeerde persoon gesteld worden, zou ik aan mevrouw Luyer willen vragen of zij het van harte met me eens is dat als de PvdA deze motie indient, zijzelf achter het gestoelte moet gaan staan. Dan kunnen we er dan verder over spreken."

De voorzitter: "Daar zijn wij het over eens."

Mevrouw Luyer: "Dat heb ik ook al gezegd."

De voorzitter: "Heeft u uw betoog inmiddels ook afgerond? Prima. Dan dank ik u."

De heer Siepel: "Dan zou ik nog graag willen interrumperen."

De voorzitter: "Dan krijgt de heer Siepel alsnog een interruptie."

De heer Siepel: "Ik had namelijk gehoopt, voorzitter, dat mevrouw Luyer nog wat verder in zijn gaan op de eerste alinea van haar bijdrage in de eerste termijn. Ik werd voornamelijk getriggerd door de opmerking, die in de eerste termijn is uitgesproken, dat er in de resterende periode van dit college een tandje bijgezet zou moeten worden op het voorzieningenniveau. U hebt een aantal concrete punten genoemd. Ik wil een relatie leggen met een citaat uit de Tussenbalans waar het college namelijk meldt dat zij het ambitieniveau lastig te halen vindt en een koppeling wil leggen als het gaat om het wegwerken van achterstanden met de schaa sprong van Almere. Ik kan me niet voorstellen, mevrouw Luyer, dat het CDA er genoeg mee neemt dat uw eigen college concessies doet aan het wegwerken van achterstanden in de voorzieningen. Ik wil u oproepen om met mij en de hele Staten te blijven werken aan het versneld wegwerken van die achterstanden en het niet laten afhangen van de schaa sprong van Almere. Dat we er met onverminderd elan mee doorgaan."

Mevrouw Luyer: "Ja, ik denk dat deze vraag vooral gericht is aan het college. Wij kunnen vaststellen dat wij het met elkaar erover eens zijn dat het voorzieningenniveau niet naar beneden mag gaan. Dat is ook ingebracht in de commissie. Daarin zijn wij het met elkaar eens. Ik begrijp niet helemaal goed wat uw intentie nu is."

De heer Siepel: "Ik wil graag vaststellen dat wij met u en misschien ook wel met anderen in de Staten het college kunnen aansporen om het ambitieniveau niet los te laten. Ik weet dat het college het in de commissie heeft weerlegd maar ik wil toch vandaag nog een keer benoemen dat het college op de volledige steun van de Staten kan rekenen. Ik wil het college aansporen. Ik wil de indruk voorkomen dat door het straks kennismaken van de Tussenbalans, het CDA er misschien anders over zal denken. Ik ben blij dat u dat gecorrigeerd heeft."

Mevrouw Luyer: "Daar kan ik van harte mee instemmen."

De voorzitter: "Dan is hiermee uw betoog afgerond. Ik heb de indruk dat mevrouw Kuijken staat te popelen om haar betoog te houden. Ga uw gang."

Mevrouw Kuijken: "Dank u voorzitter. Zoals inmiddels bekend, heeft de PvdA een motie ingediend voor startersleningen voor woningen. Deze motie hebben wij ingediend niet omdat wij vinden dat wonen een taak van de provincie is maar omdat wij vinden dat in deze tijd van crisis de woningmarkt en vooral de huizenbouw dusdanig hard wordt getroffen waardoor wij denken dat daar wel ondersteuning geboden kan worden. De uitleg die ik al gegeven heb over de starterslening had duidelijk betrekking op wat het voor de provincie betekent om de starterslening uit te voeren. De starterslening betekent voor de koper dat hij een normale hypotheek afsluit onder NHG garantie, die past bij zijn inkomen. Zoals ieder ander die een huis koopt dat doet. Daarnaast kan hij via de gemeenten een starterslening krijgen."

De heer Appelman: "Voorzitter, bij interruptie."

De voorzitter: "Ik geef u liever het woord als ik het echt gegeven heb. U neemt het woord. Dat is niet de bedoeling. Ik geef u nu wel het woord maar u moet niet zomaar zelf interrumpen. Even naar de anderen toe; want ik merk dat er misverstanden ontstaan. Ik wil even de orde duidelijk maken. Als mensen daar achter gaan staan dan interpreteer ik dat nog niet als dat u wilt interrumpen. Als iemand daadwerkelijk achter de microfoon staat interpreteer ik dat, dat iemand zich meldt om te interrumpen. Dan kies ik het goede moment om iemand het woord te geven. Laten wij dat als orde afspreken zodat ik mijn verkeersregelaarsrol kan vervullen. De heer Appelman heeft nu het woord."

De heer Appelman: "Dank u wel, voorzitter. Voordat mevrouw Kuijken een analyse van de woningmarkt en haar oplossingsrichtingen gaat geven, zou ik toch iets willen vragen. Omdat zij die analyse zo uitdrukkelijk koppelt aan de economische situatie; de recessie. De vraag komt bij mij op: is het logisch om met publiek geld de koopkracht van starters op de woningmarkt te vergroten, zodanig dat aan de aanbodzijde van die markt in feite de aanbieders, of dat nu ontwikkelaars, bouwers, gemeenten of corporaties zijn, eigenlijk geen enkele prikkel krijgen om meer vraaggericht en meer kwalitatief en kwantitatief gericht op die vraag te bouwen. Daar zal toch voor het grootste gedeelte de oplossing van de startersproblematiek vandaan moeten komen. Ik denk dat ik daarmee ook aanhaak bij de twijfel die minister Bos in de Kamer heeft tentoongespreid ten aanzien van het voorstel tot het verhogen van de hypotheekgarantie. Hij pleit uitdrukkelijk voor nader onderzoek naar de effectiviteit van die maatregel. Dezelfde twijfel over de effectiviteit van deze maatregel voor starters, kun je ook bij dit voorstel aan de orde stellen."

Mevrouw Kuijken: "Voorzitter, verhoging van de NHG garantie hoeft totaal geen effect te hebben op de hoogte van de starterslening. De hoogte van de starterslening wordt bepaald door de provincie of de gemeente die de starterslening uitschrijft. Al gaat de NHG tot € 500.000 die je mag hypotheek onder haar garantie, dan kan het nog zo zijn dat de starterslening niet hoger gaat dan een woning van € 172.000 koop/aanneemsom. Want dat bepaalt u helemaal zelf."

De heer Appelman: "Voorzitter, de vraag blijft toch of dit een goede beleidsinterventie is op de woningmarkt. Ga je aan de aanbodzijde wat doen of ga je aan de vraagzijde wat doen? Wij denken dat de gemeenten in samenspraak met de corporaties, ontwikkelaars, bouwers, kwalitatief en kwantitatief op de vraag moeten gaan aansluiten. Er zal meer gebouwd moeten worden in het goedkopere segment. U voegt aan het hele bouwwerk van de woningmarkt een steentje toe dat de prijswerking en de marktwerking op dat punt tegenhoudt."

Mevrouw Kuijken: "Ik denk dat we nu in een situatie zitten waarin - als je leest dat in het najaar 50.000 mensen die in de bouw werkzaam zijn werkloos worden, als je leest dat nu al op verschillende plaatsen bouwprojecten stilgelegd worden die gaande zijn omdat men geen garantie meer heeft - dat het op dit moment heel belangrijk is om de koop/verkoop en in het bijzonder de doorstroming te stimuleren. Als je praat met de diverse gemeenten in Flevoland dan hebben zij het er allemaal over dat het doorstroming in de woningen stilligt. Wij kunnen die doorstroming niet stimuleren. Op geen enkele manier. Het enige wat wij kunnen doen is aan de onderkant via een revolving fund, waarin niemand tot over zijn oren in de financiële verplichtingen komt zitten, een klein stukje stimulans geven. Dat betekent ook dat doorstroming vanuit huurwoning gegarandeerd blijft zodat ook op dat vlak de boel gewoon door kan gaan en mensen niet vast komen te zitten."

De heer Appelman: "U koppelt het inderdaad en ook terecht aan de recessie en de economische omstandigheden waardoor consumenten terughoudend zijn bij het aankopen van hun eerste woning. Uw zeer bescheiden bijdrage in de koopkracht van die mensen, veelal kwetsbare kopers, die u inderdaad verleid tot het aangaan van langdurige en hoge verplichtingen, zal er niet toe leiden dat die mensen voldoende vertrouwen in de markt krijgen om die stap wel te zetten. Daarvoor is economisch herstel nodig, daarvoor is vertrouwensherstel nodig en dat hangt van hele andere zaken af dan deze bescheiden bijdrage die ook, zoals de heer Kramer al in zijn betoog verwoordde, het kunstmatig hoge prijsniveau aan de aanbodzijde in stand houdt. Dat is het punt mevrouw Kuijken."

Mevrouw Kuijken: "Voorzitter, ik ben het niet eens met de heer Appelman dat starters per definitie mensen zijn die aan de kwetsbare kant zitten. Starters zijn mensen die hun eerste woning kopen. Dat kunnen mensen zijn die inderdaad in een kwetsbare groep zitten maar over het algemeen zijn het mensen die gewoon hun eerste woning kopen en die via de starterslening misschien net iets eerder die stap kunnen maken waar ze anders wat langer op hadden moeten wachten."

De heer Appelman: "Heel fijn, mevrouw Kuijken, als het dan geen kwetsbare inkomensgroepen zijn is er helemaal geen behoefte om met publiek geld die markt zo te gaan bewerken."

Mevrouw Kuijken: "Wat je doet met dit publieke geld is zorgen dat in een tijd van crisis mensen die anders langer zouden moeten wachten toch die woning kunnen aanschaffen waardoor de doorstroming op gang blijft. De doorstroming uit huurwoningen maar ook de doorstroming naar de duurdere koopwoningen."

De heer Kramer: "Voorzitter, ik wil het hebben over het risico bij de lener. Wat hier in feite voorgesteld wordt, is een extra lening bovenop datgene wat iemand in financiële zin aan kan. Dat lijkt erg prettig. Iets eerder kunnen kopen dan je eigenlijk kan. Er zitten denk ik risico's aan. Ik wil mevrouw Kuijken vragen dat risico even met mij te doorlopen. Ik kan me voorstellen dat als je een huis koopt van € 200.000, je denkt dat het over een paar jaar wel € 250.000 waard zal zijn. Het kan ook andersom. Je koopt het en het wordt minder waard. Dan zit je in de positie dat je die lening van u daar extra bovenop hebt. Eigenlijk kun je die niet aan en je hebt toch na een paar jaar een hele grote schuld. Dan zit je dubbel in de schuld want je hebt veel duurder gekocht en je hebt een groot financieel gat. Dan ben je niet geholpen maar dan ga je onderuit, volgens mij."

Mevrouw Kuijken: "Voorzitter, dit moet ik ontcrachten. De starterslening werkt zo: er zijn over 15 jaar verdeeld een aantal toetsingsmomenten m.b.t. het inkomen. De lening wordt terugbetaald maar als blijkt dat de koper, dat op dat moment niet kan, wordt de lening terugbetaald op het moment dat het huis uiteindelijk wordt verkocht. Het valt onder NHG garantie. Dat betekent dat als het huis in waarde gedaald is bij de verkoop, de restantschuld door de NHG alsnog betaald wordt. De toetsingsnormen die gehanteerd worden zijn de normen die bij de NHG garantie horen. NHG garantie is een instrument dat al jaren gehanteerd wordt maar nog bijna nooit tot uitkering heeft hoeven komen. Het heeft dus zeer solide regels voor het gebruik."

De heer Kramer: "Wat u dan doet als u die restschuld weghaalt, is in feite, het op langere termijn subsidiëren van het inkomen van een heel beperkte groep. Dat is, denk ik, echt geen taak van de provincie."

Mevrouw Kuijken: "Nee, dat is niet waar. Je subsidieert niet het inkomen. Je geeft geen inkomenstoeslag of iets dergelijks."

De heer Kramer: "U haalt het risico van een lening weg. In feite is het daarmee geen lening."

Mevrouw Kuijken: "Je haalt het risico van een lening niet weg. Je zegt dat die mensen te allen tijde die lening moeten terugbetalen. Alleen als blijkt dat de waarde van het huis gedaald is, springt de NHG bij. Dat gebeurt ook met woningen die niet met een starterslening gekocht worden. Daar springt in zo'n geval ook de NHG bij. Wanneer je een normale hypotheek afsluit en je moet je huis verkopen en de waarde is gedaald, dan staat de NHG garant voor de restschuld. Bij deze starterslening is het zo dat als de woning alsnog verkocht moet worden en de waarde is gedaald, dan staat de NHG garant voor de restschuld. Is de waarde niet gedaald en de woning wordt verkocht en de lening is nog niet afgelost dan zal de bewoner in eerste instantie de lening af moeten betalen. Dus het is geen inkomenstoeslag. Het zou een inkomenstoeslag zijn als de bewoner niets terug hoefde te betalen."

De heer Kramer: "Voorzitter, de laatste vraag. Het revolving fund. Kunt u uitleggen wat in dat fund, revolving is?"

Mevrouw Kuijken: "Revolving fund wil zeggen dat de starterslening die gegeven wordt volledig terugbetaald wordt, weer in dat fonds komt en dus weer ingezet kan worden of voor andere doeleinden gebruikt kan worden."

De heer Kramer: "Maar, dat is over een periode van tientallen jaren."

Mevrouw Kuijken: "Almere heeft tot 2005, een gemeente startersfonds gehad. Dat was in no time leeg. Dat is nu weer zover gevuld dat er weer een aantal leningen uit verstrekt kunnen gaan worden. Dus het valt mee hoelang dat duurt."

De voorzitter: "Ik stel voor dat we deze discussie afsluiten na de interruptie van de heer Sipel."

De heer Sipel: "Dank u wel, voorzitter. We hebben het over de wat en de hoe vraag gehad maar ik wil toch even terug naar de waarom vraag. Mevrouw Kuijken heeft in haar beantwoording blijk gegeven goed over het voorstel te hebben nagedacht. Ik wil het graag op zijn merites kunnen beoordelen. Ik kan de context echter nog niet helemaal overzien. Het voorstel van de PvdA legt een nadrukkelijke relatie met de economische situatie. Laat voorop staan dat ook voor mijn fractie elk initiatief dat de provincie zou kunnen nemen ter bestrijding van de gevolgen van de economische recessie, welkom is. Misschien kunt u in Jip en Janneke taal aan mij uitleggen welke alternatieven u overwogen heeft. Dat hoeft niet tot het domein van Samenleving beperkt te blijven. Gewoon in zijn algemeenheid. Waarom ziet u dit initiatief als het meest kansrijke. Je kunt ook € 1.000.000 aan andere initiatieven uitgeven. We kunnen het ook via de ontwikkelingsmaatschappij of op hele andere terreinen, wegzetten. Graag in Jip en Janneke taal: welke initiatieven heeft u overwogen en waarom heeft u uitgerekend voor dit initiatief gekozen? Als u dan iets zegt over het domein wonen. Het ging net al even over de vraag of de vraagkant of de aanbodkant gestimuleerd zou moeten worden. Legt u mij dan in Jip en Janneke taal uit waarom nou uitgerekend gekozen is voor deze maatregel. Namelijk de vraagstimulering en niet de aanbodstimulering."

Mevrouw Kuijken: "Dank u, voorzitter. Via het revolving fund van de starterslening in combinatie met de VROM lening, inwerkend op de gemeentelening, kunnen voor relatief weinig geld veel mensen geholpen worden. Het geld komt weer terug naar de provincie. We zijn het geld dus niet kwijt. Daarnaast hoor ik van alle kanten van gemeenten, maar je kunt het ook terugvinden in de media, dat de doorstroming binnen de huizenmarkt heel slecht loopt omdat de verkoop slecht loopt. De verkoop loopt slecht door de crisis. Doordat mensen hun huis niet kwijt kunnen krijgen ze dubbele lasten."

Dat zijn items waarin wij niet kunnen interveniëren. Daar kunnen wij niets aan doen. Dat zijn Rijksactiviteiten. Dat moet het Rijk oppakken. Op het gebied van een revolving fund kunnen wij wel iets inzetten. Omdat het terugkomt en omdat het de doorstroming stimuleert en omdat het ook de huurkant uit de wind houdt."

De heer Siepel: "Voorzitter, met alle respect voor de hoeveelheid woorden die mevrouw Kuijken gebruikt maar zij heeft mijn vragen niet beantwoordt. Misschien krijgt zij van u de gelegenheid om in te gaan op de vragen die ik heb gesteld."

Mevrouw Kuijken: "Omdat de huizenmarkt in Flevoland op het moment gigantisch inzakkt heb ik gekeken wat wij kunnen doen om aan die kant iets los te maken. De crisis is zeer breed. Wij hebben het hier al gehad over allerlei activiteiten die we kunnen nemen op het gebied van werk. Ik heb mij specifiek gericht op het gebied van wonen. Wat wij op dat gebied kunnen doen om op die manier ook iets los te kunnen trekken."

De heer Siepel: "Moet ik daaruit concluderen dat uw fractie geen andere alternatieven overwogen heeft als het gaat om het bestrijden van de gevolgen van de economische toestand waarin wij nu verkeren?"

Mevrouw Kuijken: "Mijn collega, de heer Taskin, heeft zich al lange tijd sterk gemaakt voor werkgelegenheid. Er is een Statenbrede motie ingediend waar ook de PvdA steun aan heeft gegeven, die specifiek gericht is op werkgelegenheid. Wij doen dus wel meer dan alleen maar wonen."

De voorzitter: "Ik stel voor dat we dit debat als afgerond beschouwen. Ik stel voor dat we een korte schorsing houden. Dan kunnen de mensen van de techniek even naar de microfoons kijken voordat we verder gaan. Het is af en toe te slecht te horen. Ik stel voor dat we proberen om 15.10 uur weer verder te gaan. Ik schors de vergadering."

Schorsing.

De voorzitter: "Ik heropen de vergadering. Voor de schorsing was de heer Appelman net van plan om mevrouw Kuijken aan te spreken en ik vraag u om de vergadering op dat punt te hervatten."

De heer Appelman: "Ik ben het volstrekt eens met de PvdA dat we wat moeten doen aan de doorstroming op de woningmarkt. Ook in deze tijd. Ik wil u wel een handreiking doen. In die zin dat wij wel bereid zijn met u een gesprek aan te gaan in de commissie over de wijze waarop wij een provinciale rol kunnen spelen aan de aanbodzijde van de markt. Dat betekent dat we moeten nadenken over de mogelijkheden bij het zo aantrekkelijk mogelijk maken van de markt voor starters waar gemeenten, corporaties, ontwikkelaars de eerste viool spelen."

Mevrouw Kuijken: "Voorzitter, ik ben heel blij dat het CDA zegt dat het belangrijk is om op de woningmarkt, in de huidige tijd van crisis, over oplossingen na te denken. Ik vind het sowieso een goed idee om met elkaar te praten over wat wij met een brede groep van geëngageerden daarin zouden kunnen ondernemen. Het idee om er in de commissie verder over te spreken, wil ik dus graag omarmen. Daarnaast wil ik mijn motie laten staan omdat het een motie is die niet meteen op dit moment beslist dat we het gaan invoeren maar het een motie is die gericht is op onderzoek en terugkoppeling naar de Staten van wat er eventueel mogelijk zou zijn. Dus, voorzitter ik vind beiden zeer goed."

De heer Bosma: "Dank u wel, voorzitter. Twee vragen aan de PvdA. De eerste vraag is waarop u baseert dat een revolving fund onder NHG garantie is. Wij hebben twee makelaars in de fractie. Zij hebben het even nagezocht en het schijnt niet zo te kunnen. Misschien moet u dat toch nog een keer nazoeken. De doorstroming in de woningmarkt wordt steeds gekoppeld aan de crisis. Het zou een oplossing moeten zijn voor de crisis. Volgens mij is het ook een aanleiding geweest tot de crisis. De kredietcrisis is ontstaan door slechte hypotheek. Hypotheken die werden verleend op de wens van president Bush om iedere Amerikaan een huis te geven. Wat mij nu eigenlijk verbaast is dat we de reden van de crisis hier gaan introduceren. Dat vind ik eigenlijk een beetje raar. Ik ben benieuwd naar uw zienswijze daarover."

Mevrouw Kuijken: "Ik denk dat ik de opdracht tot onderzoek even aan u teruggeef. U kunt het dan doorgeven aan de mensen die u die informatie gegeven hebben. Als u de informatie nazoekt op de site van de SVN Stichting- volkshuisvesting Nederlandse gemeenten - dan staat daar heel duidelijk in dat het revolving fund valt onder NHG garantie. Die regeling wordt al sinds 2001 voor de gemeenten uitgevoerd. Die wordt door verschillende gemeenten al voor de derde keer ingezet. Ruim 50 procent van alle Nederlandse gemeenten maken gebruik van deze regeling. Er zijn inmiddels vier provincies die er gebruik van maken. Eén provincie is bezig dit al voor de tweede keer in te zetten. Het wordt dus veel gebruikt. Op de SVN site kunt u terugvinden dat het onder NHG garantie valt. Wat uw andere vraag betreft moet ik u vragen die even te herhalen want die ben ik even kwijt."

De heer Bosma: "De wens om doorstroming op de woningmarkt te stimuleren bestaat omdat er een crisis is. Ik haal even de oorzaken van de crisis die momenteel speelt, terug in herinnering. Het zijn slechte hypotheekleningen die gegevens zijn aan Amerikanen om toch een huis te kunnen kopen. Het was 10 jaar geleden de wens van president Bush om iedere Amerikaan een huis te geven. Amerikanen moesten tegen elke prijs een hypotheek krijgen. Het heeft uiteindelijk tot gevolg gehad dat het bruto nationaal product drieënhalve keer overschreden is door schuldenlast bij burgers. Mijn vraag aan u is: wat beoogt u nu feitelijk met wat u voor starters doet, omdat u daar eigenlijk de schuldenlast mee verhoogt, wat de oorzaak is geweest van een van de crisissen. De boodschap is ook dat we terug moeten naar meer sparen en minder lenen."

Mevrouw Kuijken: "Voorzitter, als eerste wil ik ontcrachten dat, wat president Bush gedaan heeft en de manier waarop hij de hypotheekleningen heeft vormgegeven, overeenkomt met de starterslening. Dat is op geen enkele manier het geval. De koper van een woning zal op geen enkele manier hoger in de schuld komen dan iedere andere koper van een woning, omdat hij zijn eigen eerste hypotheek niet hoger kan afsluiten als iemand die een normale hypotheek genomen onder NHG garantie, kan. De lening, wat ik al eerder heb aangegeven, is een lening die altijd terugbetaald moet worden maar als dat na een aantal jaren hertoetsing niet gewoon mogelijk blijkt dan wordt het gedaan bij de verkoop van het huis. Wanneer het moment van verkoop daar is. Dus geen Amerikaanse situaties."

De heer Bogerd: "Nou, een ongeluk zit in een klein hoekje. Het geluk zit in de rest."

De heer Bosma: "Nog een laatste vraag aan mevrouw Kuijken. Neemt de schuldenlast op die persoon toe ja of nee?"

Mevrouw Kuijken: "Ik sta niet in de rechtszaal dus ik ga verder in mijn antwoord dan een simpel ja of nee. De persoon heeft een extra schuld. Die schuld wordt terugbetaald. Het is niet zo dat die persoon, zoals bij een normale schuld gebeurt, het vel over de neus wordt gehaald om toch maar terug te kunnen betalen. Als het niet kan dan volgt de aflossing na verkoop. Dat kan ook na 20 of 30 jaar zijn. Behalve dat kunt u in de voorwaarden van een starterslening heel duidelijk opnemen wat de maximum leeftijd is, zodat u de mogelijkheden zo optimaal mogelijk kunt inzetten zodat de economische persoonlijke positie van de koper verbeterd. Dat is iets anders dan wat president Bush gedaan heeft. Dank u."

De heer Bogerd: "Voorzitter, wij hebben te maken met een financieel economische crisis en wat dat betreft waardeer ik ook het initiatief van de PvdA. Om te kijken wat wij als provinciale overheid zouden kunnen doen op het punt van de bouwnijverheid. In dit geval is gekozen voor woningen. De doorstroming van woningen. Er wordt aandacht gevraagd voor de werkgelegenheid in de bouwnijverheid. Ik denk dat het een heel goed initiatief is. Ik begrijp niet goed dat degenen die hier moeilijk over doen, zoals de heer Appelman en de heer Kramer, niet met alternatieven komen. Dat ze zeggen: wij hebben een veel betere oplossing. Ik heb nu de indruk: er is één schaap over de dam en het hek is los. Er wordt geschoten op een voorstel. Mevrouw Kuijken, ik heb de motie zo gelezen: college ga met de motie aan de slag en kijk eens wat de mogelijkheden zijn. Met zijn allen weten wij natuurlijk dat er diverse overheden zijn die zich bezighouden met de woningbouw en de bouwnijverheid. Kijk nou eens wat de mogelijkheden zijn om daar wat aan te doen. Ik spreek uit ervaring. Als vader van starters. Twee studenten die een woning moesten kopen. Banken lenen absoluut niet zo makkelijk meer als voorheen. Het is niet het punt dat ze niet kunnen betalen."

Hier gaat het erom hoe kunnen we het laatste zetje meegeven zodat, en de mensen die een woning zoeken, en de bouwnijverheid, een stimulans krijgen. Ga daar nou eens mee aan de slag en zoek dat nou eens uit! Ik weet niet wat de bedoeling van uw motie was maar zo heb ik hem gelezen."

Mevrouw Kuijken: "U hebt hem gelezen zoals wij hem ook bedoeld hebben. Het is een hele mooie mogelijkheid om doorstroming en stagnatie in de woningbouw aan de onderkant, los te trekken. Ons voorstel is inderdaad: college ga uitzoeken in samenwerking met de SVN om te kijken wat mogelijk is op een zo efficiënt mogelijke manier. Kom met een voorstel naar de Staten. Dan kunnen wij altijd nog met elkaar besluiten of wij dat inderdaad willen gaan uitvoeren of niet. Dat is het voorstel van de motie. Daarnaast willen wij een bedrag reserveren. Mochten de Staten besluiten om door te gaan dan moeten wij er ook de financiën voor hebben. Dat is de motie"

De voorzitter: "Dank u wel. Ik heb de indruk dat u het met elkaar eens bent. Dan ga ik naar de interruptie van de heer Siepel."

De heer Siepel: "In het verlengde van de vragen die de heer Bogerd gesteld heeft wil ik vragen of het bedrag op dit moment voor u een heilig bedrag is of dat u ook kunt leven met de eerste twee punten van uw dictum en kunt zeggen: over het derde punt spreken wij later."

Mevrouw Kuijken: "Als je hier een onderzoek naar wilt doen, denk ik dat het ook belangrijk is om daarvoor een bedrag gereserveerd te hebben. Als je naderhand besluit om er meer in te stoppen is dat natuurlijk totaal geen probleem."

De heer Siepel: "Nu word ik een beetje technisch. We houden hier Algemene Beschouwingen ter voorbereiding van de begroting 2010. De Staten kunnen aan het college vragen om met een plan te komen en een voorstel te maken. Als er uit het debat blijkt dat er een bepaalde omvang voorzien is, kan het college dat in haar overwegingen meenemen en het voorstel bij de begroting 2010 aan ons voorleggen. Dat zie ik toch goed?"

Mevrouw Kuijken: "Ja, dat zou kunnen. Dan nog willen wij graag bij voorbaat een bedrag reserveren. Dat bedrag kan natuurlijk altijd naar boven bijgesteld worden als dat nodig blijkt te zijn. Als blijkt dat de Staten uiteindelijk zeggen: wij vinden het toch niets, dan is het bedrag gereserveerd maar dan komt het ook weer terug."

De heer Siepel: "Dan wil ik in ieder geval alvast inhoudelijk reageren op de tekst van de motie. Ik ben blij dat de heer Bogerd ons niet bij de criticasters uit het vorige deel van het debat geschaard heeft. Een voorstel van GS zou ook mijn fractie van harte ondersteunen. Daarover zouden wij in het najaar, al dan niet gekoppeld aan de begroting, met elkaar in debat kunnen gaan. Volgens mij is het technisch niet mogelijk om nu alvast een bedrag te reserveren. Dat zal bij de begroting moeten gebeuren. Op dat moment kunnen wij ook een afweging maken of het ons geld waard is en waar we het geld vandaan moeten halen. De afweging is, wat mijn fractie betreft, een afweging die wij dan moeten maken. Als uw verzoek zich beperkt tot: kom met een voorstel, dan zal mijn fractie dat willen ondersteunen."

Mevrouw Kuijken: "Daar willen wij zeker over nadenken."

De voorzitter: "Dank u wel. Daarmee is dit blokje denk ik afgehandeld. Wilde u nog een ander onderwerp aan de orde stellen?"

Mevrouw Kuijken: "Ja voorzitter, ik wil heel even terugkomen op Leef met Stijl. Wij vinden dat Leef met Stijl absoluut niet gekoppeld moet worden aan een motie over invoering van marktwerking. Daarom hebben wij onze motie aangepast. Kort gezegd van de vierde bullit onder overwegende dat hebben wij gemaakt: dat het gewenst is dat hier alleen in 2010 nog een laatste gerichte impuls aan wordt gegeven. Bij wij dragen het college op hebben wij toegevoegd: en de uitvoerende instellingen te ondersteunen in het borgingsproces in hun eigen organisatie."

De voorzitter: "U trekt eigenlijk de oude motie in en dient daarvoor deze in de plaats in. Prima. Dank u wel. Dan kunnen we die op de lijst opvoeren en vermenigvuldigen. Wie van de fracties wenst bij in dit blokje nog het woord te voeren? Mevrouw Van Stenus."

Mevrouw Van Stenus: "Tijdens het betoog van mevrouw Luyer heb ik al aangekondigd dat ik een motie zou indienen. Deze motie gaat er niet over om de bijdrage van €1.000.000 voor residentiële zorg, af te schieten. Daar gaat het niet om. Ook de VVD is van mening dat het een heel belangrijk deel is van de jeugdzorg. Het gaat er wel om dat we willen dat er efficiënt gewerkt wordt in de jeugdzorg. Dat willen wij nog eens onderstrepen. Het CDA gaf dat al aan en ik denk ook dat anderen niet kunnen ontkennen dat er efficiënt gewerkt moet worden. Effectieve prestatieafspraken om tot goede jeugdzorg te komen. Daarom staat er in deze motie dat we in 2010 de bijdrage van €1.000.000 zullen goedkeuren. Maar ondertussen is de Rekenkamer bezig met een onderzoek naar de wachtlijsten. Daarin worden vele processen meegenomen. Analyses, personeelsverloop, financiële middelen, case management. Het kan zomaar zijn dat hieruit wordt geconcludeerd dat het veel efficiënter kan. Op 26 mei jongstleden hebben wij hierover een rapport ontvangen."

Mevrouw Kuijken: "Wat ik mij afvraag, mevrouw Van Stenus, is of de €1.000.000 waar u het nu over heeft de €1.000.000 is die genoemd staat voor de residentiële instelling?"

Mevrouw Van Stenus: "Ja. Er wordt €1.000.000 gevraagd voor 2010 en €1.000.000 voor 2011."

Mevrouw Kuijken: "Als wij nu een residentiële instelling opzetten in Almere en er is €1.000.000 mee gemoeid. Die €1.000.000 staat ook genoemd in combinatie met voeding vanuit het Rijk. Op dit moment zijn er allerlei zaken gaande die nog niet helemaal duidelijk zijn. Betekent dat, dat u het ermee eens bent dat als het Rijk nog wat meer tijd nodig heeft dan ze gezegd heeft, dat dan per 2011 de residentiële instelling dan weer opgeheven moet worden omdat we niet nog een jaar €1.000.000 willen geven?"

Mevrouw Van Stenus: "Het gaat niet om €1.000.000 voor een nieuw op te richten instelling. Het gaat om de huidige bezetting van ongeveer 33 leerlingen die in de residentiële hulp zitten. Dat is gebaseerd op wat er in 2008 en 2009 bij Nieuw Veldzicht en de Stichting Jeugdhulpverlening Flevoland bekend is gemaakt. We hebben het niet over een nieuwe inrichting. Het gaat om €1.000.000 die nu gevraagd is voor residentiële jeugdzorg."

Mevrouw Kuijken: "Ja, maar dan nog blijft mijn vraag staan. Of het nu om nieuw gaat of bestaand. Vindt u dat het na 2010 gewoon opgeheven moet worden?"

Mevrouw Van Stenus: "Ik kan beter eerst even doorgaan waar ik mee bezig was dan kunt u meteen horen hoe ik eindig. Dat is misschien handiger. Het gaat er namelijk om dat als de Rekenkamer aangeeft dat er veel effectiever gewerkt kan worden, er misschien budget vrijkomt. Waardoor die €1.000.000 misschien niet helemaal, of helemaal niet, ingezet hoeft te worden. Dan is het net zoals de heer Siepel net zijn, dan kun je die €1.000.000 ergens anders voor inzetten. Mocht echter blijken dat er wel efficiënt gewerkt wordt en het geld nu echt nodig is, dan zijn wij, van de VVD, er ook niet op tegen om €1.000.000 in 2011 bij te dragen. Het gaat ons erom dat we eerst de evaluatie van de Rekenkamer afwachten, voor we instemmen met €1.000.000 voor 2011."

Mevrouw Kuijken: "Ik denk dat het een kwestie is van uitgangspunten. Ga je ervan uit dat we efficiënter gaan werken en daarmee besparen we en dus geven we het maar kort en dan zien we naderhand wel of zeg je: wij vinden residentiële opvang dusdanig belangrijk dat we die ook willen waarborgen en borgen. Als blijkt dat we met efficiënter werken met minder uitkomen, dan houden we over en kunnen we het ergens anders insteken. Dat is een ander uitgangspunt."

Mevrouw Van Stenus: "Precies. Dat is een andere insteek en wij gaan ervan uit dat we nu één keer geld geven. Dat geld is nodig want ze hebben die efficiëncyslag nog niet gemaakt. Dan wordt er gekeken en mocht er dan minder nodig zijn dan hoeven wij niet zoveel uit te geven in 2011. Is het wel nodig dan wordt het wel gegeven."

Mevrouw Kuijken: "Ik vind het een risicovol uitgangspunt."

De heer Van Ravenzwaaij: "Het gaat om 30 tot 40 plaatsen. Daar zijn wij het over eens. €1.000.000 in 2010 en €1.000.000 in 2011. Wat is uw uitgangspunt? Ons uitgangspunt is dat het gaat om die 30 tot 40 plaatsen die wij moeten garanderen. Als achteraf blijkt dat bij efficiënter werken geld overblijft, kunnen we dat toevoegen aan de reserves. Ik vind dat u een gevaarlijke insteek kiest. U gaat ervan uit: er wordt efficiënter gewerkt, dus we houden geld over. Dat doet u over de ruggen van kinderen die hulp nodig hebben. Waar baseert u op dat er efficiënter gewerkt gaat worden?"

Mevrouw Van Stenus: "Nee, wij hebben gezegd dat deze motie er niet is om de bijdrage sowieso af te schieten. Het gaat er om: kijk eerst of er efficiënter gewerkt kan worden. Kan dat niet, dan komt het geld er wel. Er wordt nu nog niet efficiënt gewerkt in de jeugdzorg."

De heer Van Ravenzwaaij: "Waar baseert u dat op?"

Mevrouw Van Stenus: "Dat staat in alle rapporten die we ondertussen hebben ontvangen. De diverse fracties hebben in verschillende commissievergaderingen en tijdens de Statenvergadering ook al aangegeven dat er efficiënter gewerkt kan worden in de jeugdzorg. De Rekenkamer doet niet voor niets onderzoek."

De heer Van Ravenzwaaij: "Dat rapport kennen we nu nog niet. Ik denk dat wij wezenlijk van mening verschillen. Ik vind uw uitgangspunt, persoonlijk, erg gevaarlijk. Om op voorhand aan te nemen: we gaan efficiënter werken, dus we hebben in 2011 minder nodig. U gaat er bijna vanuit dat er in 2011 minder nodig is. Ik vind dat een hele gevaarlijke opstelling."

De voorzitter: "Het is duidelijk dat u van mening verschilt."

Mevrouw Luyer: "U legt dus een koppeling tussen de €1.000.000 voor de residentiële opvang en de uitkomst van het rapport van de Rekenkamer?"

Mevrouw Van Stenus: "Precies."

Mevrouw Luyer: "Daar kan het CDA niet in meegaan."

Mevrouw Van Stenus: "Oké."

De voorzitter: "Wilt u, uw betoog voortzetten of was het klaar? Prima. Zijn er nog niet ingediende moties? Dit om een overzicht te krijgen. Alle moties die men wilde indienen zijn ingediend?"

De heer Bogerd: "Ik wil er één intrekken, voorzitter. Mag dat ook? De eerste motie - de motie van de SGP over zonne-energie - wordt ingetrokken."

De voorzitter: "Zijn we dan aan het einde van deze debatten gekomen? Klopt dat? Zijn er nog fracties of Statenleden die achter de kathedraal plaats wensen te nemen?"

De heer Noordegraaf: "Voorzitter, ik heb een vraag over de orde. Als nu na de schorsing en overleg tussen de partijen, blijkt dat moties enigszins wijzigen, is het dan de bedoeling dat wij opnieuw spreektijd vragen achter de kathedraal, of is dat op een later tijdstip in de vergadering voorzien?"

De voorzitter: "Ik zal u voorleggen hoe ik de orde in mijn hoofd heb. Dan kunnen we kijken of alles een goede plek gekregen heeft. Het is uiteraard voor discussie vatbaar want deze vergadering gaat uiteindelijk over de orde. Zoals ik het mij nu voorstel, gaan we straks een schorsing in zodat iedere fractie tijd heeft om alle moties goed met elkaar door te preken. GS zullen dat ook doen. Dat betekent dat als de schorsing afgelopen is, u daarna de mening van GS krijgt over alle moties."

Die worden door de afzonderlijke GS leden vanuit hun portefeuille beantwoord, zodat u dat mee kunt nemen in uw beraadslaging. Vervolgens lijkt het mij inderdaad zinvol om ook van de fracties te horen of moties zoals ze besproken zijn of eventueel in onderling overleg besproken zijn, gehandhaafd worden en of er nog moties zijn die gewijzigd worden. Ik stel voor dat we afspreken dat we niet meer toewerken naar moties over nieuwe onderwerpen. We hebben het vanaf dat moment uitsluitend over die moties en onderwerpen die we al kennen. Het is u wel mogelijk, als uitkomst van dat overleg, om te zeggen: wij wijzigen een tekst in een motie of wij trekken hem in. Gaat u daarmee akkoord? Dat betekent dat u dat in die ronde nog kunt melden. Ik zal het vragen. Daarna gaan we over tot de stemming. Is dat voor iedereen duidelijk? Ik denk dat het overleg wel enige tijd vergt. Alle moties moeten zorgvuldig besproken worden. Ik stel voor om elkaar over een uur weer te ontmoeten (16.30 uur). Is dat voldoende? Het lijkt mij een redelijke termijn. Om 16.30 uur zie ik u graag weer terug aan tafel. Misschien kan de techniek intussen nog een keer naar de microfoons kijken. Ik schors de vergadering.”

Schorsing

De voorzitter: "Ik heropen de vergadering. Zoals wij van te voren met elkaar afgesproken hebben zal nu vanuit het college van GS worden gereageerd op de diverse voorstellen. Wij hebben binnen GS afgesproken dat iedere portefeuillehouder, net zoals we dat bij de fracties hadden afgesproken, zich richt op een spreektijd van 10 minuten. Maximaal. Het is niet verplicht om dat te vullen. De één zal het eerder nodig hebben dan de ander. Ik zal als voorzitter na een minuut of 10 heel vriendelijk, een voorzichtig signaalje geven dat het in de buurt komt van de 10 minuten. Ik stel voor dat we zo veel mogelijk ons best doen om de gedeputeerden uit te laten spreken. Dat we niet in de vorm vallen van het debat van daarnet. Dat de gedeputeerden gewoon hun verhaal kunnen doen. Ik wil dat niet helemaal zwart-wit doen maar ik vraag wel uw medewerking. Tevens is afgesproken in GS dat ik voor mijn aandeel zal beginnen. Daarbij loop ik de verschillende ingediende moties af voor zover ze van doen hebben met mijn portefeuille. Dat zijn er slechts drie. Dat gaat om motie B, C en T. motie B gaat in op de discussie rond kerntaken - de takendiscussie. Wat doen we wel en wat doen we niet. Daarbij wil ik u erop wijzen dat wij al een aantal trajecten hebben lopen die ons in die discussie brengen. U bent bekend met het traject dat wij lopen rond het CEBEON rapport. U bent denk ik ook bekend met het traject dat we lopen rond de bestuurskrachtmeting. Daarnaast zijn we eigenlijk vrij continu met elkaar in gesprek rond het rapport Ladders. Dat komt ook steeds aan de orde. Dat betekent dat in de huidige werkwijze, die we al hebben afgesproken met elkaar, er al een aantal natuurlijke momenten ontstaan die ons tot dit debat brengen. Dat betekent dat ons college u adviseert om die lijn wel gewoon normaal af te blijven lopen. Dat we de momenten die we al afgesproken hebben om hierover te spreken, normaal laten ontstaan. Dat uit die besprekingen conclusies en besluiten zullen ontstaan en dat het nu dus niet nodig is om daar nog een apart traject voor op te tuigen. De stelling van ons college is, dat het eigenlijk al met u is afgesproken. Dat wil ik u meegeven bij de beoordeling van deze motie. Als het gaat om motie C., daar hoeft ik niet zoveel woorden aan te wijden want dat is een ambitie die wij delen. Wij zullen ons best doen om daar naar te handelen. Dan ga ik naar motie T. Dat betreft de financiën rond het jubileum. Ik geef u mee dat het college in de veronderstelling verkeerd, in ieder geval is dat haar mening, dat wij er in het verleden al middelen voor hebben afgesproken. Dat wij, in ieder geval van ons uit, de ambitie hebben om niet een enorm zwaar spektakelprogramma te organiseren maar wel een serieus programma. Daar ligt voor ons ook de ondergrens. Wij vinden het niet wijs om daar onderdelen uit te halen. Dan leggen wij de Staten voor om een keus te maken. We doen een serieus programma inclusief een voorbereidingskrediet. Want die € 200.000 ging over het voorbereidingskrediet van in totaal € 650.000/€ 675.000 voor het totaalprogramma. Je moet wel afspraken kunnen maken en contracten kunnen sluiten enz. Zo zat het in elkaar. Als u daar die € 200.000 af zou willen halen, want dat is de strekking van de motie, dan zagen wij eigenlijk nog liever dat u beslist dat het jubileum niet gevierd wordt. Dan wordt het zo mager, wat ons betreft, dat je het beter niet kunt doen. Dan brengen wij de discussie meer op dat vlak. Maakt u de keuze om het jubileum te vieren, dan is het in de, al afgesproken, minimum vorm. Als u meent dat dit geld op dit moment, onder deze omstandigheden, toch niet juist besteed is, dan hebben wij liever dat u beslist dat we geen jubileum vieren. Dat wil ik u daarover meegeven. Dan ga ik vervolgens over naar de portefeuillehouder van financiën. Ik realiseer mij dat het mij niet gelukt is om 10 minuten vol te maken. Maar ik heb ook een voorbeeldfunctie. De heer Dijkma."

Gedeputeerde Dijksma: "Dank u wel, voorzitter. Er is in de Beschouwingen door verschillende partijen aan gerefereerd dat wij vanaf 2010 € 5.000.000 extra krijgen uit het Provinciefonds. Dat betekent voor ons de eerste stap in de herverdeling van het Provinciefonds. Er moeten nog meerder stappen gaan volgen. Wij zijn afhankelijk van verder afspraken. Er ligt een rapport van de Raad voor de Financiële Verhoudingen/Boersma en een nog te maken rapport in opdracht van het IPO. Ook het Rijk zal nog wel zijn duit in het zakje doen. Niet althans in geld maar wel in ideeën. Wij dienen dus alert te blijven. Dat is belangrijk. Daar ligt ook een schone taak voor u, als Staten, om daar alert op te blijven. Helaas zullen deze extra middelen niet echt leiden tot vergroting van onze financiële armslag. Er zijn ook een aantal andere factoren, die weer een neerwaartse werking hebben. Dat hebt u in dit kader gezien. Economische recessie, kredietcrisis, bezuiniging op het accres, BDU die bezuinigd wordt en andere eenzijdige besluiten die ons mogelijk te wachten staan. Dat is erg vervelend. Daarnaast hebben we ook nog een ander punt waardoor onze uitgaven sneller zullen gaan stijgen. Dat is de schaa sprong Almere. Als het Kabinet daarover in de Raambrief besluiten gaat nemen. Daar worden ook inspanningen van de provincie vereist. Daar zullen wij over moeten onderhandelen. Daar zijn we mee bezig. Lelystad Airport moet zich ontwikkelen en zal via OMALA, de economische schaa sprong moeten ondersteunen. Zo ook zal er een ecologische schaa sprong via TMIJ en Oostvaarderswold plaats vinden. We hebben ook nog een vervoers-schaa sprong die moet gaan plaatsvinden. Naast OV-Saal en SAA moeten we ook de stedelijke bereikbaarheid van Almere ondersteunen. Ik denk dat, dat ons toch voor financiële beperkingen stelt. Wij neigen ertoe het idealisme tegen het realisme af te zetten. Is het versus of is het en? Dat is de vraag. In hoeverre kun je het idealisme en het realisme samen uitvoeren. Dat hebben we ook gemerkt bij de Staten. U dient moties in, zonder daarbij gevraagde bedragen of dekking aan te geven. Zonder dat u daarbij zegt: als ik dit wil dan vind ik dat, dat uit uw voorstellen weg moet. Het niet maken van keuzes, zal de begroting uiteraard verder uit balans brengen. Wij zullen uw prioriteiten, zoals door u ingediend zo interpreteren dat uw moties voor ons een bepaalde zwaarte en hogere prioriteit geven aan afwegingen ten opzichte van datgene wat wij aan u hebben voorgelegd. Maar u geeft hiermee wel ruimte aan GS om ook afwijkende bewegingen te maken. Ik denk dat het een aanpak is waardoor we met elkaar in gesprek raken en waar we ook een leereffect in zullen moeten bereiken over de wijze waarop we bezig zijn. Als u dus straks bij de begroting amendementen hebt waarmee u een wijziging van de begroting wilt doorvoeren, dan zullen die voorzien moeten zijn van een dekking. Alleen op die manier kunnen we uitgaan van evenwicht op de balans. Voorzitter dan ga ik over tot de moties. Ik denk dat het goed is dat we de door u genoemde besprekpunten in de commissies verder gaan behandelen. Dan kom ik als eerste bij de motie E. Motie E. gaat over vervoersmodaliteit Lelystad/Groningen. Ik kan u zeggen dat de afstemming met andere provincies een continu proces is. Er zijn twee punten die hierbij spelen. Toen wij de Noordoostpolder voorstelden welke prioriteiten zij wilde hebben ten aanzien van de verdeling van de Zuiderzee gelden, hebben zij als eerste gekozen voor de N50. Ten tweede hebben zij gekozen voor een economisch pakket. Ten derde hebben zij gekozen voor nog een aantal verbindingen, die zij belangrijk vonden. Daarbij hebben zij zelf niet die OV prioriteit aangegeven. Dat moeten wij wel beseffen. Het betekent ook dat de provincie hierbij niet alles zelf op haar schouders hoeft te nemen. Zoals de motie hier ligt, kunnen wij ermee instemmen. Dit is een afweging die wij moeten maken. We moeten ook beseffen dat de financiële positie van Friesland en Groningen - die wel een uitkering uit dividenden en uit NUON en Essent krijgen - anders is dan die van ons. Dan kom ik aan motie J. Van motie J kan ik zeggen dat hij volledig uitgevoerd is. Mede naar aanleiding van wat gezegd is in de commissie in de voorgaande periode. De gesprekken met Rijkswaterstaat hebben plaatsgevonden. Ik heb met de HID contact gehad. Zij hebben het aantal openingen aangepast. Zij stellen heel duidelijk dat zij niet volledig synchroon willen lopen met de provinciale bruggen. Zij stellen dat de beroepsvaart prioriteit heeft. Recreatievaart kan wachten. Daarom gaan de bruggen toch open. Naar mijn idee is deze motie overbodig gezien het feit dat ik dat gesprek al heb gehad. Wij blijven er natuurlijk wel op aandringen. Voorzitter, motie K ontraden wij. Ik denk dat duidelijk is waarom. Hij is volledig in strijd met dat wat wij in het Hoofdlijnenakkoord hebben staan en waar wij voor gaan. Dan kom ik op motie P. Ik zie dit als een bevestiging van ons beleid. We hebben er met elkaar over gesproken. We zullen op een gegeven moment € 50.000 moeten alloceren. Wij zullen kijken of het uit het ene potje kan of dat het uit het andere potje moet komen. Wij hebben er met elkaar over gesproken dus daar kunnen wij mee instemmen."

Gedeputeerde Greiner: "Dank, voorzitter. Twee opmerkingen voordat ik naar de moties ga. De eerste heeft betrekking op een opmerking van de SGP vanmorgen. Het ging over het multimodaal overslagpunt bij Lelystad. Er werd gezegd: het komt maar traag tot stand. Op zichzelf is dat juist. Er is een lange periode overheen gegaan. Ik kan u zeggen dat, als het op de juiste manier verankerd wordt in het Nationaal Waterplan - eind van het jaar in het Parlement wij lobbyen daarvoor - dan kan volgend jaar met de aanleg begonnen worden. Dan nog een opmerking ten aanzien van de inbreng van GroenLinks. Zij maakt zich zorgen over Markermeer/IJmeer. Althans het verschil tussen Flevoland en Noord-Holland ten aanzien van buitendijks bouwen. Dat is correct. Dat is een punt, maar niet als het gaat om het toekomstbestendige ecologisch systeem, daarover heeft het college van Noord-Holland, dat nog net niet in demissionaire staat is, dus we kunnen er op afgaan, besloten er voluit voor te kiezen. Wat betreft de moties. Eerst de moties D en H met betrekking tot de starters. Natuurlijk is het college blij met de waardering die breed is uitgesproken voor het provinciaal beleid als het gaat om de startende ondernemers. We weten dat starters voor Flevoland veel belangrijker zijn dan voor andere provincies omdat ze de niches in onze onvolgroeide economie kunnen benutten. Dat is goed voor de werkgelegenheid. Goed voor de economische stromen. Het college kan met beide moties van harte instemmen voor wat betreft de inhoud. Als het gaat om de uitwerking. De hoe vraag, daar heeft collega Dijkema net al op gewezen. Dan kunnen we niet anders zeggen dan dat het echt puzzelen wordt om te kijken hoe we eraan tegemoet kunnen komen. We zullen er zeker onze inspanningen op richten. Het overslagcentrum is eigenlijk niet het onderwerp van motie I. Het gaat meer over de IJsselmeer alliantie. Het gezamenlijk offensief. De lobby richting Rijksoverheid en Europese Unie. Wij stemmen er van harte mee in. We gaan stappen ondernemen om ons actief bij de lobby aan te kunnen sluiten. Dan resteert voor mij motie M, over de biologische landbouw. Daar wil ik graag dit van zeggen: Flevoland is kampioen biologische landbouw. We liggen ver voor op andere provincies. Als het gaat om zowel het areaal als de productie. Wij koesteren de biologische landbouw. We hebben daar in de pMJP ruim aandacht voor. Er is ook geld voor, € 840.000. We hebben allerlei projecten gedaan. Het project kennisnetwerk, het project biologisch ondernemen dat juist op de omschakeling gericht is. De inhoud is prima. Met de motie van de PvdD kunnen wij evenzo instemmen. Ik zeg er wel bij dat in de commissie de discussie moet plaatsvinden waar het precies over gaat. We kunnen niet in het wilde weg onderzoeken. Er moet richting aan gegeven worden. Daar hebben we de commissie voor nodig want naar het inzicht van het college doen we eigenlijk al zoveel als mogelijk is. Meer is niet uitgesloten maar wat we doen moet onderwerp zijn van een verdergaande discussie in de commissie. Dank u wel, voorzitter."

Gedeputeerde Bos: "Dank u wel, voorzitter. Een paar korte opmerkingen voordat ik naar de moties ga. Door een paar fracties is het budget wonen, welzijn, zorg, ingebracht. Ik stel voor dat we daar in het najaar met een notitie van het college op terugkomen. Ook met de stand van zaken met betrekking tot uitputting van het budget. Daar kunnen we de beleidsregel dan nog eens tegenaan houden. Ook ten aanzien van de aspecten die u genoemd heeft. Het Jeugdspoortfonds is een aantal keren genoemd. Wij hebben eigenlijk in de afgelopen twee commissievergaderingen al mondeling mededelingen gedaan over hoe wij dat denken vorm te gaan geven. Dat komt ook in de aankomende commissievergadering van volgende week, nog een keer terug. Volgens mij lijkt mij dat, voor dit moment, voldoende. Ik wil iets zeggen over het meerjaren onderhoudsplan. Dat is een afspraak die u zelf gemaakt heeft. Wij hebben met elkaar afgesproken dat nadat de renovatie en nieuwbouw zouden zijn afgerond, er een meerjaren onderhoudsplan gemaakt zou worden. Ook omdat wij constateerden, in de aanloop naar de renovatie, dat wij in onze systematiek niet reserveren. Wij hebben bewust met elkaar gekozen om dat pas op dit moment te doen. Uiteraard wordt, zoals volgens mij ook is toegezegd, in de commissie Betuur het meerjaren onderhoudsplan aan u voorgelegd. Waarbij het voor het college wel zo is, daarom hebben wij het in de Kadernota alvast opgenomen, dat onomstotelijk vaststaat dat als de provincie op deze manier een gebouw neerzet, wij ook moeten zorgen dat het in goede staat blijft. De SP refereerde daar ook al aan. Terwijl wij in het meerjarenperspectief zien dat we de financiële ruimte hebben om die reserveringen te maken, zijn er marges die je kunt aanbrengen, als je gaat discussiëren over afschrijvingstermijnen van 1 of 2 jaar - wij hanteren de landelijke norm - zo dat er niet zoveel winst te behalen valt. Met een gebouw als dit gaat het over deze omvang. Dit als aftrap voor het gesprek daarover. Het is voor ons wel belangrijk om het in het meerjarenperspectief vast te zetten omdat het verleden heeft geleerd, dat het wel heel rauw is als je, telkens als je iets wilt doen, op dat moment voor hele grote investeringen komt te staan."

Het voorzieningenniveau is ook een aantal keren genoemd, voorzitter. Dan wordt je toch een beetje gestraft voor het feit dat je eerlijk en realistisch constateert dat het een hele hoge ambitie is. Een ambitie die we niet loslaten, mijnheer Siepel. Dat hebben we ook in de commissie benadrukt, ik ben blij dat u uw opmerking geplaatst heeft in de zin van ondersteuning om het op dezelfde manier voort te zetten. We hebben wel gezien en gezegd dat ten aanzien van onze inspanningen er een tandje bij zal moeten. Dat gaan we ook doen. Door middel van extra personele inzet. Ook andersoortig personele inzet. Het zit ons namelijk niet mee. Als je ziet hoe lang er over de schaa sprong gesproken wordt, wat één van de onderdelen zou kunnen zijn waarbij dat effectueert in extra voorzieningen. Misschien wel goed om in dat kader even te noemen dat juist bij het praten over de Raamovereenkomst e.d. voorzieningen veel nadrukkelijker, ook door het gemeentebestuur van Almere, als een heel belangrijk, essentieel, cruciaal punt worden genoemd. Dat was in het verleden nog wel eens anders. In dat opzicht hebben we het qua agendering wel bereikt. Ten tweede vind ik ook dat we in de brede zin, in heel Flevoland telkens moeten kijken waar zich kansen voordoen. We praten ook heel nadrukkelijk telkens over de situatie van Noordelijk Flevoland, dat je ook daar goed moet kijken of je, in de voorzienings sfeer, ontwikkelingen op een goede manier kunt zwaluwstaarten of kleinschalig zoals je ziet met NOC's vorming in zowel de Noordoostpolder als ook in Zeewolde, Biddinghuizen en Swifterbant. Jeugdzorg, Volgens mij zeg ik niets nieuws als ik zeg dat ik het ermee eens ben dat efficiënt werken heel belangrijk is. Ik vind de uitspraken die mevrouw Van Stenus doet wel erg makkelijk. Als zij zegt dat er niet efficiënt gewerkt wordt dan deelt het college in ieder geval niet die mening. Wat ik in ieder geval zie is, dat de provinciale instellingen waar wij verantwoordelijk voor zijn, de afgelopen jaren daar een enorme vooruitgang in geboekt hebben. Daarmee zeg ik helemaal niet dat daar niet, zoals in elke organisatie waar gewerkt wordt, verbeteringen gemaakt kunnen worden. In die instellingen is de rek er langzamerhand wel uit als het gaat om efficiency verbeteringen. Absoluut. Zij werken overigens al jaren met heel veel incidentele budgetten. Met gebrek aan personeel, kortom ik denk dat daaruit niet veel winst meer te halen is. Ik zeg in zijn algemeenheid, als het gaat over de hele jeugdzorgketen, van de min. 9 maanden tot ver in de 20, dat daar nog wel wat slagen te maken zijn. Ik hoop eigenlijk dat u dat bedoelt. Ik vind wel dat u de volgende keer iets genuanceerder moet zijn in uw uitspraken. U hebt het in de commissie ook al een aantal keren gezegd. Wat mij betreft moeten we daar wel genuanceerd in zijn. Niet zonder enige trots kunnen we vaststellen dat Flevoland op een aantal terreinen zich daarin kan onderscheiden. Onze wachtlijst heeft een dalende trend, die zich gelukkig nog steeds voortzet. Nooit te vroeg juichen maar het is natuurlijk mooi om dit resultaat te constateren. Als het gaat over termen van marktgericht of vraaggericht, denk ik dat we heel erg trots kunnen zijn op onze eigen sturingsvisie. We hebben daar met u uitgebreid over gesproken. Wij zien en vragen, een steeds grotere flexibiliteit van onze zorgaanbieders en van bureau Jeugdzorg en een heel nadrukkelijk inkoopbeleid. De moties daaromtrent, de moties Q en V, vind ik lastig. Volgens mij beogen beide moties exact hetzelfde als het gaat om borging en continuering met een jaar van het project Leef met Stijl. Het college heeft ook gezien dat, dat een conclusie zou kunnen zijn die uit de evaluatie kan worden getrokken. Voor mij verrassend, maar misschien begrijp ik het niet goed, was de derde bullit in motie V. Als je ervoor kiest om te zeggen dit project moet in deze stijl nog één maal gecontinueerd worden, dan zeg je eigenlijk: de implementatie heeft nog wat langer tijd nodig, het heeft nog meer borging nodig. Dan praat je er op dit moment niet over om er andere methodieken, andere instellingen bij te betrekken. Dan zeg je eigenlijk: het moet nog met één jaar verlengd worden. In die zin is voor ons motie V wel heel erg uitgebreid. Het voegt een aantal dingen toe die in de nieuwe motie van de PvdA, compacter worden verwoord. Voorzitter, motie R. Er is in de Beschouwingen door de Staten niet veel over gezegd. Ik zou me kunnen voorstellen dat het college die gewoon meeneemt bij de afwegingen die we toch later in dit jaar zullen moeten maken op het moment dat er meer bekend is m.b.t. de budgetten Jeugdzorg. Daar is al van geconstateerd dat er nog een groot gat is tussen wat wij op dit moment moeten inzetten en wat de begroting voor 2010 inhoudt. Dan kom ik ook bij motie W. Het college heeft er in ieder geval voor gekozen, hangende de discussie en hier en daar uit strategische overwegingen, om € 1.000.000 te reserveren. Op een gat in het budget nu en de begroting 2010 van € 6.000.000. Wij zeggen dat we in ieder geval € 1.000.000 moeten reserveren. Hoe de onderhandelingen ook lopen, die residentiële plaatsen, dat heeft de commissie ook heel vaak aangegeven, moeten we in ieder geval kunnen garanderen. Ik zou het extra willen onderstrepen met het feit dat we van de instellingen ondernemerschap vragen en wij vragen dat zij continuïteit borgen.

Als wij op basis van langdurige cijfers weten dat wij die residentiële plekken, juist in Flevoland nodig hebben, betekent het dat je eigenlijk zou moeten zeggen: dit zijn plekken die momenteel met incidenteel geld worden gesubsidieerd. Je zou tegen de instellingen moeten zeggen dat je die plaatsen in ieder geval garandeert. Nogmaals, als we het geld niet nodig hebben, omdat blijkt dat onderhandelingen met het Rijk zo lopen dat het Rijk het allemaal gaat financieren, dan zal het college de eerste zijn om ze niet hiervoor te oormerken. Voorzitter, het thema wonen. Volgende week heeft de commissie Samenleving een uitgebreid thema wonen op de agenda staan. Inclusief een werkbezoek, maar ook met een stand van zaken met betrekking tot de woonvisie. Ik wil een aantal van de gesprekken en de inbreng van de fracties daar naartoe verwijzen. Volgens mij kan daar de discussie uitgebreid gevoerd worden. Ik kan u ook nog meedelen dat het college eind deze maand met allerlei actoren - ik kijk daarbij even naar mevrouw Kuijken - corporaties, projectontwikkelaars, gemeenten en een aantal deskundigen, een uitgebreid gesprek zal voeren over de situatie op de woningmarkt en wat wij daaraan zouden kunnen doen. Ik wil daar wel bij opmerken dat wij het initiatief dat u neerlegt natuurlijk ook uit een aantal andere provincies kennen. Provincies die financieel veel beter in de slappe was zitten. Zowel qua financiën als ambtelijke capaciteit. Wij wachten dus even af wat u verder uitsprekt over de motie. Als daar dingen uitkomen die u bij het college neerlegt gaan wij uiteraard proberen daaraan tegemoet te komen. Dan zullen wij wel moeten kijken hoe wij het handen en voeten moeten geven. Op dit moment moeten wij ons daarvoor qua financiën en ambtelijke capaciteit achter de oren krabben. Voorzitter, dat was het wat mij betreft."

Gedeputeerde Blik: "Dank u, voorzitter. Eerst een algemene opmerking. Er zijn wat onderwerpen aangesneden door fracties waar niet uitgebreid over is gedebatteerd. Op één vraag die is gesteld komen we volgende week in de commissievergadering van de commissie Ruimte uitgebreid terug. Dat is de vraag over de financiën met betrekking tot het Oostvaarderswold en de wateropgave in- en extern. Dat komt dus volgende week in de commissievergadering aan de orde. Ik loop de moties langs, voorzitter. De eerste is F. die gaat over de zonne-energie, de asbestdaken en de combinatie daarvan. Er is op dit moment een initiatief. Daar heb ik u ook al over verteld in de commissievergadering. Wij zijn daarover in gesprek. Deze motie is dus , wat mij betreft, overbodig. Ik stel u voor deze motie te betrekken bij de motie U, omdat daar toch al het geheel wordt beschouwd. Motie G. Ja voorzitter, als je het zo leest lijkt het een heel sympathiek voorstel. Er is echter wel iets over te zeggen. Ik heb u mededeling gedaan in de commissie Ruimte over onderzoek dat naar natuurbeleving en bekendheid daarvan wordt gedaan. Die uitkomsten heeft u nog niet besproken. Ik heb ze ook nog niet gezien. Ze komen na het zomerreces. Eigenlijk komt deze motie een beetje te vroeg. Ik zou u willen voorstellen om dit mee terug te nemen in de commissie en dat eerst af te wachten. Ik wil u daar vervolgens wel bij meegeven dat ik vind dat om voor elke gemeente een gelijk budget te ramen, wat uit verhouding is. Je moet vooral kijken naar het doel dat je wilt dienen. Dat zou ik u daarover willen meegeven. Nogmaals, houdt u het aan totdat we het in de commissie uitgebreid met elkaar hebben besproken. Daarnaast zou je ook kunnen zeggen dat, ook gezien het debat dat is gevoerd, ik gehoord heb dat ook de gelden die u gekort heeft op de natuur en milieu organisatie, daar een rol bij spelen. Ik breng u in herinnering dat u daarvoor in de plaats bijna meer budget aan een ander initiatief, namelijk de motie Groene Leefomgeving, heeft gegeven. Dit soort dingen moet je uit de bestaande budgetten doen en daar zijn ook goede kansen voor. Je kunt ook het meerjarenprogramma landelijk gebied daarvoor gebruiken. Dan ga ik naar motie L. Daar heeft het college eigenlijk niet zoveel behoefte aan. Die wordt eigenlijk ontraden. Er is allerlei wetgeving op het gebied van dierenwelzijn en om dat helemaal door te trekken naar het energiebeleid, dat we met elkaar aan het maken zijn/hebben, lijkt mij een beetje vergaand. Eigenlijk ligt in het verlengde motie M. Die vraagt om een portefeuille dierenwelzijn in te stellen. Meerdere collega's houden zich op één of andere manier met dit onderwerp bezig. Formeel en juridisch zou je kunnen zeggen dat de provincie op dit terrein helemaal geen taak heeft. Het is Rijk's regelgeving. De minister heeft de nota dierenwelzijn uitgebracht in het jaar 2007. Daar waar de provincie op dit terrein ermee te maken heeft, houdt ze met dat beleid rekening. Wij hebben daar eigenlijk geen vrije ruimte in. Tenzij u met zijn allen zegt: dat moet de provincie vooral doen! Ik denk dat daarin de wetgeving en het aantal regels dat de overheid stelt wel met elkaar in balans moet zijn. Daar heeft het college in ieder geval geen behoefte aan. Los van het punt dat het college haar werkzaamheden onderling met elkaar bepaalt. Dan gaan we naar de motie 'hoe de hazen lopen'. Vorig jaar hebben we volgens mij ook een 'hazen loop' motie gehad en ik wist dat dit onderwerp speelde in de Staten.

Het is ingewikkeld om Flevoland te vergelijken met het gemiddelde van Nederland. Omdat wij vooral een akkerbouw provincie zijn en dus minder leefgebieden omstandigheden hebben voor hazen. Het is eigenlijk misschien wel logisch dat ze hier wat minder lopen. Wat de faunabeheereenheid doet, is heel professioneel. Zij behalen, voor Nederland, de beste resultaten. Wij keren weinig schadebedragen uit en dat betekent dat er ook weinig schade ontstaat. Daarvoor is de faunabeheereenheid. Dat betekent dus dat de maatregelen die genomen worden voordat je een afschotvergunning geeft, redelijk succesvol zijn. Dus, laat de hazen lopen waar ze zijn en bestrijd adequaat de schade die de hazen aan de boerenstand toebrengen. Zoals we dat al jaren doen. Voorzitter dan kom ik nu aan motie U. Alle partijen hebben vandaag uitgebreid gesproken over duurzame energie en de volgende stap die de provincie Flevoland zou moeten nemen. Ik ga even terug naar de afgelopen commissievergadering. Daar is uitgebreid gedebatteerd over de stand van zaken op het gebied van de duurzame energie en de doelstelling die we moeten hebben. Ik merk aan alles wat u naar voren brengt in de verschillende debatten, zeker het onderwerp zonne-energie dat u uitgebreid op de agenda heeft gezet vandaag, dat er behoefte is aan een volgende stap daarin voor de provincie. Dat klopt ook. De uitkomst van de commissievergadering die nu wordt gedeeld door uw hele Staten is, dat we het huidige beleid gewoon moeten uitvoeren- doen wat we al deden en wat we vastgelegd hebben in de begroting- en een stapje erbij. De zogenaamde variant B: wat kun je daarin als provincie nog meer doen. Ik stel voor dat we met elkaar dat onderwerp gaan uitwerken. Om met elkaar te bekijken of je op provinciaal niveau de regierol daarin zelf goed in handen neemt en dat je bekijkt of je het gat dat er zit - dat wat op Rijksniveau wordt bepaald en dat wat de gemeenten allemaal doen- op regionaal niveau kunt invullen. Ik sluit niet uit dat, dat een revolving fund zou kunnen zijn. Ik sluit het in, het zou een onderdeel ervan kunnen zijn. Er zijn echter meer opties en meer mogelijkheden. Ik stel u voor dat in de komende tijd uitgebreid met elkaar in kaart te brengen. Dat je de gelden die vrijkomen van NUON en Essent - dat proef ik bij alle partijen - daarbij zo efficiënt mogelijk inzet. Na het zomerreces komen we daarmee bij u terug. We hebben er, denk ik, meer tijd voor nodig dan dat we dat meteen al bij de begrotingsbehandeling weten. Dat is helemaal niet erg want u hebt het gedeputeerde Dijkema al eerder deze dag horen zeggen dat het geld voorlopig wordt toegevoegd aan de strategische reserve. Als echt alles helemaal uitgekristalliseerd is in de debatten - er komen principiële debatten over welke vorm en welke organisatievorm gekozen moet worden - kun je als provincie echt iets neerzetten. Daarbij neem ik alle opmerkingen die partijen hebben gemaakt - in het bijzonder wat GroenLinks zei over het voorbeeld dat Amsterdam heeft neergezet - mee. Het is een serieuze optie om te kijken wat je er op provinciaal niveau mee zou willen doen. Die motie ondersteun ik, wat mij betreft, van harte. Ik vraag u ook de ruimte om naast de richtingen die u aangeeft, breed in beeld te brengen waar we het over hebben. Dat we de T-splitsing, zoals de PvdA zei en de vragen die zij daarbij heeft geformuleerd, goed in beeld brengen en kijken hoe we het in 2020 zouden kunnen halen om energieneutraal en misschien wel de stap naar klimaatneutraal kunnen gaan nemen. Voorzitter, dat was het."

De voorzitter: "Dank u wel. Dan wil ik nu graag inventariseren of het overleg in en tussen de fracties nog geleid heeft tot wijzigingen van de voorliggende moties. Ik zie de SP, de heer Van Ravenzwaaij. Ga uw gang."

De heer Van Ravenzwaaij: "Dank u voorzitter. Na een goed gesprek trekken wij onze steun aan motie V, in."

De voorzitter: "De steun aan motie V van Victor is ingetrokken. De motie blijft staan. Ik zag nog een hand, de ChristenUnie."

De heer Geersing: "Dank u wel, voorzitter. Het betreft motie F, over de zonnecollectoren en de asbest daken. Daarin wordt 2 maal het woord 'bedrijfsgebouwen' genoemd, dat willen wij veranderen in het woord 'gebouwen'."

De voorzitter: "Motie F verandert u? Kunt u herhalen wat u net zei?"

De heer Geersing: "Er wordt 2 keer het woord 'bedrijfsgebouwen' genoemd. U kunt 'bedrijfs' doorstrepen. Dan wordt het gewoon 'gebouwen'."

De voorzitter: "Ik hoor van de gedeputeerde dat zij zegt dat, dat de motie wezenlijk verandert. Zij wil daarom kort nog iets aan haar reactie toevoegen."

Gedeputeerde Blijk: "Ja voorzitter, ik geef maar gewoon even het rekensommetje in overweging. In totaal komt er € 6.500.000 vrij bij de verkoop van de energieaandelen Essent en NUON. Dat komt op termijn vrij. Gisteren is de aandeelhoudersvergadering geweest en van de NUON komt het in 4 tranches naar ons toe. Binnenkort de helft en dan in 3 tweejaarlijkse termijnen de rest. Als je uitgaat van een ondersteuning bij gebouwen voor grote voltages zonne-energie, dan moet je toch al gauw denken aan een subsidiering van ongeveer €3.000. Dan is € 6.500.000 snel op. Dan kom je aan ongeveer 2200 gebouwen en dan ben je klaar. Waar het veel meer om gaat -er wordt echt gesproken over stimulering - dat je nieuwe initiatieven en nieuwe technieken in beeld brengt. Ik had u voorgesteld om dat te betrekken bij motie U. Om dat op die wijze te vertalen. Want ons geld is heel snel op als je het op deze manier doet. Dank u wel."

De heer Geersing: "Mag ik daar nog op reageren?"

De voorzitter: "Dat is goed. Als u het kort houdt."

De heer Geersing: "Ik heb, volgens mij, in die motie niet zozeer om geld gevraagd. Ik besef dat het ook past onder de andere motie. Daar hebben wij ook van te voren over gesproken. Wij hebben onderling gezegd: dit is zo specifiek dat het in een aparte motie wordt verwoord. Ik kan mij echter voorstellen dat er andere methodes zijn om zaken te stimuleren. Daar kan ik nu over uitweiden maar ik denk dat het beter is als we daar later nog eens over spreken."

De voorzitter: "Ik zal straks bij de stemming de moties U en F, in die volgorde in stemming brengen. Zijn er nog andere fracties die zich willen melden? Mevrouw Nijhuis, ga uw gang."

Mevrouw Nijhuis: "Voorzitter, dank u wel. Ik wil nog even kort terugkomen op motie J. De heer Dijkzma heeft aangegeven dat deze motie reeds is uitgevoerd. Ik ben even benieuwd: is dat heel recent want de uitvoering van de motie is niet echt merkbaar bij de automobilist. Is het nog niet in werking? Wat is de status ervan?"

Gedeputeerde Dijkzma: "Wij hebben dit, denk ik, ongeveer 2 maanden geleden besproken met de HID. Ik wil wel informeren of zij dat daadwerkelijk hebben ingevoerd. Ik zal het dan terugrapporteren aan de commissie. Zij hebben echter ook duidelijk aangegeven dat het maar een hele beperkte wijziging in hun beleid kon zijn omdat beroepsvaart bij hen, voorgaat."

Mevrouw Nijhuis: "Wij willen graag zeggen dat wij de beroepsvaart in deze ook steunen, maar wij merken toch dat de recreatievaart helemaal niet geclusterd bediend wordt. Dat is ook de strekking van de motie."

De voorzitter: "Handhaaft u de motie of trekt u hem in?"

Mevrouw Nijhuis: "Ik wil dat graag nog even overleggen."

De voorzitter: "Dan moet u opschieten, want we gaan zo over tot de stemming."

Mevrouw Nijhuis: "Dat klopt, maar ik dien hem met anderen in. Vandaar."

De voorzitter: "Oké. We gaan even door met inventariseren. Zijn er nog fracties die iets willen wijzigen?"

Mevrouw Boode: "Ja, voorzitter. De PvdA fractie constateert dat er nu onvoldoende steun is voor motie S, maar wel steun voor een bredere discussie in de commissie, werkbezoeken, gesprekken met gemeenten en corporaties, over welke mogelijkheden er zijn om een stimulerende rol te spelen in de woningbouw/volkshuisvesting. Wij kiezen daarom voor die weg en trekken de motie in."

De voorzitter: "Dank u wel. Motie S: provinciaal startersfonds wonen wordt dus, bij dezen, ingetrokken."

De heer Noordegraaf: "Dank u wel, voorzitter. Ook wij hebben geprobeerd de tijd, in de wandelgangen, nuttig te gebruiken. Wij zijn bij motie D zover gekomen dat we bij het hoofdstukje: verzoeken het college, wat aanpassingen hebben. Dat is om meer draagvlak voor de motie te verwerven. De tekst bij de bullit wordt nu: Bij het opstellen van de ontwerpbegroting 2010 en verder alsnog rekening te houden met een nieuw uitvoeringsprogramma startersbeleid, zijnde bij voorkeur variant 4 uit bedoelde notitie, en de mogelijk benodigde financiële dekking bij voorkeur te vinden door verschuiving tussen/binnen de in de Kadernota 2009 reeds opgevoerde EZ posten."

De voorzitter: "Dit is voor niemand te volgen. Als u dit op dicteersnelheid wilt voorlezen, kan iedereen het erbij schrijven. Hebt u een nieuwe versie? Dan kan die in omloop worden gebracht."

De heer Noordegraaf: "Ik heb een nieuwe versie. Getekend en wel. Die kom ik met plezier even bij u brengen."

De voorzitter: "Als u dat zou willen doen dan zou ik dat zeer waarderen. Het ging om motie D. U krijgt daar zo een nieuwe versie van. Ik denk dat de strekking ervan wel bij iedereen overgekomen is. Ik stel voor dat we doorgaan. Zijn er nog andere fracties die zich, in deze, melden?"

Mevrouw Nijhuis: "Ik wil nog even terugkomen op voorgaande opmerkingen. Wij willen de motie handhaven omdat wij het ook zien als ondersteuning van het beleid zoals dat wordt uitgevoerd."

De voorzitter: "We zullen zien of de Staten dat ook vinden. Nog anderen? De heer Siepel van de ChristenUnie."

De heer Siepel: "Ja voorzitter. Misschien een punt van orde en misschien ook niet, maar mijn fractie ziet een deel van het college niet meer zitten. In het bijzonder mevrouw Blik. Ik weet niet of het katheders nog moet worden gebruikt vanmiddag, maar als dat niet zo is zou ik de bode willen vragen het weg te halen. Dat communiceert voor ons beter. Wij houden van een open communicatie met het college."

De voorzitter: "Met ander woorden u ziet mevrouw Blik wel zitten, maar u ziet haar niet. Wij zullen vragen of het katheders verwijderd kan worden. Wij hebben eerder al geconstateerd dat we voor een volgende vergadering een ander plekje voor de katheders gaan zoeken. Dan stel ik, met uw instemming, voor dat we doorgaan naar de stemmingen. Nog niet? De heer Van Amerongen."

De heer Van Amerongen: "Ja, gelet op de antwoorden van de gedeputeerden heeft onze fractie behoefte aan een kleine schorsing van 10 minuten."

De voorzitter: "Prima. Dat gaat altijd voor. Het is nu 17.15 uur. Ik stel voor dat we proberen om, om 17.25 uur de vergadering te hervatten. Akkoord? Dan hervatten we de vergadering met de stemmingen. Gaat u daar ook mee akkoord, mijnheer Van Amerongen? Dat is het geval. Dan ga ik straks direct met de stemmingen beginnen. Ik schors vergadering."

Schorsing.

De voorzitter: "Dames en heren ik heropen de vergadering. Wij gaan overeenkomstig de afspraak nu beginnen aan de stemmingen. Voordat ik dat doe maak ik nog één ronde voor eventuele stemverklaringen. Daarbij is het niet zozeer de bedoeling dat u alle moties afloopt, maar dat u over die moties een stemverklaring geeft, waarvoor het enige toelichting heeft. Dat is dan geen herhaling van wat u al eerder gezegd heeft maar een uitkomst van wat we vanmiddag hebben besproken. Daarbij loop ik gewoon de fracties, linksom, af. Mevrouw Bax heeft u behoefte om het woord te voeren? Nee, de ChristenUnie?"

De heer Tadema: "Dank u wel, voorzitter. Het betreft een stemverklaring op motie H. Wij zullen motie H niet steunen omdat wij de motie te gedetailleerd vinden."

De heer Schutte: "Voorzitter, het gaat om motie T. Het jubileum van 25 jaar provincie. Inderdaad heeft mijn fractie bij een eerdere gelegenheid al gezegd: wees terughoudend in de eigen feestjes. We willen met zijn allen Flevoland goed op de kaart hebben. Als er heel beheerst wordt omgegaan met de financiën heeft de motie niet onze steun, maar het voorstel van GS wel."

De voorzitter: "Heeft de fractie van de SP de wens om een stemverklaring af te geven?"

De heer Demirbilek: "Wij vinden motie D wel sympathiek maar daar optie 4 niet Statenbreed erkend is, kunnen wij deze motie niet steunen."

Mevrouw Boode: "Voorzitter, de PvdA geeft geen steun aan motie B van de VVD, gezien de trechterontwikkeling die wij daarin zien. Uiteraard zijn wij niet tegen het voorgestelde lijstje. Wij zijn wel tegen de achterliggende gedachte en sluiten aan bij wat uzelf heeft ingebracht in de opsomming van onderzoeken en metingen die al worden gedaan. Wij geven ook geen steun aan motie V. Hoewel een deel van die motie gelijk is aan onze eigen motie Q, wat betreft de wens om het programma te borgen en vervolgens door de instellingen zelf te laten uitvoeren. We zijn erop tegen omdat je juist op zo'n laatste moment niet de deur moet openzetten naar nieuwe programma's."

De heer Bogerd: "Ja, voorzitter om de tegengestelde reden van de ChristenUnie, zullen wij op dit moment voor de motie over het 25 jarig jubileum stemmen. Wij zullen niet met het college meegaan, omdat voor ons niet duidelijk is waar het geld aan besteed gaat worden. Welke zaken er aan de orde komen en hoe het plaatsvindt. Wij zullen daarom deze motie steunen. De motie over het dierenwelzijn, motie O. Op zich zijn wij ook voor dierenwelzijn. Voordat de PvdD hier zat hebben wij diverse moties ingediend. Alleen moet je niet doorslaan. Wij vinden dat de motie die gaat over de hazen, een doorslaande motie is. Wij zullen die motie dan ook niet steunen. Voor het overige zult u zien hoe wij het doen."

Mevrouw Roda: "Dank u wel. Ook wij zullen motie B niet steunen. Wij volgen de redenering van het college. De discussie wordt op allerlei mogelijke manieren gevoerd en moet, wat ons betreft, ook gevoerd blijven worden. Maar niet op deze manier. Wat betreft motie I, de IJsselmeer alliantie. Wij hebben er lang over nagedacht. Wij zijn tot de conclusie gekomen dat wij deze motie steunen, maar dan wel schoorvoetend. Wij stellen toch nog de nodige vragen als het gaat om milieu- en ecologische effecten, voor wat betreft vaargeulen en vergroting van sluizen. Wij vinden de ontwikkeling van goederenvervoer over water dermate belangrijk, dat wij de motie toch zullen steunen. Vervolgens de motie R. Die motie vinden wij eigenlijk een beetje te vroeg komen. Wij willen eigenlijk liever eerst de evaluatie afwachten. Wij zullen op dit moment deze motie dus niet steunen."

Mevrouw Luyer: "Dank u wel, voorzitter. Het CDA zal de motie Q over Leef met Stijl, niet steunen. Ook al komt zij grotendeels tegemoet aan dat wat met onze eigen motie V wordt beoogd. De oorspronkelijke motie was veel te smal om instemming te krijgen vaneen meerderheid van de Staten. Wij hebben gemeend focus aan te moeten brengen bij de afronding en evaluatie van een dergelijk belangrijk project."

De heer Van Wieren: "Voorzitter, nog even een paar dingen. Met betrekking tot motie B, daar hebben voorgaande sprekers al iets over gezegd. Het is ook de reden waarom wij tegen stemmen. Met betrekking to motie C. Transparantie in besluitvorming, daar zijn wij op zich wel voor. Er wordt als het ware een bepaalde suggestie gewekt met deze motie. Met de titel transparantie. Net alsof wij niet transparant zouden zijn. Wij vinden dat, dat wel zo is. Wij vinden dat het goed is het ter kennisneming te brengen van de commissies en het daar te bespreken. Op die manier leggen wij deze motie ook uit. Maar wij willen niet dat het hele proces er door vertraagd wordt. Dus beide zaken, tegelijkertijd. Wij zijn er dus voor. Met betrekking tot motie N. Ook gelet op het antwoord dat gegeven is, is de fractie daarin verdeeld. Sommigen zijn ervoor om het nog te onderzoeken. Anderen zijn, gelet op het antwoord tegen c.q. mordicus tegen."

De heer Van Amerongen: "Voorzitter, de VVD is wel voor een feestje. Als het maar een serieus feestje wordt. Ik begrijp van de Commissaris dat het een serieus feestje gaat worden. Daarom zijn wij tegen motie T van de SP."

De voorzitter: "Dank u wel. Dan gaan wij nu over tot de stemming. Waarbij ik u informeer dat conform de algemeen geldende regels, wij moties, die over hetzelfde onderwerp gaan, bij elkaar in stemming gaan brengen. Ik begin weliswaar van boven naar beneden te werken maar af en toe ziet u mij daarvan afwijken. Als u een pennetje bij de hand houdt zal ik u ook melden waar ik af ga wijken. Dat geldt voor de koppeling van de motie D en H, waarbij ik motie H eerst in stemming zal brengen en dan pas motie D. Algemeen gebruik is dat de meest vergaande motie het eerst in stemming wordt gebracht. Dat speelt ook bij motie Q en motie V. daar zal ik motie V eerst in stemming brengen en daarna motie Q. dat speelt ook bij motie U en motie F. waarbij ik motie U eerst in stemming zal brengen en daarna motie F. Kunt u mij volgen? Dan ga ik vervolgens de lijst van boven naar beneden afwerken waarbij ik bij de stemmingen zal inventariseren welke fracties voor en tegen stemmen. Ik heb alleen bij motie M gehoord dat u een persoonlijke stemming wenst, zodat er verschillen binnen de fractie kunnen plaatsvinden. Dat is mijn interpretatie van de informatie die u mij heeft aangereikt."

De heer Van Wieren: "Voorzitter, dat is niet bij motie M maar bij motie N, van Nico. Overigens zijn wij ook mordicus tegen M."

De voorzitter: "N, excuus. Misschien staat de M wel voor mordicus. Ik begin bij motie B."

Stemming:

Motie B: inzicht in de niet wettelijke taken.
Voor stemmen: VVD, SGP, SP, ChristenUnie
Tegen stemmen: CDA, PvdA, GroenLinks, PvdD.
Dat zijn 19 stemmen voor. Daarmee is de motie aangenomen.

Motie C: Transparantie in besluitvorming
Voor stemmen: Statenbreed.
De motie is aangenomen.

Motie H: Startersbeleid
Voor stemmen: CDA, GroenLinks, SGP, PvdA, SP, PvdD
Tegen stemmen: VVD, ChristenUnie
Dat zijn 20 stemmen voor. Daarmee is de motie aangenomen.

Motie D: Startersbeleid
Voor stemmen: VVD, ChristenUnie
Tegen stemmen: CDA, PvdA, GroenLinks, SGP, SP, PvdD
De motie is afgewezen

Motie E: Overleg Friesland, Groningen en het Rijk betreffende gezamenlijke aanpak moderne vervoersmodaliteit Lelystad-Groningen als alternatief voor de Zuiderzeelijn.
Voor stemmen: Statenbreed
De motie is aangenomen.

Motie U: Zonne-energie
Voor stemmen: Statenbreed
De motie is aangenomen

Motie F: Zonnecollectoren asbestdaken
Voor stemmen: ChristenUnie, PvdD, SP, PvdA, GroenLinks, CDA, VVD
Tegen stemmen: SGP
De motie is aangenomen.

Motie G: Natuurlijke leefomgeving (geniet van de natuur in Flevoland)
Voor stemmen: CDA, GroenLinks, SGP, PvdA, SP, ChristenUnie, PvdD
Tegen stemmen: VVD
De motie is aangenomen.

Motie I: IJsselmeeralliantie
Voor stemmen: VVD, CDA, GroenLinks, SGP, PvdA, SP, ChristenUnie
Tegen stemmen: PvdD
De motie is aangenomen.

Motie J: Brugbedieningen
Voor stemmen: Statenbreed
De motie is aangenomen.

Motie K: Opschorten/temporiseren van het speerpunt Luchthaven
Voor stemmen: GroenLinks, PvdD
Tegen stemmen: VVD, CDA, SGP, PvdA, SP, ChristenUnie
De motie is verworpen.

Motie L: Dierenwelzijnscriteria voor de bio-energie
Voor stemmen: PvdD, SP, PvdA, GroenLinks
Tegen stemmen: VVD, CDA, SGP, ChristenUnie
De motie is verworpen.

Motie M: Toewijzing gedeputeerde Dierenwelzijn
Voor stemmen: PvdD, SP, GroenLinks
Tegen stemmen: VVD, CDA, SGP, PvdA, ChristenUnie
De motie is verworpen

Motie N: Stimuleren biologische landbouw en veehouderij
Voor stemmen: PvdD, ChristenUnie, SP, PvdA, SGP, GroenLinks, 6 leden van het CDA
Tegen stemmen: 2 leden van het CDA
De motie is aangenomen.

Motie O: De bescherming van de Flevolandse hazen
Voor stemmen: PvdD, ChristenUnie, SP, PvdA, GroenLinks
Tegen stemmen: VVD, CDA, SGP
De motie is verworpen.

Motie P: Luchthavenconferentie
Voor stemmen: ChristenUnie, SP, PvdA, SGP, CDA, VVD
Tegen stemmen: GroenLinks, PvdD
De motie is aangenomen.

Motie R: Primair Onderwijs-Jeugdzorg
Voor stemmen: SP, PvdA, PvdD
Tegen stemmen: VVD, CDA, GroenLinks, SGP, ChristenUnie
De motie is verworpen.

Motie T: Voorjaarsnota 2009: voorbereiding van het 25 jarig jubileum van de provincie Flevoland op te schorten.
Voor stemmen: SP, PvdD, SGP, GroenLinks
Tegen stemmen: VVD, CDA, PvdA, ChristenUnie
De motie is verworpen.

Motie V: Leef met Stijl
Voor stemmen: VVD, CDA, GroenLinks, SGP, ChristenUnie, PvdD
Tegen stemmen: SP, PvdA
De motie is aangenomen.

Motie Q: Leef met Stijl

Voor stemmen: SP, PvdA, SGP

Tegen stemmen: VVD, CDA, GroenLinks, ChristenUnie, PvdD

De motie is verworpen.

Motie W: Jeugdzorg: € 1.000.000 t.b.v. residentiële voorzieningen.

Voor stemmen: VVD

Tegen stemmen: CDA, GroenLinks, SGP, PvdA, SP, ChristenUnie, PvdD

De motie is verworpen.

7. Vaststelling rapport Tussenbalans 2009 Flevoland, dynamiek in balans.

De voorzitter: "Ook hier is een besluit geformuleerd. Met inachtneming van alle gemaakte opmerkingen. Wie wordt geacht voor agendapunt 7 te stemmen in het besluit zoals geformuleerd? Ik neem aan dat u dat doet. In feite heeft u dat besluit al uitgevoerd. Het betreft het onderwerp rapport Tussenbalans Flevoland, dynamiek in balans. U beslist daar dat u dat rapport bespreekt en betreft bij de bespreking van de Voorjaarsnota. Kaderbrief Koers 2010. Dat is aanvullend op de besluitvorming die u nu al heeft gedaan. Ik neem aan dat u daar bij acclamatie mee in kunt stemmen. Niemand wordt geacht tegen te stemmen. Dat is het geval."

8. Voorjaarsnota 2009 en Kadernota 2010-2013

De voorzitter: "Dit betreft de voorjaarsnota eveneens met inachtneming van de reeds genomen besluiten. Kunt u instemmen met de vaststelling van de Voorjaarsnota? Iemand geacht daar tegen te stemmen? Nee. Dan is daarmee ook de Voorjaarsnota vastgesteld."

9. Sluiting

De voorzitter: "Hiermee zijn wij aan het eind gekomen van deze vergadering. Ik wil u allen hartelijk danken voor uw inbreng. Ik heb het een leuke en prettige vergadering gevonden en ter afsluiting zal de heer Greiner u nog even kort toespreken."

Gedeputeerde Greiner: "Voorzitter, dat wil ik graag. U bent allemaal ambassadeurs van Flevoland. Het is goed als je dat ook zichtbaar kunt maken. Als je het kunt laten zien. Daarom hebben wij onlangs een nieuwe set relatiegeschenken aangeschaft. Op die relatiegeschenken vindt u het logo van de provincie subtiel aangebracht. Het logo maakt wel het verschil. Flevoland maakt het verschil. Het gaat om - voor ieder in de zaal overigens - stropdassen in twee kleuren voor de heren en voor de dames, shawls in twee kleuren. Het is een idee van de heer Siepel, die zich nu ook soepel beweegt in de richting van de tafel waar de vlag op rust. Want op die tafel ligt voor elk van u, naar keuze, een exemplaar van de das dan wel de shawl. Dat was het, voorzitter."

Applaus.

De voorzitter: "Dan ga ik over tot sluiting van de vergadering." (sluiting 17.45 uur)

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van Provinciale Staten gehouden op 3 september 2009.

de griffier,

de voorzitter,